

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I – 100

*ALBERTO Magno, San. Sermones de
Eucharistie Sacramento. Argentinae. 1494.*

22485

Sacri eloquii celeberrimi

preconis venerabilis domini Alberti magni Epi Ratisponae

sermones aurei de sacro sanguine Eucharisticie sacramento.

Eius tabula in fine operis pueris alba opus

Prologus.

Venerabilis dñi Albim
gni Rarisponensis cpi. d' sacro
sancto eucharisticie sacramen-
to sermones exquisitissimi In-
cipiunt feliciter. Prologus
seu pcededi modus huius libri.

E sacrosancto
corpis dñi locu-
turi sacramento
ponimus do-
nante deo pce-
dere tali modo

Primo ponimus dñi pncipali-
ter circa illud sunt notanda. Se-
cundo singula eoz in tria diui-
nenda. Tertio sic diuisa qdā
modo subdividendo. Primo

itaqz ponimus circa sacra cor-
poris dñi septē pncipalit esse
notanda. Primitus est causa isti-
tutois. Scdm ē forma dona-
tionis. Tertius mirabilia diuine
opacōis. Quartus est qditas no-
stre pparatōis. Quintus est mo-
dus māducatiōis. Sextus effe-
ctus sue bonitatis. Septimus

consideratio sacri sanguis. Se-
cundo dicim⁹ singla hoz in tria
mēbra hoc mō diuidēda. Pri-
mū pncipalit circa sanctū hoc
notadū ēscz cā iustitiois. Hec
ē triplex. scz memoria saluato-
ris. sacrificiū altari. et abhois
De ceteris pncipalit notadis p-
cedēda est simili forma. vt patz

in sequentibꝫ. Tertio singula
mēbra sic diuisa sunt subdi-
uidēda. vel aliq specie pcessus
in bunc modū dilatāda. Pri-
ma cā institutōis dñici corpis
est memoria saluatoris. Circa
hanc tria vel qttior pnt inqni
vel considerari. aut triplex rō vel
similimodo assignari. De ceteris
mēbris similit poteſt fieri. vt in
fra extre patet in titulis seqng
opusculi. Quarto de mēbris sic
subdiuisa qdā aliq mō vlt
nō pcelans. qz speciali paragra
pho demonstrat. Thema po-
pponendū. vñ generale poteſt lu-
mi. vel speciale. vñ pprīm. Gene-
rale qd possū intelligi. d' hoc
sacro in coi. Speciale. in q sit
aliquid qd specialius pgruat ali-
cui mēbro pncipali. vt cause i-
stitutōis vñ forme donationis.
vñ alteri. Propriū in q sit qd
magis pprīe psoner p̄bis secul-
arijs. vt memorie saluatoris.
sacrificio altari. vñ alicui d' ce-
teris. De pdcia. itaq custodij
et scripture sacre testimonio ro-
borari. poterit largiēte dño ali-
q pmonū copia pullulare. De
qbo nūc iste nē ille. vñ certe. ps
de uno. ps de alto p loco et ipse
valebit vñl esse ad aliaz firmā
dam fidē. informandā vitaz. et
deuotionē excitandam.

Tituli operis

- D**h̄ sunt tituli operis.
- D**e tribus causis institutionis sacramenti corporis Christi sunt memoria saluatoris, sacrificium altarum, et hominis.
- D**e prima causa institutionis per se scz de memoria saluatoris, et de preparatione ad iudicium eius.
- D**e secunda causa institutionis scz de sacrificio altaris Circa quod tria notantur. Et primo de duobus.
- D**e tertio circa sacrificium notando, si de eius excellentia.
- D**e tercia causa institutionis quod est ab hominibus habebat tres rationes. Et primo de prima quod est diuine liberationis magnitudo.
- D**eduabz alijs rationibz quod datur corpori Christi in cibū que sunt humanæ nature corruptio et coruio.
- D**e forma donacionis, qua corpus Christi datur velatum, et hoc quantum rationibz, et primo de duobz quod sunt indignitas prauorum, et fides bonorum.
- D**eduabz alijs rationibz quibus datur corpus velatum, quod sunt instructio morum et imbecillitas omnium.
- D**e forma donacionis quod datur sub specie panis mitica presentia, p
- D**e tribus mirabilibus quod sunt in secretione, et primo de duobz quod sunt, quod sub specie panis est corpus domini et quod tota substantia panis mutatur in corpore Christi. Et
- D**e tertio mirabili quod sit in consecratione, scz quod substantia panis mutatur in corpore Christi ita quod accidentia manent, et de duicitia suerit nolentium.
- D**e tribus mirabilibus quod consideratur in corporis Christi possessione quod sunt et raz magna res primitus sub parua specie panis, et quod vnu et idem corpus est in pluribus locis et tunc in se quintupliciter.
- D**e tribus mirabilibus in corpori Christi receptione quod sunt, quod dum manducatur non minuit, si non manducatur quodammodo minuit, et dum manducatur augeratur.
- D**e qualitate nostrae preparationis ad sacramentum consideranda in tribus. Et primo in duobz, scz in dignitate corporis Christi et hostie papis.
- D**e preparatione nostra in agno paschali consideranda et manducatione spirituali.
- D**e triplici modo inaducendi, et primo de sacramentali tunc, quod tria genera malorum indigne coicantur. Et primo de duobz, scz maliplis et dolosis rebus.

- D**e secundo modo manducandi scz de spirituali tunc quo tripliciter manducatur. Et
- D**e tertio genere indigne communicantium, scilicet de plumbis pueris.
- D**e tertio modo manducandi scz de sacramentali et spirituali similibus. Circa quod tria considerantur, scz multitudo reprehensione non communicantium, felicitas bonorum Christi dignitatem, et ratio remedium educationis.
- D**e duobus effectibus sine fructibus corporis domini traditum decim nos tristis lagiores, et primo de quatuor primis.
- D**e quatuor fructibus secundis.
- D**e quatuor fructibus tertius.
- D**e tribus effectibus principibus, et quodlibet valet ad tria.
- D**e effectibus corporis Christi sumptis ex tribus suis rationibus.
- D**e effectibus sumptis ex tribus alijs corporis Christi rationibus.
- D**e consideratione sanguinis Christi tribus modis. Et primo de prima ut in cruce funditur et abestimabili precioso.
- D**ositate commendatur; Circa quam quisattor notantur, ex quibus de duobus hic dicatur que sunt preciosissimis magnis probatio et tanta preceps dan- di ratio.
- D**e duobus alijs circa preciosissimam sanguinis Christi notandis que sunt virtus, cuius magnitudo et redemptorum multitudine.
- D**e consideratione sanguinis Christi secundo modo scilicet ut in sacramento sumatur. Circa quod tria queruntur, et de duobus hic dicatur que sunt quare sacramentum aleans datur sub specie duplia, et quod populus non accipit sanguine sub specie vini.
- D**e tertio quod circa sanguinem Christi queritur quod est de utilitate sanguinis dignie sumptui.
- D**e consideratione sanguinis Christi tertio modo scilicet ut a fidelibus spiritualiter bibatur.
- D**e triplici potu sacramentum sanguinis Christi.
- D**e tribus causis institutionis Thema proprium, vel generale Sermo primus.

Berimo

*Enite comedite pā Ecc. x. Initius supbie homis
nē meū; et bibite yr-
nu: qd̄ miseric̄ vob.*

*Prouer. ix. Et si ver-
bis dominus iuitat nos ad sa-
lutare conniūti. in quo prep-
ravit preciosum cibū et potum
corpus et sanguinē suū. Lan-
sam tam tracta cū amico tuo.
et secretū extraneo ne ruelos.
Prouer. xxv. Res secreta ē la-
gramentū altaris quasi sacru-
secretu. Quis cā non infide-
bus sed fidelib⁹ est reuelanda.
hoc facie in meam cōmemora-
tionem. L. xxi. Item p. in
memoria eterna cr̄i ipsi⁹. Ite
Effore parati. qz que hora nō
putatis filius boī venies. L. xii.
qz. Ne alidū qz memoria de-
mini possit norari. Primum p̄n-
cipaliter circa sacramentū dñi
a corpis notāda est cā institu-
tionis. bec est triple. Memo-
ria saluatoris. sacrificiū altars.
lab̄ hominis. Eccl̄ tria dispo-
suit in hoc sacramēto dei sapie-
na. tria vetera mala sc̄ contra
oblivionem dei. cōtra debitus.
rapine alienē. cōtra corruptio-
nem pom̄ morisferi. Primum
nanqz parētes in hec tria ma-
la occiderunt serpentina frau-
de decepti. et qz eos successores
coram iuri deprauati. De p̄mo*

*Ecc. x. Initius supbie homis
est apostatare a deo. qm ab eo
qui fecit illum recessit cor eius.
sc̄ p̄ obliuionem in occupatō
ne damnoſe negotiatioſis cum
ſerpēt. qd̄ ſepe adhuc quibus
dam ſolc̄ euenire. De ſecundo
S. iii. Avidens mulier lignū
qz bonum eſſet ad refectū et
pulcrū oculū ſuspectus dele-
tabile. fulū de fructib⁹ eius et
comedit. dedit vīro ſuo. et ſic
ambo rapinam omisit. Da-
ius rapine ſimilitudinē faciūt
qui in vſu creaturarū et rerum
temporaliū iuſticie mensuram
excedunt. De tertio Sene. vi.
de ligno ſcie bonis malis ne co-
medias. in quaſiqz die come-*

*dis tradetur. id eſt ut agn⁹ dei
offeretur. ecce ſeunda cauſa ſcz
ſacrificiū altaris cōtra rapi-
catorum tuorum non recorda-
bor. reduc me in memoriam.*

*De ſecondo Ecc. xxi. Bratia
fideiſſloris cui ne obliuiscaris
vnqz. dedit em̄ pro te animam
pro te ſc̄licet pro hereditate re-
gni celest⁹. quā a te impigno-
rata deo fideiſſit. et ſe totum i
eruce ad ſoluendum debitum
tuum dedit. buiſs gratiam ne
obliuiscaris quin eum. p ea di-
ligas. et qntū potes oratoſo et
bonis operib⁹ debitum ei red-
das. Lant. v. Aperi mihi ſoror
mea amica mea qz caput meū
plenū eſt rore et cincanni mei
guttis noctiū. ap̄i mſbi. uſci-
pe me in metē tua in memoriam*

*i dilectionez. qz caput meū. ſi di-
uinitas plenū eſt rore. ſi miſeric̄ie
ad remittendū pctā et cincanni
mei. būlātā guttis noctiū. ſi
effuſiō ſudorū lacrimaz et ſan-
guinis paſſionū. ad redimēdā
hereditatē tuam. p ſanſaciōe
pctōz tuoz impignorataz. De
terto Deut. viii. Obſerua et ca-
ue ne qn̄ obliuiscaris dñi dei
tu⁹ et negligas mandata ei⁹. ne
postqz comedet ſaciat ſuerit
remiſſio peccatorū. Redemptio
impignoratorum. et continua-*

Sermo

domini dei tui. Slosa Ecclesi.
xvii. Sicut nullum mortuus
est quo non vix homo dei bo-
nitatem semper debet in memo-
ria presens esse. Secunda ca-
usam institutionis huius sacra-
menti est sacrificium altaris contra
quandam quondam delicto-
rum nostrorum rapinam, ut sicut
corpus domini semel oblatum
est in cruce pro debito originali
sic offerat ingiter pro nostri q-
uidianis delictis in altari, et ha-
beat in hoc eccliesia munus ad
placandum sibi deum sup omnia
legis sacramenta vel sacrificia
prosum et acceptum. Tertia
Placebit domino sacrificium
iuda et hierusalem quasi regis
et milicie, id est christi et eccliesie.
Item Alexander papa Fibilis
sacrificis maius esse potest q-
corpum et sanguis christi, nec vi-
la oblatio hac potior est sed oes
procedit que pura deo consci-
entia offerenda est et pura mente
sumenda, et sicut potior est cete-
ris ita potius extollit et venera-
ti debet. Ad hoc sacrificium ap-
probandum notanda est triple
ratio mutandi vetus sacrifici-
um. Prima est autoris nostri
sacrificij potentia, secunda est
debitorum nostrorum exigentia,
tertia sacrificij illius insuffici-
tia. Prima ratio mutandi legi
sacrificia est autoris nostri sacri-
ficij id est christi potentia q- non
solum ex eo q- est dominus et
rex vniuersitatem, sed ex sum-
misacerdotum ad eum translatio-
ne potuit et debuit suum in me-
lius sacrificium comutare, sicut
rex potest in regno suo dum vale-
numismus min' bonum inno-
uare. Ps. Juravit dominus et non
penitebit eum tu es sacer. in ex-
fim ordi. melchisedech. non di-
cit fim ordinem aaron. vel fim ri-
tum leuitarum qui obtulerunt car-
nes hyrcorum et thaurorum, sed fim
ordinem melchisedech qui ob-
tulerunt panem et vinum. He-
bre. vii. Quid fuit necessarius
fim ordinem melchisedech aut
um exurgere sacerdotes et non
fim ordinem aaron dici. Respo-
deo. Translato enim sacerdo-
tio necesse est ut legis translatio-
nem manifestum est autem q- ex
tribu iuda ortus est dominus
de qua fim legem non erant sa-
cerdotes. Secunda ratio ma-
tandi legis sacrificia est debito
rum nostrorum exigentia. Tam
magnum quippe fuit debitus
primo parentum ex rapine ma-
gnitudine, ex raptoris ingratia
tudine, ex levi scilicet creatoris
majestate q- non solum legi sa-

I

crificia, sed totus mundus cu-
mum creatura non sufficit pro
satisfactione. Hebre. x. Chri-
stus ingrediens mundum dicit.
Hostiam et oblationem nolu-
isti corp' aut aptasti mibi. Slo-
sa, ingrediens mundum id est ho-
mo factus dicit hostiam d' ani-
malibus et oblationes de alijs
rebus nolueristi, i. non placuerunt
tibi corpus autem quod pre oib-
us sacrificijs est, quia sine pec-
cato aptasti mibi, id est aptum
et idoneum dedisti vniendo mi-
bi qd pro omnium redemptione
valeat offerri. Ps. Persecuti
sunt me iuniora mei iuniora, q-
non rapui tuc exoluam dñs
scilicet pro debitis omnium suf-
ficiens sacrificium in cruce of-
ferendam. Tertia ratio mutan-
di legis sacrificia est eorundez
insufficientia, et hoc probatur
a tribus, quia scilicet deo non
placuerunt, quia peccata non
abstulerunt et quia gratia non
contulerunt. De primo Hicre.
vi. Holocausta vestra non sunt
accepta, victimae vestre non pla-
cuerunt mibi. Osee. vi. Mat.
ix. Misericordiam volo et non
sacrificium. De secundo Ps.
Holocaustum et pro peccato non
postulasti. Ro. in. Ex operibus
legis non iustificabitur omnis

Bernio

venenum cibī retici triplicem corruptionem, in anūas scilicet tenebras ignorantie, in carnē morbum praeue concupiscentie, et mortem v̄trobis. Lōtra hoc est institutum corporis christi medicamentū tenebras ignorantie illustrans, morbi concupiscentie sanans, et mortem nostram mortificans, ppter beatitia potest p̄parari tripli dulcicibo et medicinali sc̄i melli, ppter primum, sc̄iū proprie seundū, et fructu vite, ppter tertium De primo Prouer. xxij. Lōmede fili mel quoniam bonum est, mel corp̄ christi dulce signat hoc bonum est, quia tenebras mentis nostre illuminat. p. Regū. xxij. Videlicet q̄ il lumini sunt odi mei eo q̄ gustauit paululū d̄ melle. ysa. vii. Butrum et mel mandubat omnis qui reditus fuerit, ut sc̄ilicet sciat reprobare malum et eligere bonum p̄s. Domini illumina mea et salus mea. Item accedite ad eum et illuminamini. De secundo Hier. xxiiij. Videò sicut sicut bonos bonos valde, sicut bis dicte, dulce corpus christi dei et hominis signat, bee bis bone sunt valde, quia mentem et carnem a morbo praeue concupiscentie sa-

nant. Regū. xx. ysa. iussit affiri massam ficerum, quaz cu posuisset super vlcus regis catus est, vlcus regis concupiscentia est carnalis, massa ficerum corpus christi continens dulcedinem multoz bonorum ad medicinā malorum delideriorum. De tertio Luce. i. Benedictus fructus v̄tus cui corpus scilicet christi quod est fructus vite valēs ad destrūctōes mortis gebenne et ad celum in vita eterna. Prouer. vii. Lignum vite est his qui ap. eam sc̄ilicet sapientia dei incarnata. Hinc dicit Osee. xij. Ego mors tua o mors. Ioh. vi. Ego sum panis viuus q̄d celo delice. si q̄s manduauerit ex hoc pane vivet in eternum, et panis quem ego dabo caro mea est p̄ munidi vita, qui manducat carnem meam et dabit meum sanguinem in me manet et ego in eo, et qui manducat me vivet propt̄ me Hylarius. Accepta carne dominū et hauito sanguine id efficiat ut nos in ipso et ipse in nobis. Hec est ḡ causa vite nostre q̄ in nobis carnalibus p̄ carnem p̄pm q̄ vera vita est hiunc habemus, victuri p̄ eū ea p̄ditioē qua vivit ipse per patrem q̄ in eo est Amor.

II

De prima causa institutiōis autē fons perit riūns arcscit. ysa. xvij. Eris deserta quili oblitia es dei saluatoris tui. Ecl. ix. Gratię fatuoz effundentur De sc̄do p̄. Regum. xij. Obliti sunt domini dei sui, et tradidit eos in manu sysare, id ē in potestate diaboli. Thobie. vi. Qui coniugia ita suscipiunt, ut deum a se et a sua mente excludant in hos h̄et p̄tatem demoniū. De tertio Ro. p. Sicut n̄ pbauerūt, i. noluerūt deū b̄re in noticia tradidit illos in reprobum sensum ut faciat ea q̄ nō conueniunt, et heu hoc sepe fit p̄ q̄ ad morte p̄s. Nō est deū et conspectu et inq̄nate sunt vie illi in oī tpe. Jobel. p. Lōp̄ truerūt iumenta in stercore suo. id est in luxuria et in alijs virtus finiūt. Sc̄do querit q̄d q̄b̄ memoria dñi sit b̄nda, et dicendū de tribus, de p̄terito, de presenti, et de futuro. De p̄terito ut nostri redēptoris qui per nimiam caritatē a morte mala morte sua nos liberauit. De p̄sentī ut oīm inspectoris q̄ per occulatā p̄niam oīa nostra semp certat. De futuro ut iusti iudicē q̄ p̄ omnipotentia suā oīe prauit incorrectū districte iudicabit. De p̄rō T̄rci. iij. Recordare paup̄tar̄ mee et trāgressiōis.

Sermo. q.

Enite comedere panem meum et bibite vinum quod miscui vobis. zc. Prouer. iij. H̄is verbis dominus nos induxit ad salutare cōinium in quo preparauit preciosum l̄cibum et potuz, corpus et sanguinem suū. Laudam tuam tracta ut in primo sermone. Prima causa institutiōis sacramēti dominici corporis est memoria saluatoris ut sicut per amorem iniquitatis a domino recessimus, sic per memoriale p̄eatis redeamus. Circa memoriā saluatoris tria possunt inquiri, sc̄ilicet quid mali sequitur si fuerit relicta. De quibus sit habenda. Ad qđ valeat bibita. Primo queritur quid maius sequatur si memoria domini fuerit relicta. Et dicendum q̄ triple, sc̄ilicet amissio diuine gratie, subiectio porestatidycabolice, magna deformitas culpe. De primo Deuter. xxxij. Deum qui te genuit dereliquisti et obliuiss es d. c. cui. Et aut. Abscondam faciem meam absq̄, id est subtrahā gratiā, ubi

Bermon

maxime humilationis absinthi et fellis, id est amare passio-
nis Ezech. i.c. Signa thau superfrontes viroꝝ gementium et dolentium super cunctis abominationibus que sunt in civitate hac. Thau figuram crucis id est passionis domini q̄ semper est bonis in mente sereda. De secundo Ps. Scitote quoniam dominus ipse est deus q̄ si memento quia dominus est deus, omnia implens, vindicans presens, omnia videns. Hinc agit. Preuidebam dominum in conspectu meo semper. Eccl. xxix. Opera omnis carnis coram domino et non est quicq̄ absconditum ab oculis eius. Lant. i. En ipse stat post parietem nostrum, id est iudicium parictem carnis nostre, prospiciens per cancellios, quia licet in suis degens occultus a nobis videri non possit, tamē omnia nostra respicit. De tertio ysa. xxx. Ecce nomen domini venit de longinquo ardēs furor eius et grauis ad portandum, ecce venit, id est attendite quia cito veniet ad districtum iudicium. Mar. xiiij. Vigilate quia nescitis qua hora dñs uester venit sibi. Apocal. xxi. Vidi thronum magnū candidū et sedentes

sup eum. I. sc̄mp ante oculos meos habui dñm ut cito venientem ad districtum iudicium a cuius conspectu fuit terra et celus et ceterum et vidi mortuos, i. p̄tōres pupillos et magnos statēs i. cōspectu throni et libri aperti sunt et iudicati sunt mortui ex his q̄ scrip̄ta erat i. libris fini opera eoz. Iōsine comedā sine bibā, sine aliqd et cetero oīlo trito sit. Ps. De moria fecit mirabilium suorum misericors et miserator dñs escas dedit timēto se, dñs dedit nobis escam sc̄z sc̄p̄taz ad memoriā mirabilium, p̄teritorū q̄ nos redemit, plenitatem q̄ omnia nostra respicit, futurorum q̄ districte tandem iudicabit. Tertio q̄rit ad qd valeat habita memoria saluatoris. Et dicendum ad tria. Prime em̄ rei memoria. S. dñc̄e passiois valet ad cor nostrū amore xp̄i islamaduz, sc̄de rei. s. c̄t̄ p̄tōne ille et cōtōis valet ad nos a p̄tō custodiendū, tercie rei memoria. s. districti iudicis valet ad excitandū nos ut p̄paremur h̄ futurū iudicium, pri mū facit nos bonū diligere, secundū malū odire, tertū p̄cūluz imminens p̄cavere. De primo Lu. xiiij. Ignē veni mittere i terrā et cetero, cāz amoris misericordiū dñs i mōm bñficio passiois q̄ si p̄c-

II

recogitata fuerit amore magno cor accedit ps. Concaluit cor meū ira me r̄c. Ber. Super oīa te reddū amabilem mibilesu bone calix q̄ē bibisti op̄ redēptōis nře Idē, q̄nto p̄ me dñs factus ē vñlior tanto mibi fact̄ est carior. De sc̄do prouer. viii. Timor dñi odie maius, timor inquā q̄ mēs sp̄ deum plenitē et oīa videntē attendit a p̄tō custodit. Hinc etiaz dñs Eccl. xxix. Qis homo dices quis me videt tenebre circumdant me, non intelligit qm̄ omnia videt oculus dñi et expellit a se timorem dei. Ezech. viii. Lerte vidisti fili hoīs q̄ se niores dom̄ israel faciūt in tenebris, dicit em̄ nō videt nos dñs. Glosa. Si dñm plenitatem et omnia videntē et vindicantē semper cogitaremus aut vir aut nūnq̄ peccarem. Boet. magna nobis idicta est necessitas bene vivendi cū agam oīa annū oculos iudicis cuncta cernen̄tis. De tertio Exo. xix. Vnde ad populū sanctifica illos hodie et cras et sunt parati in diem tertium, die em̄ tertio descendet dñs coras oī plebe, q̄si diceret. Dementote, q̄r dñs terribiliter descendet ad districtum iudicium, et ideo estote parati in die tertius

Primus dies est nostre natūratis. Secundus nře queratōnis. Tertius dies mortis vel adiuvandi districti iudicis Lu. xiiij. Esto te parati, q̄r q̄ hora nō putatis si huius hoīs veniet. In p̄paratione h̄ iudicium dñi debet trianotari. sc̄z Modus p̄uidētia. luctum. Modus p̄paratōnis est penitentiā d̄ peccatis agere p̄uidētia, p̄paratorū penitētia evadere. Lucy. tandem p̄parat̄s vitā ethiam possidere. De primo Eccl. viii. Ante iudicium paratiū iudicātū tibi sc̄z penitentiā agendo. Bath. iii. Penitentiā agite appropinquit em̄ regnum celorum, et regni celestis iustū iudicium. Jobel. q̄. Magnus dies domini et terribilis valde, q̄s sustinet em̄, nūc ḡ dicit dñs conuertimini ad me in toto corde vestro, q̄i diceret p̄parate vos ad diem dñi penitentiā agendo.

De secundo Apo. xviii. Existe d̄ illa populus meus et ne particeps sit delictorū ei et de plagiis ei nō accipiat. Existe d̄ balione r̄ci, p̄parate vos ad iudicium penitentiā agendo et p̄tā mūdi nō faciendo, et p̄ talē p̄uidētia evaderis eius pena. Lu. xiiij. Si sc̄ret pater familias q̄ hora fuit venire, vigilaret utique et nō sineret profaci domū suā.

Bernio

53

Glosa. Nesciente patres famili
as domū fur pfodit. qz dum a
fui custodia spūs dormit ipso
uisa mors canis bitaculū irrū
pūr et aiam ad supplicia trahit,
furi auez resisteret si vigilaret,
qz aduenī iudic' occule venie
tem p̄caues iudici penitēdo oc
curreret, et sic vñqz dormietiuz
si ēnō p̄paratoz pena euade
ret. **De tertio Math. xxv.** Lū
satue virgines irent emere ve
nit spōlus r̄c. cū satue aic non
parateirent emere ad soz dia
boli cū eua, vel cū dina, vbi p
modica re dant mīta bona, q
p̄parate erat utrauerūt cū spō
so ad nuptias. ecce triplex lucz
p̄paratōnis ad iudicū, scz pos
sessio celestis regni, societas a
mabilis sponsi, delicie toti bo
ni. Primum nota ibi, intrauerit.
Secundū ibi, cū eo Tertium
ibi ad nuptias. **De p̄mo math.**
xxv. Venite bñdici posside
te paratu yobis regnū a cōsti
tuōe mōdi. **De secundo.** i. Theis
sal. iiii. semp cū dño erun' sine
q nulli bñ et cū q nulli male cē
poterit. Joh. xvii. P̄f q̄s dedi
sti mihi volo vt vbi ego sum et
illi sūt meū, et videat claritatē
meā quā dedisti mihi. **De ter
tio ysa. lxx.** Gaudete cum ea
gaudio vnuuersi q̄ luget; cū ea

id est cum bonoz oīum pacific
a et iocunda societate vt reple
amini ab vberibz solationis
eius et delicas affluatis ab oī
moda gloria eius. Amen.

De secunda cā institutōnis.
scz de sacrificio altaris thema
pprium.

Sermo. iii.

Enite comedite pa
nē meū, cām tuā r̄c.
vt in p̄mo sermone

placebit dño sacrifici

cū iuda et hierusalē q̄sl regi et
milicie, i. tpi et ecclie. **Dal.** iii.

Scđa cā institutōnis sacramē
ti dñici corporis ē sacrificiū alta
ris. vt haberet ecclēsia ad cul
tum diuinuz mun' offerre deo
sup oīa sacrificia p̄cōlūm et ac
ceptū. Circa sacrificiū altarū
tria possūt notari scz forma of
ferendi, questio de sacrificio le
galū. rexcellētia nostri sacrificij

De duobz p̄mis pōt hic dici. et
de tertiō in sequēti. Primo est
notanda forma sacrificij, et hec
est triplex. Prima i oblationū
veterē p̄figuratōe. Secunda in
humane forme veritate, Ter
tia in panis et vini specie. Prū
ma est synagoge p̄modata sub
lege. Scđa caritas diuine ob
lata i cruce. Tercia fidelis aic
p̄secrata i mēla ecclie. p̄ma da

III

ta est in signū. secunda i p̄cūm
tertia i solaciū. **De p̄ma Leui.**
iui. Si oīs turba irrac p̄ igno
rantiaz peccauerit offerat pro
pctō suo ritulū. i. p̄m diē glo.
hoc autēnō erat in p̄sona sed i
figura. **Silt Exo. xiij.** Agnus
ūmaculatus quē occidebat in
pasca et cui' carnes edebant si
gura tpi erat. vt d̄c Grego. De
secunda forma ysa. liij. Sicut
ouis ad occisiōez duc' vulne
rat' est p̄pter iniqtates nostras
oblar' est q̄ ipse voluit. hoc ve
tū formā hūanā in cruce He
brei. **Sancificati sum' p̄ ob
latōez corporis iesu tpi lem̄ scz**
in cruce. **De tercia Ps.** Tu es
sacerdos fm ordinē melchise
dech. **Gen. viij.** Obitulit panē
et vīnū. sic tps dat corp' et san
guinē suūz in sacrificio ecclēsie
sub panis et vīni specie. **Mat.**
xxvi. Accepit iesus panē et bñ
dixit et ait. Hoc ē corp' meū, et
accipiens calicē. i. vas cū vino
grās egit dices. Hic ē sanguis
me'. **Scđo notāda ē q̄stio d̄**
sacrificio legalū. In q̄ tria sūt.
Primo ī insufficientiā q̄ ipo
niū sacrificijs legalibz op̄ponit.
Scđo p̄strictas soluit. Tertio
cā sacrificij illi' assignat. p̄mo
i insufficientiā q̄ imponit lega
libz sacrificijs scz q̄ deo n̄ pla
uerunt et q̄ peccata nō abstu
lerunt vt p̄batum est sup̄ in p̄
mo sermōe fm illō Hiero. Ho
locausta vestra non sunt acce
pta. victime vestre non placu
erunt mihi et contraria similia
sic opponit Leuit. iij. Si pec
cauerit anima de populo ter
re offerat capram immacula
tam et adolebit eam sacerdos
super altare in odore suauita
tis domino et dimittet ei. ergo
videtur q̄ vetus sacrificiū pla
culit deo et q̄ p̄pter hoc peccata
dimisit. **Heb. ix.** Omnia pene
in sanguine mundant fm lege.
id est p̄ sanguinez animalū fa
cificator̄ remittunt p̄cā deli
quentiam. q̄ vt prius illa sacri
ficia deo placuerunt et peccata
dimiserunt. Secundo horū
contraritas sic potest resolu
tū. In sacrificiā tria semper fu
erunt. scilicet ipsum sacrifici
ūm. persone offerētūm. remis
sio peccatorū. Sed in singu
lis istorum duo attendebātur
In sacrificio caro vel sanguis
animalis offerebatur. Et pre
terea aliud multo melius scili
cer res spiritualis que ibi figu
rabatur. vt in agno vel vīnū
lo Christus salvator nōster. in
capra penitentia. in bove vita
robusta et actia. i. que sublimis

Berimo

et contemplativa, et sic de ceteris. Itē pōlone offerentū due fuerit spēs, qz alie digne, alie idigne. Indigni erant q̄ illa sacrificia carnalit̄m attēdebant. Digni pō q̄ ea spūalr intendebat et in telligebat, et ī eis p̄pm p̄figuratum vel explicite vel implicite credebant et fm spūalem illoꝝ intellectū viā suam regebant. Itē ibi erat remissio p̄ctōꝝ, et hoc ḡtūm ad duo, sc̄z ḡtūm ad penam, i. ḡtūm ad quandā legis irregularitatē, vel ḡtūm ad culpam, i. conscientie maculam. H̄is vīlis facile solvunt q̄ de sacrificiis in scripturis sacris contraria dici vident. Solutio. re vera em̄ illa sacrificia fm se sc̄z opa opata id est carnes et sanguis h̄ircoꝝ nō placebāt deo, nec xp̄terea remulū p̄ctā ḡtūm ad culpā, i. conscientie maculam, sed t̄n apud hoiles remissa reputabantur ḡtūm ad quandam legis penam. Unde cum in uno loco apostolus dicit, Impossibile est sanguine h̄ircoꝝ auferri peccata. Et in alio, Dia pena in sanguine mūdant fm legem. Prīmū intelligendum est ḡtūm ad anime culpā. Secū diuin ḡtūm ad carnis penam. Unde Heb. ix. Sanguis h̄ircoꝝ et thauoroz et canis vitale aspersus inquisitos sanctifi cat ad emūdatōꝝ carnis. Glo sa. sacrificati, a p̄ctō mundat id est a pena legis ad emunda tionē valēs nō anic sed carnis. Veritatem istoꝝ sacrificia nō fm se vt dictum est, sed p̄pter fidem saluatoris quē in illis vē turū et p̄ redēptionē mādi pas surū credebāt deo placebāt et eis remissione p̄ctōꝝ et q̄tū ad penā sup̄dictaz legis et q̄tū ad culpā anic tribuebant. Gal. 5. Ex opibꝝ legi nō iustificabitur bō nūt p̄ fidē ielu xp̄i. Heb. 10. Fide plurimā hostiā abel quā cayn obtulit deo plurimā, i. acceptabiliorē et plus sibi valen tem. Intellexit em̄ et credidit i agno quē deo obtulit hostiam meliorē, i. saluatorem qđ nō cayn et ceteri idigni. Gen. 4. Re spexit dñs ad abel et c. Tertio carna īstitutōis legaliū sacrificioꝝ assignāda, cū em̄ a deo īstituta sint qui sine cā nibil facit et tū ut supra p̄batū est in p̄mo sermone mutanda erat q̄n potest cā īstitutōnis eoꝝ. Ad hoc breuiter dicendū q̄ licer p̄ se nō valuerūt ad remissionē culpe, em̄ multum vtilia fuerūt ad doctrinā sapientie, data sūc q̄ppe seruis ad ips̄ ranc̄ signa rez, meliorꝝ, et q̄i parvulis cūq̄.

III

characteres libroꝝ in quorū p̄ p̄ietatis et modulū offerendi p̄ficerent in disciplina p̄ fidicēt adepta, vera sc̄ia p̄fiteretur elementa, et collata veritate ces sarent vmbre et signa. Deu. xi. Ponite ḡba mea i cordibꝝ vestris et suspendite ea p̄ signo in manibꝝ et scribite ea in postibꝝ et ianuis, sc̄z sacrificia, vt oues boues et h̄inōi, q̄si literas p̄ui loꝝ in q̄bo multa bona sunt di scenda, et sunt p̄cipuetria, sc̄z fides saluatoris, forma de moribus, spes de celestibꝝ. Prīnus poterat discere i sacrificiis ouium, secundū in sacrificiis tau roꝝ, tertiu in sacrificiis aīaliū, extra castra cōbustor. De p̄rio ysa. 61. Si cōouis ad occisiōes duces, et luore ei⁹ sanati sum⁹. cū ḡouis offerebas poterat d̄ vera fide tria discere, i. saluato ris īnocentia, ī passiōe elius mansuetudinē, h̄uani generis p̄ mortem xp̄i redēptionē. De secundo Dan. 9. In spū h̄uili tatis et in anio cōtrito suscipia mur, sicut i holocausto arietuz et thauoroz, cū ḡ cornuta aīalia ī holocaustū, i. p̄ ardorē ignis in cinere redigēda offerebas, poterant de bonis moribꝝ tria discere, sc̄z vt demoribꝝ twic̄s virtute resulerat, dei et p̄ proximi amore arderent, cordis et corporis būllitatem in oībo serua rent. De tertio Lev. 16. Heb. 9. Quoꝝ aīaliū infert sanguis p̄ p̄ctō in sanctas sanctorū p̄ pontificē, h̄oꝝ corpora cremātur extra castra, sanguis aīaliū significat alias iustorū. Lū hec siebant poterant tria discere d̄ spe celestis glorie obtinende, q̄ sunt penitentia iustitiae, saluatoris officiū, beatorꝝ suffragiū. Prīmū dīscim⁹ in eo q̄ corpora illa extra castra cremabant, q̄z ibi corpora cremari est fideles extra delicias et voluptates seculi, penitentiā agere. Secundū dīscim⁹ in eo q̄ sanguis illorū p̄ pontificem inferebat in sanctas sanctorū, q̄z hoc est iustorū post hāc vitā bñficio xp̄i assu mi in celum. Tertiū dīscimus in eo q̄ sanguis p̄ pontificem ī sancta delatus valuit ad redēptionem peccatorꝝ hoīm viuorum, quia hoc est animas beatorum iam per christum ī celo subleuatas intercedere pro peccans exulum adhuc ī mūdo relictoꝝ. De prīmo. i. Thimo. i. Fidelis sermo, nā si cōmortui sumus sc̄z agendo penitentiam et cōueniem⁹ recipiendo vitam eternam si suistine būmus et conregnabim⁹. Ro.

Berino

viii. Nō sunt cōdigne passio-
nes huius t̄pis ad futurā glo-
riā q̄ reuelabūt in nobis. Ecce
q̄ penitentia agere mala i hoc
mundo sustinere valet ad spez
obuendam celestis glorie.
De secundo Joh. xiiij. Iteruz
renio et accipit̄ vos ad meip-
sum. Ecce q̄ diuine pietatis of-
ficiū valet ad spem celestium.
Lane. v. dicunt bñi Quo abiit
dilectus tu⁹ o pulcherrima mu-
lierū. Rñdens brā fgo. vi. Di-
lectus me⁹ descēdit in ortū su-
um ad auricolā aromatū vt pa-
scat in ortis et lilia colligat id ē
eas tas aias d̄ mō assumat et
ad celestia pducat. De tertio
Osce. iiij. Ego exaudia celos et
illi exaudient terrā. i. sanctorū
pcib⁹ q̄ sunt in celis saluantur
habitantes in terris. Ecce q̄
orōnes bñi valente ad spez ce-
lestium Apoca. viii. Ascendit
fumus incensorum de oratiō-
bus sanctorū de manu angelī
coram deo. quia sc̄ sanc̄ offe-
rūt orōnes p nobis xp̄o et xp̄s
pri suo vt p̄ctō q̄ remissionē re-
cipiam⁹ et ad eoz beatā gue-
amus societatem Amen.

De tertio circa sacrificiū no-
tando sc̄ de sacrificiū nostri ex-
cellētia. Thema p̄p̄im.

Sermo. iii.
v Enite comedite pa-
nem meū. et cauſaz
tuam, et vt in p̄mo
sermonc. Dicto iaz. Eni⁹.

supra de duobus circa altaris
sacrificium notādib⁹ de cer-
cio est dicendū. Tertio s̄ notā
da ē nr̄i sacrificiū sc̄ corporis xp̄i
excellētia q̄ p̄cellit oia legie
sacrificia tripli rōne. i. Bone-
statis dignitatis et virtutis. Ra-
tione honestatis q̄ ad seculum
dignitatis q̄ ad d̄cū. virtutis q̄
ad sue bonitatis effectū. Pr̄mo
excellit sacrificiū nostri. cetera
rōne honestatis quod pbaf et
trib⁹ ab exteriori specie. a vir-
ginali origine. a spūali dulce-
dine. Pr̄mo pbaf honestas hu-
iūsmodi ab exteriori specie. q̄
sub nulla alia q̄litate nbi pos-
set tam munde tam pulcre tam ho-
nestete misstrari sicut sub spē pa-
nis et vini. nō c̄m sequunt̄ hec. rd.
incōuenientia milita que seque-
bantur illa cruenta legis sacri-
ficia. Prouer. xvij. Delior est
buccella sicca cū gaudio q̄ do-
mus plena vicinis cū iūrgio
Buccella sicca ē sacrificiū no-
strū sub mōa specie p̄ais et ho-
nesta. Zach. iiij. Quid bonu⁹ et
qd pulc⁹ ei⁹ nisi frumentū ecclo-
ri⁹ et vini germinans fyginc.

III

Secūdo pbaf honestas ei⁹ a
virginali origine. multū c̄m cō-
mēdat ei⁹ honestatē q̄ a nulla
corruptōe. sed a ygiali flore sū
p̄sit origine Ecc. xxij. Flores
mei fruct⁹ honoris et honesta-
tis. q̄s flores pudicitiae mee vir-
ginalis. q̄s sunt in fructū nobis
lissime et honestissime plus ex
hgitate m̄ris. Lanc. iij. Egredimini
et videte filiū syon regē
salomonē in dyadēmate q̄ co-
ronauit cū m̄r sua. Glo. Egredimini
ab ignorātia ifidelitatis
et videte regē xp̄m i dyadēma-
te. i. carne q̄ coronauit cū m̄r
sua. s. Maria. i. honestauit i h
q̄ ē virgo nō deturpās. vt alie
mulieres sorde originalis p̄cti
Tertio pbaf honestas sacrificiū
nr̄i a spūali dulcedie. q̄ cum
cross xp̄ianos trahit ad se. vt et
di. Zuli⁹ honestus ē qđ sua vi-
nos ad se trahit et allicit. vt sc̄
res p̄tuosa. marcie p̄o talis que
abūdat dulcedie pietatis. et talis
res ē sacrificiū dñici corporis
Ecc. xlj. Memoria iōsie i cō-
positiōe odoris facta. opus pi-
gmentarij. memoria iōsie ē me-
moriale salvatoris. vel sacrificiū
alcar. Hoc factū ē ope spi-
ritus sc̄ et p̄ciosis spēb⁹ diuina-
tis et hūanitat⁹ sue vt suauissi-
me honestas et pietatis odore
ad se trahat fideles ecclie. Lā-
ti. i. Ncū effusū nomē tuū. id
adolescentule dilexerūt te. tra-
hem post te currem⁹ in odore
vngentoz tuoz. hunc oēaq̄ ve-
re credit ob spem gr̄e et deo-
tūnus ad h sacrificiū videndū
et orandū ad ecclēsiaz freqnter
et feruent̄ accurrut. Secō ex-
cellit sacrificiū nostry. cetera rō-
ne dignitatis. qđ pbaf a trib⁹ p̄
ciosissimis rebus ex q̄bo consi-
stu. sc̄ ex carne xp̄i mūdissima
anīa iūtissima. deitate altissi-
ma. Hec tria lāgno pascali si-
gurata sunt i nr̄o sacrificio p̄e
futura. Exodi. xij. Laputagni
cū pedib⁹ ei⁹ et iestinis vorabi-
tis. caput agni significat xp̄i di-
uinitate. intestina alam. pedes
carnē. Sap. viij. Puer erā in-
geniosus. i. fili⁹ dei sapientia ple-
nus. et possedi aiām bonam. i.
veni ad corpus incoinqnatū
Ecce in xp̄o de⁹ aīq̄ corp⁹. p̄
pter hec tria dicim⁹. Ave sal⁹
mūdi. p̄bum patr⁹ hostia vera
vīua caro. dicitas itegra. verus
bō ex carne sc̄ et aia. Propter
tante dignitatis excellētia ha-
bet sacrificiū nostrū tripliæ p̄
ceteris prerogatiuaz. Deo fm̄
se est acceptum. angelis reucre-
dum. hominibus adoranduz.
Prīmu⁹ est p̄pter alam iūtam.

Berimo

Secundū ppter carnem mun
dam Tertiu ppter deitatem sum
mam De pmo Mal.iiij. Pla
cebit dño sacrificiū iuda. i. chri
sti iusti regis. De quo iuda rex
meus et ecce rex tuus venit ti
bi iustus et salvator. sacrificiū
ergo iuda dño placit. quia cor
pus xp̄i oblatum deus p̄ ap
probat. in q̄ sc̄ se maxime būi
liauit vsc̄ ad mortē patrī obe
diendo. et de dyabolo triūphā
do. et genus humanū redimē
do. Eccl. xxv. Sacrificiū iu
sti acceptum est et odor suauita
nis in cōspicu altissimi. De se
cundo Matth. xxiiij. vbi cōq̄
fuerit corpus ibi p̄gregabunt
et aqle. i. sancti angeli. Leo pa
pa. Circa corpus dñi aqle sūt
q̄ spūalibus alis circūuolant.
verum sancti angeli spūs mū
di mundiciā amātes. mūdum
corpus dñi venerantes. et pre
sentes fideles pregentes. Bre.
Quis fidelū dubium habere
possit in ipsa imolatiōnis hora
celos aperiri in illo xp̄i mīste
rio angeloz adesse choros. sū
ma et ima sociari. De tertio ps
Adorate scabellū pcdū eius q̄
niām sanctū est. yla lxxi. dī ter
ra scabellū dī. et signat carnes
xp̄i que originaliter dī terra est
hēc nobis adorāda. q̄ sanccta

quia deo vnitā. Aug. Scien
dūz q̄ in xp̄o terra est. i. caro q̄
sine impietate adorat. q̄ a ver
bo dei assumpia. q̄ em̄ adorat
nō terram intuet sed illum po
nius cuius scabellū est. p̄p̄t que
adorat. Itē Aug. Dicūt here
nici Quid est q̄ carnē eius quā
creaturam esse nō negas. sunt
cum diuinitate adorat. et ei nō
minus q̄ diuinitati deseruit.
Respondeo. Dñicam carnem
imo pfectā in xp̄o hūanitatem
ideo adoro. q̄ a diuinitate su
scepia et diuinitati in vnitate p
sonae est vnitā. si hoīem separa
ris a deo illi nec credo nec ser
vio. velut si q̄s purpurā v̄l dī
adema regis p̄ se iaccens inue
niat. nunqđ ea adorabis. cum
ea p̄o rex fucrit indutus. pīcu
lum mortis incurrit si ea cū re
ge q̄s adorare contempserit.
Sic etiā in xp̄o dño hūanita
tem nō solā vel nudam sed di
uinitati vnitā sc̄ vnum filium
dei vez deū et verū hoīes si q̄s
adorare p̄cepserit eternalitē mo
rief. Alexā. papa. Hibil in sa
crificiū mai' ee pōt q̄s corp' et
sanguis xp̄i. Et sic hec oblatio
potior ē ceteri. ita poti' excoli et
venerari debet. q̄a ḡ iclūmabi
lit inclīoř ē ceteri. q̄ deo vnitā
mātē debet venerari. et docē

III

di sunt paruuli xp̄ianoz eā re
uerēter adorare. Tertio excel
lit sacrificiū nostrū cetera rato
ne virtutis. i. p̄ effectū sue bo
nitas Habet em̄ triplices bo
num actū in triplici statu fide
lū. s. in hī mūndo in purgatorio
in celo. In p̄mo statu p̄ciā q̄t
diana relaxat. in secūdo penaz
grauē alleuiat. in tertio gaudi
um magnū generat. Hinc ē q̄
triplices missē celebrari solent
sc̄ p̄ salute viuoz. p̄ rege dīfun
ctoz. p̄ glā biōz. Hinc ē etiā
q̄ hostia sacra sacerdos i tres
partes frangit ut virtus sacri
ficij corporis dñi i pdicto tripli
ci statu fidelium valere demō
streut. De p̄mo Leui. v. Ani
ma q̄ peccauerit p̄ ignoratiā
offerat arītem īmaculatum. i.
christum dicit glo. Hinc canit
ecclesia. Agnus dī qui tollis
peccata mundi. Grego. Domī
nus dedit nobis sacramentū
salutis. ut q̄t q̄tide peccamus
et ille iam p̄ nobis mori nō po
test. p̄ hoc sacramentū remissi
onē p̄seqm̄ur. De secūdo Le
ui. xvij. Dedi vobis sanguinez
ut sup̄ altare in eo expictis pro
aniābus vestr̄ et sanguis pro
anime pīaculo sit. et ideo caro
et sanguis christi recte ab ecclē
sia pro animabus defunctorū
offerunt. ut a pena purgatoriū
q̄ pro residuo penitentie sue li
gati sunt absoluāti. Augusti
Orationib⁹ et elemosinis san
cte ecclēsie et sacrificiō salutari
non est dubium defunctoz ani
mas releuari. ut cum eis inse
ricordius agatur a domino q̄s
ex peccata meruerunt in hoc
mundo. De tertio Leui. x. Pe
ctusculum q̄s quod oblatum
est edens in loco mundissimo
tu et filij tu ac filie tecuz. pectu
sculum q̄d sc̄ optimum et dul
cissimuz est animalium signat
dulcedinez corporis christi in q̄
tum comedit in loco mundissi
mo. Linestrum delectat beatos
in eo q̄ plurimum gaudent et
congratulanſ in hoc sacrificio
de memoria sue redēptionis
de aspectu nostre salutis. de ad
miratione diuine bonitatis. vel
certe pectusculum comeditur
in loco mundissimo. quia dul
cedine corporis domini q̄ hic
pascimur in velamine et sacra
mento ea fruuntur beati viu
ne manifesta in celo. Apoca. ii
Vincenti dabo manā absconditū.
infra dicit glosa. meip
sum qui sum panis viuus q̄ d
celo descendū. quod manna et
si nunc manet absconditū tūc
erit manifestū. habens omnis
b 3

Sermo. q.

saporis delectamentū. Hinc dicte, complenda pficiant in nobis domine sacramēta qd continent, vt que nunc spē gerim⁹ rerum veritate capiam⁹. I. corpore christi manifesta visione videamus, vñ p̄friaūm, fm il lud qui diliget me diliget a patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei meip̄sūz et in illa dñi visione erit nobis om̄is boni plena fructu. Ps. Adim plebis me leticia cū vultu tuo et satiabor cum apparuerit gloria tua. Amen.

De tercia causa institutionis vt sit cibus hominis ratioe diuine liberalitatis T̄bema pr̄ prium,

Sermo. v.

Enite comedite panem meū, et cām tam, et vñ in primo sermōe. Laro mea vere est cibus Joh. vi. id ē caro dñi verbum icarnatum vere est cibus hominis. Tertia causa institutionis sacramenti dominici corporis est cibo hominis vt non solum habeam⁹ in hoc memoria saluatoris et sacrificium altaris. De qbus supra dictum est, sed etiam ad cibum hominis totius valens sc̄ anie et corpori. Circa hoc

1. qd magnificens dom.
Liberat̄ dñi
m̄na m̄n̄ia. 2. qd nob̄l̄ Dant.
ergo h̄c
3. qd ad vñl̄ dñm̄p̄t̄

q dñs dat corpus suum in cibum homini potest triplex sapientie dei ratio assignari, scilicet diuine liberalitatis magnitudo, h̄c ane nature corruptio et eiusdem nature conditio. De phma ratione potest hic dīci et d alios in sequenti. Prima ratio sapientie dei q dat homini corpus suum in cibum est diuine liberalitatis magnitudo, cum em̄ summe bonus sit, summa eu liberalitas decebat, sed nulla hac maior ee p̄t ut iā, p̄bābil, qd hāc cū h̄c oportebat p̄bāf autē liberalitas diuine benignans maria esse in hoc facto ostū ad trias. P̄to q̄tu ad magnificētā doni. Seco ostū ad nobilitatē doni. Tercio q̄tu ad vñl̄tātē accipiens. P̄to p̄bat in hoc facto maria liberalitas dei q̄tu ad magnificētā doni, qd largior oīm bonorum in h̄c facio dat sc̄pm, et h̄c largissime, qd p̄p̄m corp̄ i cibum fm qd Accipite et comedite. H̄c est corp̄ meū! Hic aut̄ sum et superfluetissim⁹ ḡdus est diuine largitatis q̄tu ad donum. Hinc ḡd qdā p̄poni p̄nt diuine liberalitatis qd largit⁹ est h̄c bona sua, et sic patebit qd iste sit summus. Q̄dā adūs liberalitatis

et oīs irrationales creaturas ad seruicendū. Eccl. xvii. Deus de terra creauit hominem, et dedid illi p̄tates eoz qd sunt sup terrā. Gene. i. Faciamus hominem ad imāginē et similitudinē nostrā et p̄stū yniuerse creature. Hinc celū et terra et oīa qd in eis sunt seruitū homi. Deus. iii. Solē et lūnā et oīa astra celi creauit dñs de in mīsteriū cūq genibus. Matth. v. De sole in suū facit orū sup bonos et malos et pluia sup iustos et iūstos. Act. xiiij. Et qdē de nō sine testimonio semetipm reūq; bñfaciens de celo dans pluias et tpa fructifera plenis cibo leticia corda nra, nō sine testimonio se reliquit bñfaciens, i.p bñfaciens et creaturas se deū et liberalē testat⁹. Ps. Quid est h̄c qd memor es eius et statuisti eū sup op. maior. Secundus ḡdus qd largitus ē homi illas nobiliusunas creatas rōnabiles sup celestes. Tertios angulos ad mīstrādui. Heb. i. D̄es sunt administratoři spūs in mīdū missi p̄p̄t eos qd hereditatem caput salutis. Matt. xviii. Angeli eoz sp̄ yident facie patris, angeli dicuntur p̄nulor̄ qd vñcūq a nātūrātē dat⁹ ē angelus ad mīstrādui. Hinc legunt homīb̄ sepe

Coz⁹

obsequia impendisse et faciūt adhuc qdīle peccatorēs conuertendo multos a mālis defendendo, iustos ad celos deducendo. Exo. xxvij. Ecce mīto angeli meū, qd p̄cedat te et cū stodiat in via et introducat ad locū quē paui p̄cedet telumē virtutū ostendendo custodier in via in igne purgatoriū defēdendo et introducit te ad sedē regni c̄lestē p̄ducendo. Tertij grad⁹ qd largit⁹ ē deū homi sc̄pm. Lu. i. Bñdictus dñs deus ilrad, qd vi, et fecit reple, sue. Justiūrāndū qd iurauit ad abraaz patrē n̄m da, se nob̄. Et dedit sc̄ipm multis modis. Ps. i. sc̄ipm i so cū n̄re p̄grinatōis. Baruch. iii. Hic est dominus deus nō ster qd adiuenit oīm viam di scipline et tradidit illam iacob puerō suo et israel dilectō suo post hec in terris yūlus est et cū hoībus p̄uersar̄ ē qdī diceret, quia deus fecerat homini viā p̄grinatōis dans mandata bone p̄uersatiōis ne via homi videre grauiſ factus est deū homo et p̄ hoc locū vietū p̄ regnatiōis. Lu. viii. Iter faciebat iesus per ciuitates et castella predicans et euāgelisans regnū dñi et dyodecim cum illo et mulieres que erant curate

b 4

Luc. 8.

Berimo

spirib⁹ immūdis ⁊ infirmi-
 tarib⁹, ⁊ maria magdalene ⁊ io-
 banna ⁊ susanna ⁊ alie mlti, et
 turba multa puenit ad eum, et
 vere bonus dedit se in bonis
 sociis, qz socios vie lassos ver-
 bis optimis confortauit, pedita-
 tes liberauit, infirmos curauit
 mortuos suscitauit. Quartus
 gradus qz dedit se in seruū no-
 stre necessitatis. Phil. vi. Christus
 extinxit semetipius for-
 ma serui accipiens, hinc sicut
 tem portauit, elurientem pavit
 pedes discipulor⁹ lauit. Mat.
 26. Filius homis nō venit me-
 nistrari sed ministrare. Lu. xxii
 Ego in medio vest⁹ sum sicut
 qm minister. Quint⁹ gradus ē
 qz dedit se in p̄ciū nostrē redē-
 prionis. Eph. v. Christus di-
 lexit nos et tradidit semetipin
 p nobis hostiā ⁊ oblationē do-
 in odorem suauitatis. Math.
 26. Filius hois venit aiam su-
 am dare redēptione p multis
 Heritus gradus et summ⁹ li-
 beralitatis domini est qz dat ho-
 mīni corpus suū in cibū. O see
 qz. Ego qm̄ nutrit⁹ effraym̄ et
 declinaui ad eum vt yelceret.
 Joh. vi. Panis qm̄ ego dabo
 caro mea est p mudi vīa, Bre-
 gorius. Bon⁹ pastor dñs ani-
 mā suā p ouib⁹ posuit, vt in sa-
 cramento nostro corpus suū ⁊
 sanguinē vteretur ⁊ oncesqz re-
 demerat carnis sue alimēto sa-
 tiaret, ⁊ in hoc est exp̄ssio sum-
 me largitatis ⁊ p̄cipui amoris,
 Magnū em̄ est dare se in sociis
 un̄ p̄egrinationis ⁊ in seruū ne-
 cessitatis ⁊ maius in p̄ciū re-
 demptionis. Tale m̄ donū ad
 hoc est in separatione ⁊ remotōe
 ab eo cui dāt, sed qd̄ datur i cib-
 um, dāt non ad separationē ali-
 quā sed ad oīmodā ynuonem.
 Synūnt em̄ in ynuitate corporis
 bus ⁊ sumens cibū, Joh. vi.
 Qui manducat m̄ea carnis et
 bibit m̄ei sanguinem in me ma-
 net ⁊ ego in eo. Et sic apparet
 in tali dono superfluenſima
 largitas diuine bonitatis. Se-
 cundo p̄bat in hoc facto mari-
 ma liberalitas dei qm̄ ad no-
 bilitatem dātis que tam excel-
 lens est in hoc sacramento vt
 corpus suum largiſ diffuse et
 late, quia non solum dat illud
 dignis ⁊ amicis, verū nō sub-
 trahit indignis malignis ⁊ ini-
 micis, Ps. Appropiant super
 me peccatores vt edat carnes
 meas, Qui em̄ pm̄misit se mali-
 gnoꝝ manib⁹ semel crucifig⁹ et
 mittit se quotidie sceleratorib⁹
 manibus tractari, ⁊ imundorib⁹
 ac inimicorib⁹ dentibus in sacra-

meto lacerari, Hinc hosti suo
 ⁊ traditor⁹ iude dicunt in cena
 eum alijs discipulis suis cor-
 pus suum dedisse, veritatē em̄
 sue p̄sentie ad instar solis oriri
 facit sup̄ bonos ⁊ malos exhibi-
 bens se in hoc mundo dignis
 ⁊ indignis, licet nō ab oībo ef-
 fectus suscipias equalis. Nam
 dignus effectum suscipit boni
 tatis dei, indignus severitatis
 sicut oculus eger positus in so-
 lem lucem suscipit nō ad dele-
 ctationem sed ad turbationez
 sic peccator et inimicus susci-
 pit qd̄em verum corp⁹ dñi nō
 ad salutem sed ad damnationē
 Verū tamen in hoc apparet su-
 mus gradus liberalitatis dei
 qm̄ ad nobilitatē dātis, ma-
 gnū em̄ est dare magna do-
 na, p̄missis ⁊ amicis, magnum
 seruū et ancillis, maius autē
 ignoris ⁊ peregrinis, sed maxi-
 mum inimicis Hinc arguunt
 magne ingratiudis, Job. xix.
 Quare me p̄sequimini sic de⁹
 et carnibus meis saturamini,
 Ro. ii. An diuitias bonitatis
 dei ⁊ pacientie et longanimita-
 tis contemnis. Ignoras quo-
 niam benignitas dei ad peni-
 tentiam te adducit, copiosa bo-
 nitas ⁊ benignitas dei est libe-
 ralitas nobilitas eius qui ini-
 micis et contra eum peccanti-
 bus multa bona facit, maxime
 cum tales corpus suum sume-
 re pm̄mitit vt tanta liberalitate
 eos conuertat. Tertio p̄batur
 in hoc facto maxima liberali-
 tas dei qm̄ ad utilitatem ac
 cipientis, quia in hoc sacramē-
 to digne suscipies efficitur dei
 formis, i. per gratiam bonitatis
 sine per imaginem imitacionis
 dgo quodāmodo similis. Jo.
 i. Quotquot aīcē receperunt
 eum dedit eis potestatez filios
 dei fieri, id est p̄ gratiam boni
 tatis deo suniles. Amb. Quia
 dominus iesus cosors est diui-
 nitatis ⁊ corporis, ⁊ tu qui ac-
 cipis carnem eius diuine sub-
 stantie in illo participas alimē-
 to. Diuina substancialis bonitas
 est. In hoc ergo alimento diu-
 ine substancialis participare est assi-
 mulari per gratiā bonitati di-
 uine. Prover. xi. Qui bon⁹ est
 hauriet sibi gratias a domino.
 Gratia vo⁹ est influentia diuine
 bonitatis in animā per quam
 assimilata deo fit ei grata ⁊ vi-
 te eterne digna, non ergo suffi-
 cit liberalitati diuine qz in hoc
 cibo intellectū illuminat qz af-
 fectum sanat qz memoriam dele-
 cit qz totum hominē in bono
 confortat qz corpori suo misti-

Sermo⁶

co/associas quin insuper et di-
ctum est deo simile faciat, et iste
gradus summus est et superflue-
cissimus diuine largitatis q̄ntus
ad utilitatem accipientis nemo
enī potest creaturem ad malum
pmouere q̄ assimiletur suo
creatori in presenti sc̄ per gra-
tiam et in futuro per glorias, ii.
Lbor. iij. Gratias deo agosu-
per ienarrabili dono ei Amē.

z. chrys. 9.

Secunda ratio de qua su-
pra-qua dñs dat corpus suum
in cibum.

Sermo scriptus.

Enīte comedite pa-
nem meum, et cau-
sam tuā rē, vt in p̄
mo sermone. Secū-
da ratō sapiente dei qua dñs
dat homini corpus, s. in cibū ē
hūanenature corruptio q̄ hu-
lis cibi exigebat medicamentū
Et hoc q̄stum ad tria. Primo
q̄stum ad congruā curationis
inchoationē. Secundo q̄stum
ad integrā corruptionis curatō
nem. Tertio q̄stum ad firmaz
sanitatis conseruationē. Primo
humane nature corruptio exi-
gebat talem cibū q̄stum ad co-
gruam curationis inchoatio-
nem, q̄ sic ut inītium corruptio-

nis et mortis cepit a cibo a mē-
dico vel p̄ medicum vento sc̄
a ligno scientie boni et mali, sic
inītium iustificationis et vite in-
cipere debuit a cibo p̄ eundem
medicum p̄suadendo, s. a ver-
bo ligno vite id est a corpe do-
minico. De primo Genef. iij.
Deligno scientie boni et mali
ne comedas, in qua cunq̄s enī
die comederas ex eo morte mo-
rieris. De secundo Joh. vi. Hi-
si manduaueris carnē filii ho-
minis et blberis eius sanguī-
nem, nō habebitis vitā in vo-
bis. Secundo humane na-
ture corruptio exigebat corp̄
domini in cibum oxum ad in-
tegram corruptionis curatio-
nem. Serpens enim malignus
infudit homini per venenū po-
mi vetini triplices corruptionē
sclicet in anima tenebras igno-
rante, in carne morbum pra-
ue concupiscentie, et morte vitro-
biq; Genef. iij. Serpens de-
cepit me. De primo Ps. Ho-
mo cum in honore esset nō in-
tellexit compatus est iumentis
insipientibus. Genef. i. Tene-
bre erant super faciem abissi. s.
ignorātie super faciem huma-
ni cordis ex diabolica decepti-
one. De secundo Sal. v. Lar-
cupis sc̄ciū aduersus spiritū,

VI

Roma. viij. Videò aliam legē
in membris meis repugnantē
legi mentis mee. Lex in mem-
bris est morbus concupiscen-
tiae mouens membra ad actus
malicie. De tertio Sap. ii. In
uidia diaboli introuit mors i
orbem terre. De omnibus Au-
gustinus. Si angelus de pro-
prio pluēs in paradiso non es-
set audī non precipitaremur
in mortem. Sed venit de celo
laplus serpens factus et emi-
lit venenum de proprio locu-
to est de suo gustate et eritis si
cū dñi. Scilli appetētes quod
non erant anulerunt quod ac-
ceperant, scilicet intelligentiaz
vite iusticiam, nō moriēdi pos-
sibilitatem. Quia igitur diabo-
lus per cibum venenosum tri-
plicem corruptionem infude-
rat necesse fuit ad integrum cu-
rationem vt medicus et salua-
tor noster cibum medicinalē
contra hec tria daret, et hoc est
corpus suum, quod pie recipi-
entium ignorātie tenebras il-
luminat, morbum praeve con-
cupiscentie sanat et mortem de-
struendo triumphat. De pri-
mo Ps. Dominus illuminati-
o mea et salus mea, accedite
ad cibū et illuminamini, cor-
pus enim christi est verbū dei
bcra mea cōmorabit. Sic enī

Ber mo

mirra icorrupta seruat corpora sic corpus domini pie sumptum corda. Amb. Considera vero p̄stantior sit panis angelorum. i. manna iudeorum. an corpus Christi illud corruptio obnoxium hoc ab oī corrupto alienum. et quicquid religiose gustauerit corruptionē sentire non poterit Tertio ratio sapientie dī qua dominus dat homini corpus suū in cibū est humanenature conditio. q̄ rationalis creatura est et corpori conciencia. Rationalis creatura pot̄ tribus modis considerari. et fīm hoc indiget cibo triplici. Primo considerat rationalis creatura fīm id q̄ est incorporea et pure spiritualis ut natura angelica. Secundo modo ut est corpi conciencia sicut dissimilis dissimili. spiritus carni. Tertio modo fīm q̄ ille due nature scz corp⁹ et anima in singulis personis hominum sunt familiaris societate et miro amore conciencia. Sed quocunq̄ mō istoz triū consideratur rationālē creata fīm conditionē suā concienciā indiget alimonia. Primo em̄ mō considerata scz fīm q̄ est incorporea et pure spiritualis ut natura angelica fīm conditionē suaz exigit q̄ qd̄ viuat et subsistat. alimentū. s. ver-

būm dei eternum fīm se incorporeum. quod est eterna deisa pientia Thobie. xii. Ego cibo inuisibili et potu qui ab hominibus videri non potest videtur. Prover. iij. Ecclesiasticus. Lignum vite est sapientia dei et fons sapientie verbum dei in excelsis reficiens scz angelos in celis. Secundo modo considerata ratio nalis creature ut est corpi conciencia sicut dissimilis dissimili. spiritus carni. preciosum vili fīm conditionē virtutisq̄ nature indiget vitroq̄ cibo sibi conciencia sed dissimili. quia spiritus spiritu ad modum angeli. corporal ad modum brui. De primo Ps. Panem angelorum mandauit hom o. Libro x. Petrus nostri omnes eandē eicas spirituālē mandauerūt. Sap. ix. Si quis erat consumat in ter filios hominū si ab illo effugerit sapientia tua in nihilum computabitur. quasi qui spirituali cibo qui est dei sapientia caruerit a vita spirituali officiet. Ecclesiasticus. xv. Libauit eum pane vite et intellectus. et aqua sapientie salutaris potauit eum. De secundo. ij. Regum. xij. Pauper quidam habebat ouiculam d̄ de pane illius comedens. Eccl. de. xxix. Initius nōcē rei vite

VI

boūm lac et panis mel et oves et oleum. hec oīa sanctis in bona et impīs in mala conuertitur. De vitroq̄ Deutero. viii. Matth. viii. Non in solo pane vivit hō sed in oī verbo qd̄ procedit de ore dei. Aug. Sicut anima vita est corporis. sed nō vivificat illud sine cibo corporali. i. sine verbo dei. et sic hec et illa natura hoīs ut sibi dissimiles dissimilē cibum habuerūt et alieno modo et longe ab int̄em comederūt. nec cibo spiritus congruebat corpi. nec cibo corporis spiritui. Tertio vero modo considerata rationalis creatura scz fīm q̄ ille nature id est corp⁹ et anima sunt in singulis personis hominū familiaris societate miro amore conciencia. tūc exigitur ad eternā saluationē virtus ynis cibo tori hominū. id est virtutis nature pueniens spiritualis simul et corporalis. s. verbum caro factum quem simul socialiter sub quodaz sacramento comedant. cui⁹ virtute anima de presenti miseria ad vitam beatitudinis etne pueniat et corporis ad modicū tempus seruit in terra. tandem gloriose resurgat. De hoc cibo Joh. vi. Caro mea vere est cibus. id est corpos dei caro humana ynita dei verbo vere est cibus scz totius hoīs valens anime et corpori Eccl. i. Unus est altissim⁹ creator omnū ipse creauit sapientiam spiritus sancto. et secundum datum suum prebet illam diligētibus se. creauit sapientiam spiritus sancto. id est virtute spiritus sancti creaturam carnis de virginē sumpsit et sapientie sue vivit. et fīm datum suum. i. liberalitatem prebet illam scz in cibum diligētibus se scz fideli bus ut proliit sicut dictū est corpori et anime. De hoc conciencia corporis et spiritus ysa. xj. Vitalis et ursus pascentur simul. Vitalis significat corp⁹ qd̄ i. sacrificiū dñō est mactadū. ursus spiritum q̄ sicut ursus bestijs. sic terribilis esse debet bestijs motib⁹ et morib⁹. Virpascent simul. s. vero cibo. id est carne Christi ut p̄fīc anime et corpori. De primo Joh. vi. Qui māducat carnē meā et bibū meū sanguinem habet vitam eternā. s. q̄ ad animam que post hanc misericordiam p̄ture huius sacramenti producit ad vitā eternā. De secundo sequit. et ego resuscitabo eū in nouissimo die. qz dñs eiusdem sacramenti virtute reformatib⁹ corp⁹ de puluere configurantib⁹ corpori claritatis sue. Amen.

Bernio. 7.

De forma donationis qua
corpus datur velatum. The-
ma p̄prium. Sermo. vii.

Enite comedite pa-
nem meum. ut in p̄-
mo sermone. Quo-
modo potest nobis
dare carmen suam ad mandu-
candum Joh. vi. Sacramentū
regis abscondere bonum est.
Thob. xii. Secundū p̄ncipa-
liter circa sacramentū domi-
ni corporis notandum cū for-
ma donationis. Et circa hanc
tria sunt cōsideranda. Prīmū
est q̄ dominus dat corpus su-
um velatum. Secundū q̄ dat
velatū sub specie panis. Ter-
tium q̄ dat sub specie tritici.
Prīmū circa formam donatio-
nis dñi corporis considerādū
est q̄ datur velatum nō nudū
enī illud Apoca. ii. Dabo mā-
na absconditū quasi cibū cele-
stem velatū. sed q̄ ex hoc hūa-
nus sensus terret et mirat cum
gl̄ū videt et aliud credi iube-
tur. Huins velaminis q̄dru-
plex ratio sapientie dei potest
assignari. Prima est indignitas
malorum. Secunda fides bono-
rum. Tertia iñstructio morum.
Quarta imbecillitas ouiū. de
pmis duob̄ p̄t hic dici. et de
altis in sequenti. Prima rō q̄ re-

dñs corpus suū dat velatū est
indignitas prauorū q̄ exigit ut
velef sicut eger oculū ut sibi sol
et q̄dlibet lumē regat. et in h̄ be-
nignissime agit cū cīs misericordia
saluatoris. Si em̄ prauū nudus
corp̄ viderent et hoc a fidelib̄
māducari ex ipso aspectu scan-
daliserent. et tripli mali p̄irent
In corde p̄ errore. in lingua p̄
detractōes. in aīa p̄ spūalē mor-
te. De p̄mo Joh. vi. vbi dñs
dicit. Caro mea vere est cibū et
et sanguis me⁹ p̄e est pot⁹. Se-
q̄tur ex h̄ multi discipulorū ei⁹
abierū retro q̄si abhorrentes
p̄ba de hūana carne comedē-
da. Amb. Forte dices quō ve-
ra est caro quō verus sanguis
q̄ silitudinē nō vides carnis.
attēde vbi discipulū p̄pi audiē-
tes q̄ carnē suam daret mādi-
candā recedebant. solus petr⁹
dixit p̄ba vīce eterne habes ad
quēlibū. ne ḡ plures scādali-
farenſ et ne velut qdā esset hor-
ror humanie carnis. sed mane-
ret gl̄ia saluatoris. id in silitu-
dine accipis sacrū. sed p̄e na-
ture gloriā virtutēq̄ p̄seqr̄is.
De sc̄do in codē vbi dñs dixit
panis quē ego dabo caro mea
est p̄ mundi vita. lingabant iñ-
dei ad iñvitē dicentes quō po-
test hic nobis carnē suam da-

VII

196
read manducandū. litigatio
bmōi murmur et detractio est
de nuda manducatiōe corpis
p̄pi. et ideo debuit velari. Ps.
Si is q̄ oderat me sup̄ me ma-
la locutus fuisset absconditū
me forsan ab eo. De sc̄do Au-
meri. iii. Aaron et filij ei⁹ intra-
bāt ip̄i q̄ disponēt opa. i. ope-
rient sacramēta. Alij nulla cu-
riositate videant q̄ sunt in san-
ctuario p̄usq̄ inuoluant. alio-
quin morienti. Re. vi. Percus-
si dñs multos eo q̄ vidissent
archā dñi q̄ sc̄z nō licet eis
ea videre detectam. Archā si-
gnat corp̄ dñi qd̄ malignis ē
velandū ne spūalē moriantur
et videant nudū. q̄r̄ cā sue ceci-
tatis putrent esse fantasticus.
Eccl. iii. In plurib̄ opib̄ dei
ne fueris curiosus. nō est em̄ ti-
bi necessariū ea q̄ abscondita
sunt videre oculis tuis. Secū-
da ratō q̄ dñs corpus suū dat
velatū est fides bonorū. Et hec
rō potest in tria distingui q̄ ex-
igunt hoc velari sc̄z fidei ē et ve-
rum infidelitatis p̄me remedi-
um. et fidei meritū. Primo fidi
esse verū exigit ut corpus chri-
sti velef. Heb. xi. Fides est ar-
gumentū rex nō appentiu. ut
em̄ dicit Aug. Fides est crede-
re qd̄ non vides. i. credere ver-

bis dei de re occulta q̄ vere est
et m̄ eam oculis nō vides. Hā
dere quā videmus sciām po-
tius q̄s fidem habemus. i. Pe.
i. Christus est in quē nunc cō-
videntes creditis. Secūdo in
fidelitatis prime remediū exigit
ut corpus p̄pi velef. quatenus
calpe infidelitas r̄udeat mod⁹
congru⁹ satisfactiōis Unde si
cat primorum parentū incre-
dititas incepit ex auditu ver-
bi diaboli suadens cibū ha-
bentem quodāmodo meret
velatam et in eo sunt sensus co-
rum varie delicati. sic congru-
it ut fides saluandorum incipi-
at ex auditu p̄bi saluatoris sua-
dantis cibum habentem verā
vitā absconditā et in q̄ nr̄ sen-
sus sint pie decepti. preter au-
ditum ut sc̄z fides sit ex auditu
et nō ex visu. vel ex alīs sen-
sibus. audiri aut p̄ verbū p̄pi.
Hoc pulcre figuratū est Ben.
lvi. In benedictiōe iacob vbi
sensus ysaac decepti sūt putā-
tis sentire esau dū sensu silitu-
dinē eius q̄ velatus erat iacob
Un̄ sc̄dū q̄ illa figura dñi-
ci corporis q̄tuor erant p̄sonae
sc̄z ysaac et rebecca q̄si mascul⁹
et femīa significant duas natu-
ras i nob̄. i. corp⁹ et aīaz. Ma-
scul⁹ q̄ mag⁹ solet esse malific⁹

Sermo. 7.

Exterioribus plus intendit, si
gratificat exteriorē hocēm. i. cor-
pus nostrū cū sensib⁹ suis. Fe-
mina q̄ domi residens familiā
regit signat interiorē hocēm. i.
fidelem animam que sue salutis &
aliorum curā gerit. Jacob bo-
nus & formosus habitas in ta-
bernaclis quem diligit rebec-
ca. i. fidelis anima signat vrum
corp⁹ christi. Esau quez amat
ysaac. i. corpus eo q̄ cibus ei⁹
velat signat substancialia panis
cū accidentib⁹. scz colore sapore
& ceteris. Dū itaq̄ ysaac q̄ hō
exterior. i. sacerdos benedicere
debet esau. i. panem. Esau rece-
dit. & substancialia panis. sed simili-
tudo esau. scz veltes cū odore.
petiles pilose. cib⁹ cum sapore.
id est accidentia panis siue simili-
tudo scz color sapor odor duri-
ties manent circa iacob. i. cor-
pus xp̄i. Unde in his oībus
sensus ysaac. i. corporis nostri fal-
lunt. Ibi fallit visus caligino-
sus. i. debilis corporis nostri. q̄a
putat pre oculis habere Esau
id est panez. & habet m̄ restes
cius. i. species panis. & sub illa
latet iacob velatus. i. corp⁹ xp̄i
Ibi fallit gust⁹ ysaac. i. corporis
nostri. quia putat gustare & co-
medre cibum esau. i. panem.
& gustat n̄a similitudines ei⁹. Ibi

fallit olfact⁹ ysaac. i. corporis no-
stri. q̄a putat sentire esau. i. pa-
rem qui vere nō est ibi. sed sen-
tit odorem vestimentorū eius.
id est formator⁹ panis quibus
vestitus est iacob. i. velatum cor-
pus xp̄i. Ibi fallitur tact⁹ ysac-
ac. i. corporis nostri. q̄a putat tan-
gere esau. i. panem. & tāgit pel-
liculas similes esau. i. similitu-
dine siue speciem panis quibus
velatus est iacob. i. corpus xp̄i
Sapiens erat ysaac. sed in in-
dicio cognoscēdi esau fallebat
Si hō noster exterior in iudi-
cio panis altaris sensibus fal-
litur. p̄terēs in auditu. Vñ aut̄
Vox qđem vox iacob. sed ma-
nus sunt esau. manus q̄s tan-
go sunt esau nihil falsius. vox
quam audio dicentē. ego sum
vox iacob est nihil verius. simili-
ter sacramentū quod tāgo sub-
stantialia panis est nihil falsius.
vox christi dicentis Hoc ē cor-
pus meū nihil verius. Prime
ergo infidilitatis remediu⁹ ei⁹
gīt q̄ corpus xp̄i dēt velatum vi-
quia sensus p̄mu parentis i. ci-
bo pemptionis vane delecta-
bant. sensus nostri corporis i. ci-
bo benedictōis adinstar ysac-
ac decipiant. ita m̄ q̄ rebecca.
id est fidelis alia in fide sua non
fallat. credit em̄ vere in bñdi-

VIII Secundo

pti sunt reprimissons scz te-
poralium. ysa. i. Si volueris &
audieris me bona terre comē-
detis. Mat̄. vi. Primum que-
rite regnum dei recte crededo
& iusticiam eius iuste vivendo
et hec omnia adiicien̄ vobis.
De tertio. i. Pet. i. Credentes
in xp̄im quem nō videtis exil-
ebitis leticia ienarrabili & glo-
rificata reportantes finez fidei
vestre salutem animaz vestrarū
Proverbi. i. Qui audierit me
absq̄ terrore req̄escet et abui-
dantia p̄fructur terrore maloz
sublato. Amen.

De tercia ratione q̄ dñs dat
corpus suum velatum. The-
ma. pprium vel aliud.

Sermo. viii.

Enite comedite pa-
nem meū &c. vt in p̄
mo sermone. Quo-
modo p̄t nob̄ da-
re carnem suam ad manduca-
dūz Job. vi. Tertia rō q̄ dñs
corp⁹ suū dat velatum est instru-
ctio moz. Job. xxviii. Trahit Job. 28
sapia d̄ occultis. Tria v̄o i la-
cramēto occultant in q̄b mo-
res instruunt. p̄sona saluato-
ris pulcritudo magne clarita-
tis. & mirū op̄ oīpotēns. De p̄
mo ysa. xlvi. Vere tu es de⁹ ab ysa. eq̄.
sc̄dūtus deus israel saluator⁹

VIII

tua, i. dilectō pura, vt sit elemo
tia tua in abscondito pie intentio
nibus, et pat tuusq; videri ab
sccondito reddet tibi. De secun
do Matth. vi. Et cu oraueris
intra in cubiculū tuū, i. secre
tu mens, et clauso hostio-oi ad
tu cordis ora p̄c̄i abscondito
intētiōis, et reddet tibi. De tio
ibidē et cū ieiunias ynge caput
tuū, i. refice p̄pm opib; misere
qd tibi substrabis mēbris cius
paupib; p̄ferēdo et facie tuā la
ua peccata cordis et sensuū la
crimis p̄nie purgando, ne vi
dearis hoībo ieiunans, sed pat
tuusq; est in abscondito reddet
tibi. Quarta rō quare dñs cor
pus suū dat velatū est imbecil
itas oīm, q; hoc exigebat. Taz
claritatē huius glorioli corporis
nullus possit ferre mortal' ho
minus oculus-nū velatā. Qd
pbaſ trib⁹ modis A figura le
gali, ab accidente materiali, a ra
tiōe naturali. Primo pbaſ hoc
a figura legali. Exo, xxviiij. Uli
dentes filii israel ex p̄sortio ser
monis dei, cornuta facie moy
situduerūt, ppe accedere. vnde
posuit velamē sup facies suam
q; loqbatur ad eos. Facies ei
Moyſitam magnam cōcepit
radiositatem ex freq̄nti et fami
liari, appropinq̄ue ad diuinū

Bermō

De secundo ysa, viij. Expecta
bo dñm q; abscondit facie suā
De tertio Eccl. xliv. M̄ta ab
sccondita sunt maiora operz ei
In his discum q̄nq; tā p̄ tuo
le abscondi posse in nobis, sci
licet nostrā psonā pulcritudi
nem corpale, et honoz operz in
tentione. Primum a psecutoruz
furore, secundū a stultoz inspe
ctione, tertiu ab humano fauo
re. Primo dicit i hoc sacramē
to iustus abscondere psonam
suam ppter tria, vt sc̄ psecuto
ris ira quiescat. Vt pceptū a do
mino opus p̄ficiat, vt glorioſi
orem coronam acq̄rat. De pri
mo ysa, xxvi. Vnde populus
meus abscondere modicū do
nec p̄ trāseat iudignatio mea sc̄
in psecutore, qd multi iustoruz
leguntur fecisse. De secundo, ii.
Lbor, x. Damasci p̄posit⁹ cu
stodiuit ciuitatem vt me cōpre
henderet, et p̄ fenestrā in sporta
dimissus siue p̄ mur., et sic effu
gi manus eius. Sūr Lbobi
as cum iubcret rex occidi eum
fugīcēs nudus latuit, vt sc̄ opa
misce que cepit adūpleret.
De tertio, i. Re, xxvi. Lū fugi
ret dauid a facie Iau, abscondi
tus est in colle achille, i. in dño
Achilla em interptat suscipi
ens cū, vñ dñs susceptor me⁹

absconditus aut̄ est in domiō
vt p̄ inclita opa glorioſa sibi re
starct regni corona. Joh, viij.
Tulerūt lapides iudei, vt iace
rent in ielum. ielus aut̄ abscon
dit se, et exiuit de tēplo. Secun
do dicit iust⁹ pulcritudine co
poralē abscondere ab hoīm in
specide, qz exterior pulcritudo
et ornat⁹ multis fuit occasio ca
sus. Decoz ḡ corporalis abscon
di debet trib⁹ modis. p̄ habit⁹
vilitate, p̄ ieiunior⁹ auſteritatē,
p̄ boni opis affiduitatē. De
primo Job, xvi. Saccū consu
sup cutē mea et opū cinere car
nem meā. Ben. xxiiij. Rebecca
cōspecto ysaac tollens palium
opū ſe, i. Lbor, xi. M̄ier de
bet velamē babere sup caput
ſuum, ppter angelos, i. ppter bo
nos. De secundo Gal. vi. mihi
mūdus crucifixus ēt ego mū
do, q̄si diceret, vilis est mūdus
pter penā ſue ſollicitudinis et
ego vilis mūdanis ppter mace
rationē mei corporis. Aug, Car, Aug
nem vestrā donate ieiunio et
abſtinentia efce et pot⁹ q̄ntum
valitudo p̄mittit. De tertio p̄s
Tabescere fecisti ſicut aranea
giam eius, ſicut aranea ex ſuis
vilesrib⁹ trabes op̄ nature ta
bescit exinde ſic iust⁹ frequen
tis opa laboriosa caritate ma

Sermo 8

lumen qd videtur huānis figurā. i. in figura panis. Tercio pba idē rōne naturali qd ē
 oculis qsl cornuta. vñ non poterunt claritatē vultus ei sustinerē nisi velatam. Sic nimirū imo multomagis corp⁹ xp̄i in resurrectōe eius glorificat⁹ et spiritale ac deiforme factum nullus potest inspicere mortalis hoīs oculus nisi alia specie velatum. Secundo pba hoc est eo qd accidit matri dci marie que nō potuit sustinere claritatem et gloriaz presentie filij deūnisi esset obumbrata. Larne aut̄ virgis velata maiestas op̄e sp̄uſanci facta est possibilis ferri a virgine et etiā a nobis videri. vñ. Verbus caro factū est et habitauit in nobis et vidi mus gloriā eius. sed carne illa post passionem p resurrectōe glorificata et ad similitudinem dicitur illud Ioh. xvii. Clarifica me pat̄ claritate qm habui pūk⁹ mundus fieret. facta est impossibilis a nobis videri vel ab oculis mortalib⁹ in propria forma nuda videri. nisi est velata aliqua specie visibili Eccl. xi. Mirabilia opa altissimi et glorioza et absconsa et inuisa. Juxta illud. Nō videbit me homo et vivet. vez in propria specie. i. Lbor. xiiij. Videntur hinc p speculū rōnis et in enī

Luc. ii.

I Joh. 3.

bezo.

Sermo 9

Si oculus tuus simplex fuerit. i. intentio cordis pura tonū corpus t. l. e. ad videndā scilicet claritatē tpi. i. ioh. iii. Scimus cum apparuerit qd siles ei erimus. qm̄ videbunus eūz sicū est. Bern. Signus qdē videt p supiorez oculoz feneſtraz ventate itare debere ad animā. sed hoc nobis oīa seruat in posterū. cūm videbūm facie ad faciē. Et hec visio erit nobis vita eterna. Amen.

De forma donationis quia dat sub specie panis. Thema p̄prium vel aliud simile.

Sermo ix.

Enite comedite panem meū ut iā supra. Libauit illuz pane vite. i. corp̄ xp̄i. dic glo int. Eccl. xv. vel aliud de pane. Secundū circa formā donationis dñi corporis considerandum est qd dñs dat illud velatum sub specie panis. fm illud. Accepit iesus panē et bñdixit et ait. hoc ē corp̄ meū. Ad tactum et ad p̄ba creatoris int̄ erat corp̄ saluatoris et foris mālit spe cies panis. Dñs dat corp̄ suum sub specie panis triplici ratione. Primo ppter collatā sibi p̄ ceteris cibis abilitatem. secundo ppter faciendā significatiōis suē gnōmē et fidem. sacramētūz c 3

Berilo

enū est noue legis et idō sacre et secrete rei est signū qđ suggerit nobis rei quā significat cognitionem et fidem. Aug⁹. Si gnum est res preter specie quā inqiter sensib⁹ aliquid aliud ex se faciens in agnitionē venire. Signoz aut̄ tria sunt genera Naturale, artificiale, et sacramentale. Signū naturale fm̄ naturā significat, sicut sum⁹ si gnificat ignem rubor celi vespertinus significat futurā serenitatem. Matth. xvi. Facto vespere dicatis, serenu erit, rubicundū est em̄ celū. Signū artificiale fm̄ impositōe⁹ hois significat et hoc est duplet. Aliud cīm nō p̄tinet qđ significat vt arc⁹ triumphalis et circulus vini. Aliud p̄tinet qđ significat, vt puluinar significat plumas et cōtinet eas, pastillū significat carnes et p̄tinet Signa sacramentalia fm̄ impositionē dei significant et sunt simili iter duplicita. Aliud cīm nō p̄tinet qđ significat vt sacra legalia, sic serpens eneus erectus in heremo significabat qđcīm saluatorē sed nō continebat eū, sicut circul⁹ suspensus ā domū significat vnu, qđ m̄ nō est in illo p̄tentū. Hucrit. xxi. Fecit ergo moyses serpētem enē et posuit eū pro

signo quē p̄cussi aspicientes s̄nabant. Sap. xvi. Signum habētes salutē nō p̄ h̄ qđ videbant sanabant sed p̄ te oīm saluatorē Sūr agnus pascalis et circūcisio significabat rē sacrā sed nō p̄tinebant qz fm̄ se non iustificabant. Ro. viii. Ex opib⁹ legis non iustificabif̄ oīs caro coram deo. Itē alia sunt signa sacramentalia que etiā fm̄ impositionem deisgnificant, sed continent qđ signant vt sacramenta euangelica sicut baptis̄ m⁹ et eucharistia. Hugo. Sacramentū euangelici est materiale elementuz foris sensibilit̄ p̄positum ex similitudine representans et ex institutione significans et ex sanctificatione continens aliquā gratiā speciales. Baptism⁹ significat anime purificatōe⁹ et p̄tinet qđ efficit et figurat sc̄z peccator⁹ remissionē. Act. ii. Petrus ait, baptizetur vnu quisq; vest⁹ in nomine ieſu xp̄i in remissionem peccator⁹. Similr sacramentū altaris significat corpus dñi et vere continet illud, qz post p̄secretaōem panis sub specie eius. Et sub signo illo panis qđ deus posuit ad significandū corpus dñi totus est christus, sic sub signo positio hois sc̄z in pastillo sunt

IX

occultate carnes Matth. xxvii. Accepit iefus panes et bñdixit et ait, Hoc ē corp⁹ meū signatū sc̄z specie panis. Job. vi. Fili⁹ hois dabit vob̄ cibū q̄ p̄maect̄ in vitā etiam hūc p̄ signauit de⁹. Iḡ si cū video signū possum hois vt pastillū, et credo ibi sub tenui parte esse carnes, multo magis cū video signuz positus dei vt sacrā altari credere debeo ibi sub specie pāis esse abscōditū corpus saluatoris. Ps. Quāta magna multitudo dulcedis tue dñe quā ab sc̄odisti timetib⁹ te. Tertio dat dñs corpus suū sub specie panis, ppter rez ibi significatarū similitudinē. Tres cīm ibi res significant, quaruz species illa panis est sacramentū, i. crucis signum exp̄ssam habens in se illarum similitudinē. Prima res ibi significata est naturale corpus xp̄i qđ ibi cōtinet. Secunda res corpus eius mysticū sci licet ecclesia, qđ ibi significa et nō cōtinet. Tertia res est effe ctus sacramenti in anima fidei. Primo species panis p̄me rei ibi signata, i. veri corporis xp̄i ha bet similitudinē nō rōne sui s̄z rōne subiecti qđ habuit ante p̄se crationē, i. panis qđ prius fuit. sicut em̄ ex plurib⁹ spūris gra

nis panis efficitur, sic corpus christi ex plurib⁹ mēbris p̄uris et immaculatis cōsistit. Lanti. vii. Venter tu⁹ sicut acer⁹ trici vallat lūhs Exo. xxv. Et chām de lignis sc̄thū ipurib⁹, qā corpus xp̄i cōstat et mēbris p̄nissimis et ab oī vīcio mundis. Secūda species panis secūde rei ibi signata te net similitudinez, i. mystici corporis xp̄i sc̄z ecclie q̄ ē vītas fidelium. Sicut em̄ ex mltis granis p̄nis conficit vnuis panis, sic ex multis fideluz p̄sonis a culpa mortali mūdis et vinculo caritatis vnuis ecclasticā vnuitas cōsistit. i. Lbor. x. Un⁹ panis et vnu corp⁹ mlti sum⁹. Hinc sciēduz q̄ in pane triplex vnuio attendit, p̄ quā triplex fraternitas sue cā et vīculum amoris qđ infideles eē debet figuraſ primo grana nobilia et subi si mīlia colligunt. Sc̄do farina cōsp̄git p̄ aquā et pasta cōficit. Tertio vt solū ſiat panis pasta igne decoqtur. Primū sc̄li cet grana ſilia significant frānitatē et amorez naturalē, quia oēs de uno et primo parēte ſumus natū. Secūdū sc̄z panis ſolidas ſpūali. Ter tūz ſpūaliꝝ q̄ uno ſpūctō ad vna xp̄ianā religionem ſumus congregati

9. *Sermo. Et 10.*

De primo Serm. p.ij. Descendunt fratres ioseph ut emerent frumenta in egypto quasi huius lannerunt se fideles ut amorez naturalem oim hominum acquire rent. Eccl. xiiij. Omne aial diligat simile sibi et ois ho primi sibi De secundo. L. Chor. v. Si tis noua persilio sicut est arimi. Ivnnum qd p dilectione sacramentalem. i. Joh. iiiij. Hoc mandatum habemus a deo ut qui diligit deuz diligit et fratre suuz. De tertio Exod. xij. Offerunt farinam cospersam et fecerunt panes. i. pfecterunt usq; ad dilectionem spuales. Joh. xij. Hoc est pceptu meu vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Au gustini? Ho aut car nalis s; spiritalis debet esse in nos dilectio. Tertio spes panis fm q perat panis habet in se similitudinem tertie rei ibi signata. id est effectus sacramenti in anima fideli. Sicut em panis tria facit. scz. confortat. satiat. et vitam coseruat. sic panis sacramentalis anima fidele confortat ad pacem deuincendum. satiat ad fastidium mundi faciendum. in vita seruat ad deum semper laudandum. De primo Ps. Panis cor hois confirmat ad omne vitum scz deuincendum. vñ. Diligat te domine fortitudo

mea qui scz pinxisti me virtute ad bellum et supplantasti insurgentes in me subi me. De secundo Ps. Panis celi saturauit eos. ad mundi scz fastidium faciendum. Prover. xxvij. Ania saturata calcabit fauum. De tercio Eccl. xxvij. Panis egenitum vita paupis est ad deum scz semper laudandum. ps. Laudata aia mea dñm laudabo dominum in vita mea. i. Paral. in fine. Laudabo te domine semper oib; diebus vite mee: quoniam te laudat ois virtus celorum. laudemus g hic deuz cum bonis in bona querentia. ut cum laudare mereamur semper cum sanctis in eterna beatitudine Amen.

De forma donationis sub specie panis tritici Thema p. prium. *Sermo. x.*

Venite comedite panem meum ut sup; co uerten et vivent tritico. Osse. xij. vel aliud. Tertiū circa formā donationis corporis domini consideradū est q dñs dat illud sub specie panis tritici et non alterius. Et hoc ppter tria. Primo ppter huius grani p ceteris naturalem nobilitatem. Secundo ppter fidelium discretā in eo si-

X.

gnificationē. Tertio ppter corporis sui expissam similitudinem. Primū pbat a trib; qz scilicet hoc granū est purissimum. qz ad panem communissimum. et qz ad panem marie nutritiū. Primo hoc granū est purissimum qz hec species solum int' alias attingit complementū. i. summa puritatē. Hā ut alchimici. i. aurifices in specie qbusdam licet multe species eē videant. tamē una est q attingit comple mentū et aliae sunt differentes ab ea qbusdam egreditur in ob. sicut patet de auro. et ideo omne metallū purgatione materie i quorum debet transmutari. sic etiam videm de grana q bo nitate terre purgatū sūlgo et triticum nobilitat et ideo tripliciter et absolute panis tritice est panis ppter excellentē puritatē sue nobilitatem. Secundo granum tritici est ad panem communissimum. qz ppter sanis et infirmis. immo omni aiali panem comedenti. et ideo vere est panis ppter communis uenientie nobilitatem. Tertiū granū tritici est ad panem maxime nutritiū. quia puritate naturali et operabilitate cōmuni maxime membris adheret et fortat. et baccratione congruum est ut no bilissimum corpus quasi nobilitum panis filiorū dei de filiis sub specie nobilissimi panis. Secundo dñe dñs corpus suū sub specie panis tritici ppter fidelium discretā in eo significatioz. Sicut em tritici fm triplicē statū hz cōsiderari. sic fideliū. vniuersitas in tres statū solet distingui. Triticū autē considerat vlt fm q constat in agris. vel fm q grana separantur a paleis. vlt fm q grana iā purgata locantur in granarijs. Similiter inter fideles tres differētientur. scz incipientū. pfectuū. et pfectoz. Primi significans p tritici stas in agro. Secundi per grana q purgatur a paleis. Tertiū p grana purgata q locantur in granarijs. Primi desiderat optimā doctrinā pdcatorū. Secundi frequētē purgationē pctoz. Tertiū eternā reqem brōz. De pmo. Job xxvij. Frumentū desiderat nubes et nubes spargunt lumē suū q lustrant cuncta p circūlum. Grego. Electi sunt frumentū dei celestib; horreis recōdēdi. frumentū nubes desiderat. quia electus qsq; penitentiam suam sanctoz pdcatorū exoptat. nubes lumē spargunt. quia pdcatores sancti exēplo

Bermon

vite et bene agendo et loquendo dilatant, nubes autem cuncta per circuitum lustrant, quod predicatio nisi luce mundi sine illuminat. De secundo Iudic. vi. In genitio exenteret et purgaret frumenta in torculari ut fugeret madyan apparet ei angelus domini. Gedeon electum quem significat qui sub umbra sancte crucis rectitudinem iudicij confessionis quasi virga cor suum a virtutis paleis sequestrat, consolatio cum divina contra demonum temptationa confortat. Eccl. ii. Qui timent dominum preceperunt corda sua in prospectu illius sacrificabunt alias suas. De tertio Job. v. Increpatorem domini ne reprobes et ingeries in abundantia in sepulchrum, in locum ubi in regno dei preparatum, sic interficeretur acerius tritici in tempore suo. Id est cetera multitudine bromi. In genitio fortior me post me, cuius venerabatur in manu eius et purgabit area suam et congregabit triticum in horre suum, paleas autem comburit igne inextinguibili. Tertio dat dominus corporis humum sub specie pauperrimi tritici, propter corporis sui expressam similitudinem, tritici enim potest tribus modis considerari, sicut iaceat in aceruo, ut cadens in agro, vel in panis cōplicem

mento. Penes primus modum significat corpus ut in virginem acceptum, penes secundum ut pro nobis in mundo passum, penes tertium ut in celo glorificatus. In primo anno Christi multum bonorum, in secundo peccator liberatur in tertio bratus delectat. De primo Lanc. viii. Venit sicut accrus tritici vallat liliis. Venerem corporis beatitudine virginis. In anno Beatus yester quod te portauit, aceruus tritici munda membra christi ut seruata in veteri glori, lilia decor oimode castitas, quo ornant membra et sensus beatitudinis. De secundo Job. xii. Fili granus frumenti cadens in terra mortuorum fuerit, etc. Si autem mortuorum fuerit multum frumentum fert, Lbrius enim pro morte sua genuit beatum in morte etha liberavit Ro. v. commendat suam caritatem deo in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus pro nobis mortuus est, ex hoc quod dominus se de granu frumenti hunc eccliam quod sub nulla alia specie panis consecrat corporis domini. De tertio Zach. ix. Quid bonum et quod pulchrum eius nisi frumentum electorum, quasi panis pulcherrimus, dulcissimus et nobilissimus corporis christi in gloria bromi. Hinc scendit in agro, vel in panis cōplicem

XI° Sermo.

plex bonum, si oīm deliciae preparationem, oīm desideriorum impletionem, oīm bonorum secundum et eternam fruitionem. De primo Genes. viii. Aler piguis panis eius prebeat delicias regibus patrum. Parasti in dulcedie tua paupide. Sap. xvi. Parasti panem de celo p̄stis tibi sine labore oē delectamentum in se habente et oīs saporis suavitatem. Lbrius, ii. Plecoculi videlicet nec auris audiuit, nec in cor hominis ascensit quod prepauit de diligenter sc. Descendo patrem. Laudaberimus dominum qui posuit fines tuos pacem et adipe frumentum satiate. Te Bñdic anima mea dominum tuum. Iere. xxxi. Inebriabo animas sacerdotum pinguedine et populus meus bonis meis adiupabit Sap. xvi. Substantias tuas et dulcedinem quas in filios babes ostendebas et seruantes vniuersitatem voluntari ad quod quis volebat continebat. De tertio Lu. xiiii. Beatus qui maducabit panem in regno dei scilicet propter oīm bonorum secundum sine fine fruitionem, ipsa. Ixv. iurauit dominus in dextra sua, si dedero tritici tuum ultra cibum innumeris tuis, et si biberint filii alieni vinum tuum in quod laborasti, qui

De duobus mirabilibus in consecratio corporis domini Thematib. XI.

Sermo. q.

Enite comedite panem meum et cetera ut supra mirabilia opera tua, et anima mea cognoscet nomen patris, vel aliud simile.

Tertio principaliter circa sacramentum dominici corporis nostrada sunt mirabilia diuinae operationis tantum signa siue miracula diuinae virtutis. Hec mirabilia signa consideranda sunt in tribus. Primo in dominici corporis consecratio. secundo in eiusdem possessione, tertio in perceptione. Primo enim corporis dominum consecram, secundo possidem, tertio recipim. Primo in consecratio domini corporis considerada sunt et credenda tria mirabilia signa diuinae operationis. Primum est quod ibi sub specie panis est rex corporis Christi, secundus quod

Bērmo

Iota substantia panis mutat in corp^o dñi. Tertius q̄ mutat in corpus domini vel xp̄i, ita tamē q̄ manent panis accidentia. Primum est mirabile, secundus mirabilius, tertius mirabilissimus. De duobus p̄mis pōt bide dic, et de tertio in sequenti. Primum mirabile signum in dilectione sacramenti altaris est q̄ ibi sub specie panis est verus corp^o xp̄i qd̄ de p̄gine sumpit, et hoc p̄baꝝ tribus modis. Primo testimonio fide dignorum. Secundo rōne signorum positivorum. Tertio demonstratione miraculorum. Primo p̄baꝝ p̄mū mirabile testimonio fidē dignorum fm̄ q̄ lex dicit Deus, ex. In ore duorum vlt̄ trium stat omne p̄bum, audi ḡ Augustinū dī. Accedit p̄bum ad elementū et sit sacramentum. hoc est dei p̄bum a xp̄o institutū, p̄scr̄ sup̄ panē et mox fit sacramentum secretum sc̄z corpus salvatoris sub specie panis. Itet Aug^{us}. Hoc qd̄ oībō modis p̄bare contendim^o sacrificium ecclesie duobus constare, visibili elem̄toꝝ sp̄e, et inuisibili carne xp̄i et sanguine, sicut xp̄i p̄sona p̄stat ex deo et hoīe. Amb. Pamenem istum quē sumum^o in misterio vnicō illū intelligo q̄ manu sp̄issanci format^e in vice

Ipsa am. def. c^o
f. 11.
c. 12.
c. 13.

XIII

dicit quia vice corpus xp̄i tam integraliter esse sub p̄ua specie p̄nis sicut sub magna recte credidit. Tertia rō ad idem est sufficiens cā ad finem sacramenti, et finis sacramenti est anima sedē sp̄ualiter cibare et p̄tra malum et ad bonū p̄fortare, cā būis efficiens est corp^o xp̄i, et id potest tam plene sub specie p̄nis p̄ua sicut sub magna, quia sub utrīus equaliter vniū est deo, ex q̄ fluit omnis virtus in sacramento, quantocunq; enī p̄ua sit species illa panis, ibi ē totum corpus xp̄i p̄ pueris, sanguis p̄ connexionem, anima p̄ p̄unctionem et deitas integra p̄ vniōnē, vnde certū est q̄ habet rationē cibandi sp̄ualiter et p̄fortādi animam. Exo. xv. Qui minus collegerat n̄ reperit minus de manna q̄ qui plus colegerat. Hylarius. Ubi p̄s est corporis, i. minima p̄s sacramenti, ibi est et totum corpus, eadē em̄ ratio est in corpe que ī māna qd̄ in eius figura precessit de q̄ dī. q̄ plus collegit n̄ habuit amplius artus q̄ min^o p̄uerat non habuit minus, non est cā quātitas vīsibilis ī hoc estimanda misterio, sed virtus sp̄ualis, vñ qui multū vlt̄ magnum panem consecrat non

Bernio

vnitate. Amb. Sicut in vna psonam ita in vnā potentiam cōueniunt dei et hois filius, vñ sicut dei filius est essentialiter in oib⁹ rebus, ita dedit filio hominis ut corp⁹ eius sacramēta lis esse posset in plurib⁹ locis. Aug⁹. Intelligendū est corp⁹ xp̄i esse in uno loco, i.e. celo ubi ascendit ad dexterā patris scz vñibiliter ī forma humana, veritas tñ ei⁹, i.e. diuinitas vbiq̄ ē. Veritas eius, i.e. ver corpus in oī altari sacramētali est vbi celebraſ. Innoç. tert⁹. Disposuit celestis altitudo cōſilij, vt sic tres psonae sunt in vnitate esse, scz pater et filius et spūſsan- cr⁹, ita tres essent substantie in vnitate psonae, scz diuītas chriſti corpus et aia. Cū ḡ p̄ps fm natura diuīna trib⁹ modis existat in rebo, scz in oīb⁹ p̄ essentiali, in solis iustis p̄ gratias, in boie assumpto p̄ vniōnem, voluit ut idem ipse fm naturam būanam etiā trib⁹ modis in rebus existeret. In celo localiter in p̄bo psonalit⁹, in altari sacramentaliter. Unū sicut fm diuīnatatem totus essentialiter est in omnib⁹ rebus, ita fm humanitatem totus sacramētali est i pluri- bus locis. Tertio, pbaſ idez p̄ vñib⁹ loci similitudinē q̄ cum

criſ in speculo declarat. Nam si facie tue plura pponas spe- cula, in omnib⁹ equaliter erit generaliter vna facies apparebit. Et si vñ speculū in plura fruſta etiā pua cōfringas, pfecte tua facies in singulis erit, spe- culū multipliceſ et in plura frā- gaſ, tñ facies in omnib⁹ manet vna, nec mutat. Sic est reue- ra in sacramento xp̄i q̄ specu- lum dī et imago dei. Sap. vii. Speculū est sine macula dei maiestas et imago bonitatis il- lius. Si ḡ speculū, i. forma pa- nis in ptes plures diuidat, in singulis erit imago vnta diuī- nati, i.e. ver corpus xp̄i. Hic. Singuli fideliū accipiunt p̄pm dñi et in singulis portioñb⁹ to- tum est, nec p̄ singulos minuit sed integrū se p̄pet in singulis.

Tertium mirabile signū cr̄- ca corpus dñi est q̄ licet in pluri- bus locis vñ hostijs vel portio- nib⁹ est, tñ p̄ partes noī diuīdit vel noī est diuīsum sed manet i se integrū et cōiunctū. Lbop. i diuīsus est p̄ps, quasi diceret, noī est diuīsus, q̄ licet sit in ce- lo localiter, in corde iusti spūaliter in multis locis sacramentaliter, tñ manet in se cōiunctum, et hu- ius mirabilis rei est rō ineffa- bilis vñio hois et dei, carnis et

XIII

Sermo 14°
209
nos pascat suo ī presenti sacra- mento et plena visione sui cum angelis in futuro. Amen.

De tribus mirabilibus in cor- poris christi perceptiōe Zbe- ma proprium

Sermo, p̄m,

Ente comedite pa- nem meum et sup.

Mirabilia opera tua domine, et ani-

ma mea cognoset nimis ps. Dicte parum superius de tri- bus mirabilibus diuīne ope- rationis que considerantur in dominici corporis consecratio- ne et postea de tribus alijs in eiusdem corporis possessione. Hic consequenter dicendum est de tribus vltimis mirabilibus considerandis in eius p-ceptione. Primum mirabile est q̄ corpus chriſti dum man- ducatur non minuitur. Secū- dum q̄ si non manducatur q̄d ammodo minuitur. Tertiū q̄ dum manducat augmenta- tur. Primum mirabile signus considerandum in perceptio- ne corporis domini est q̄ tam manducatur non minuitur, et hoc est contra hereticos illos qui dicunt Si corpus chriſti omni monte maius esset nūc

Bermov

lam dñi deric illud psumpsit
sent. Huius q̄ tā mire reis; in
cōsumptibilitatis corporis obvi-
tū in māducariē sui triplex ra-
tio pōt assignari. Prima rō est
quotidiana ptas psecreandi, se-
cunda incorruptibilitas sui, ter-
cia infinita cā pscēdi. Prima
rō q̄ corpus dñi dū māducat
ū minūtū est quotidiana ptas cō-
secrandi, nam q̄a omib⁹ diebo
z oīb⁹ fidelium loc⁹ et sub tot bo-
stis quot sufficiunt fidelib⁹ ve-
rum z vnitū corpus xp̄i et pce-
pto eius psecreare possum⁹. Id
circo dū illud māducam⁹ con-
fumer e vel minuere nō possu-
mus nec valem⁹, sicut em⁹ i no-
bis cā salut⁹ et hic sp̄ manet af-
fectus illud māducādisic z po-
testas z effect⁹ psecreandi. z cū
lam psecreatum māducam⁹ ne-
quaq̄ illud minūtūs, q̄d qd̄
sem̄ in se veraciter pseuerat i-
tegrum ne sacramentaliter in ec-
clesia possū deficere sem̄ con-
secrando in forma panis, quia
sacramentū in nutriendo z re-
nouando pseruamus, qd̄ pub-
licē figuratū est in panib⁹ pposi-
tionis. De quib⁹ dr Exo. xxi
Pones sup mensam meā pa-
nes ppositōis in cōspectu meo
sem̄, z quō dī sup Leui. xxi
Accipies panes, q̄, et statuee

illos sup mensam meā, vt sine
panes in monumentū oblatio
tōis dñi p singla sabbata mu-
tabunt sedere sempiterno. Mi-
militē de igne dei dī Leui. vi.
Ignis i altari meo sp ardēbit.
quēnu. sa. sub ligna mane per
singulos dīces. Ignis iste nun-
q deficiet in altari sed mēsa il-
la cum panib⁹ et ignis cum al-
tari deficit, quid ignis mentitus
est deus absit, sed vmbra defi-
cit in synagoga, veritas manet
nec deficit in ecclesia, sacerdos
enī n̄ sp sacram altaris cōsecrā-
do nutrit ⁊ corpus xp̄i qd̄ in il-
lo sp idem est nunq̄ in mādi-
catione fidelū deficit. Secun-
da rō ad idem est vera incoru-
pibilitas corporis hui⁹. surrexit
enī glorificatū immortale ⁊ im-
mutabile ⁊ ipossibile posse cor-
rumpi. Ps. Nō dabis sanctū
tuū videre corruptionē. vnde
cū illud māducamus nō sicut
alius cib⁹ corrūpit nec mutab-
in corpus nostr⁹ sed influit no-
bis sine corruptionē sui spūale
nutrimentū. Hoc figuratū est
iū. Reg. xvii. Vbi pugilius fa-
rine in domo vidue p multos
dies abas totā familiā nō de-
ficit iuxta verbū helye. Aug⁹.
Qui manducat me dicit dñs
vivit inter me, non ergo timet

XIII

Mus manducare panem istum frater
tres ne forte presumamus. I. lum
et postea quod manducemus non in
veniamus, quoniam non manducat
vita manducat, nec occidit quoniam
manducat, sed mortuos vivificat
manducus reficit, sed non
deficit, vivus manducatur quod sur
rexit oculus. Hinc etiam lapidi
precioso operatur de qua virtus exi
vit sancta maria fugandi, vel insla
tiones sedandi, vel alia sine di
minutioe sui. Deinde, xxxij. Con
stituit boilez ut fugat mel de pe
tra, oleum de safo durissimo.
Petra autem erat Christus. I. Chor. x.
Sicut ergo gemma virtute sua effu
dendo non minuit, sic corpus do
minus nos pascendo non mino
rat. Tertia ratio ad idem est cau
sa pascendi, quoniam enim ad ipsum ac
cedere per pastum sufficiens in
ipso inueniuntur. Hinc dominus fons
vivus et lux vera vere dicitur. De pro
mo Gen. ii. Fons ascendebat
et terra. Christus dicit gloriam, irrigans
vniuersitatem superficiem terre. I.
Inspirans cordi uillam et bone
stam. Iere. ii. Deriduerunt me
sones aque viue. Secundo. Jo
ban. i. Erat lux vera quae illuminat
omnem hominem venientem in hunc
mundum. Sicut ergo fons terram
irrigat et sine suo diminutione
herbas et arbores nutrit, Sic

Berimo

et adultera cuius ipse caput est et singule glosone malorum sunt membra. Job. xli. Corp' ei' qsi scuta fusilia pactum squamis se per membris. Bre. Corp' diaboli sunt oes iniq. qui qd p obliuionem duri sunt et p vita fragiles scutis fusilibz ppanct. hoc corp' di aboli recte copactuz squamis se pmentibz dr. qd cū de iniqta te sua corripit qd valet tergumentibus se excusare conatur et qsi quasdam squamas defensionis obijcit. ne transfigi sagita veritatis possit. Apoc. xvij. dicit glo. sup illud. Veni ostendam tibi damnationem meretricis magne. Meretrix ista magna est antipps et oes mali qui ipse cius erunt. qd sedet sup aq's multas. i. iā regnat sup malos pntes. quoz oim est ipse caput. Un sciendu q sicut xps perse et p suos semp studet membra diaboli pcedere et membris suis incorpare. fm illd Act. x. Surge petre occide et manduca sic diabolus p se et p suos conat membra xpi tollere et meretricis sue membris vilibz vniure. i. Pet. v. Sobri estote et vigilate qd aduersarius vester dyabolus tanq leo rugies circuit qrens quem deuoret. Deu. xxii. Populi iste fornicabit post deos alle poras cū suo corpore quod de-

nos et derelinqt me. i. Choz. vi. Flecis q vestra corpora membra sunt xpi. tollis g membra xpi facia membra meretricis. qd absit ut tam ncephas facia. qd non heu multi faciunt. Aug. Non pnt sūl esse corpus xpi i vel membra xpi et membra meretricis. nec isti dicendi sunt manducare corpus xpi q sunt membra meretricis. ecce q isti mali no manducent lacramaliter. sed non manducando spualiter corpus xpi et male viuendo tollunt membra xpi et faciunt ea membra dyaboli. et sic diminuit qntu in se est corp' xpi. qd cm dyabolo i. aiabus accrelcit xpo decrescit et corpus eius mystici diminuitur. Tertiu mirabile signu in pceptioe domini corporis est qd multi manducant a fidelibus tunc augmentant. Et hoc pot pbari duplicat scz rone et similitudine. Primo pbatur istud mirabile ea ratione qd dum manducant corpus christi. non ipsum vt alius cibus in manducantem couertitur. sed econuerso vere manducans spiritualiter in illud mutatur. nam manducant se dominus sui corporis mystici membra facit et sibi ipsi cum icor-

Sermo 14

XV

virgine sumpsit quodammodo test facit et in se qd modo contuerit. et sic dum comeditur non minuitur sed augmentat. Eccl. p. Creator omni creatur sapientiam spus sancto id est incarnationi fecit et fuit datum suu ppter illa diligenter se. et in hoc sapientia dei crescit dum multos in sapientia crescere facit. Ephe. viii. Crescamus in illo p oia q est caput nostrum christus et q totu corpus pactum scz p fidem et conceptum p caritatem in mensura vniuersitatis membra augmentatum corporis facit in edificatione sui in caritate. Amem.

De qualitate nre pparationis ad sacram. Thema pprimum. i.

Sermo. xv.

Enite comedite panem meum vt s. Probet aut scipm hō. et sic d pane illo edat p. Choz. xi. ppter. i. preparet se. examinet purget. Item aliud. Preparare corda vestra domini no p. Regum septimo. Quartum principaliter circa sacramentum dominici corporis notwithstanding est quoditas nostrae pparationis. Nam valde iustus est fort ad tam dignum et venerandum cibum scilicet ad ipsum dominum omnium non incutere.

i quo erit. p. quoniam
accidens debet esse p. corpore.
preparari debemus. qd
est p. p. p. m. d.
ce pacem don corporis
i qualitas me preparans

Berimo

rati cylindriote sed alio com
 perenti modo pparatu acceda
 mus ad ipm. Exo. xii. **Sacer-**
doteq accedunt ad dñm san-
 cificent ne pcutiat eos. **similis**
et alijs Preparatio nra pót in tri-
 bus considerari. Primo in digni-
 te suscipicdi corporis. Seco in
 hostia ppositi panis. Tertio in
 figura agni pascal. De duobz
 pmiss pót hic dci. et de tertio i
 sequit. Primo modus nre p-
 paratois ad sacramentu consi-
 derat in dignitate ipsius sacri
 corporis. Haec mundissimuz e
 et dco viuo plenū et vnituz ne-
 cessc est illud suscipient p tria p
 parari. scz p fidei plenitudinez
 p mundicac magnitudinē per
 oronis deuotioez. Primum ppa-
 rativu est fidei plenitudo. He-
 bre. x. **Accedam** cū vero cor-
 de in plenitudine fidei. **L**u ye-
 ro cordi. cū vero intellectu si-
 ne errore. in plenitudie fidei. i.
 in plena fide credentes q non
 videm. s. sub specie panis esse
 totu xp̄m rex hoiem et rex de-
 um. ppter hmo fidei magnum
 merita. i. Dej. Credentes i chri-
 stum qui q no vider exultabis
 lenica inenarrabili. Secunduz
 pparatu est mundicie magni-
 tudo. qz gruū e vt vas sit mū-
 dum suscepturnz corpus mūdū

sum. Exo. xvi. Sume vas
 vnu et mitte ibi mā. vas vnu q
 si singlariter et excellenter mū-
 dum. Hinc Heb. ix. dicit apla-
 vas istud esse vna aurea. dec
 em cor qsi auz esse purissimus
 p magnā mundiciā qd capere
 debet celeste panē. Alexander
 papa. Hibil in sacrificiis ma-
 ius esse pót qz corp⁹ et sanguis
 xpi. nec vlla oblatō hac potior
 e. sed oes pcellit. q pura deo co-
 scientia offerenda est et pura me-
 te sumenda. Hugo Pura con-
 scientia est q no habet de pteri-
 to iusta accusatione. de pnti ut
 stam delectatoez. de futuro mi-
 nus iustam voluntate. Dat.
 xxvij. Joseph petij a Pylato
 corp⁹ iesu. Et accepto corpe in
 uoluit illud in syndone munda
 Blo. Syndone munda iesuz
 inuoluit q pura mente cū susci-
 pit. Hinc enā mos ecclie ha-
 bet vt sacrificiū altaris no sen-
 co non panno tintco. sed poni
 lineo celebra. In tribu pō que
 pducit corpale lineū ad cada-
 re intelligunt tria q faciunt ad
 nostrā mūdificacionē. Primo cū
 lauaf. Seco torquef. Tertio
 exiccat. Sic q ad suscipiendū
 dñm nostrū mundus vult sie-
 ri. Primo debet p aquam la-
 crimaz lauari. Secundo per-

XV

opera penitētie torqueri. Ter-
 cio p furorez animoris dei a car-
 nalium desideriorum humore sic-
 cari. De primo Heb. x. Ele-
 damus aspersi corda a cōsciē-
 tia mala et abluti corpus aqua
 munda. i. mundati lacrimis a
 peccatis cordis et corporis. Exo-
 di. xxx. Lauabit aarō et filii ei⁹
 manus et pedes. i. opa et cogi-
 tationes aq cōpunctionis et con-
 fessiois qn accessuri sunt ad al-
 tare ne forte moriant. Jere. iiii
 Lava a malicia cor tuū hie-
 salē vt salua fias vscq mora-
 bunt in te cogitationes noxie.
 Ps. Lauabo p singlas noctes
 id p singulis peccatis. lectuz
 mcū. Ocliaz meā lacrimis me-
 is strati meū rigabo. De secu-
 do Exodi. xxvi. Cortinas tab-
 naculi. i. ornatum anic. facies de-
 byslo retorta. de opibz pnie. ie
 iunis. afflictionibz. orationibz
 et bmō. i. Lox. ix. Lastigo cor-
 pus meū et in seruitute redigo.
 Eccl. xxviii. Seruo maliuolo
 id corpi tortura et compedes
 mitte illum in operationē ne va-
 cer Ps. Multe tribulationes
 iustor. De tertio ps. Aruit tā
 qz testa virt⁹ mea quasi diceret
 dinini amoris igne purgat⁹ suū
 ab omni prauo huore. Itē i so-
 le posuit tabernaculuz suū ad
 siccandum scz p amorem dñi
 num vt fiat valde pulcrū et mū-
 dum. Lant. iiii. Tota pulcra es
 amica mea et macula no est i te
 quasi scz bñ lota torta et exicca-
 ta. Hu. xi. Sanctificami cras
 comedens carnes. Tertiu pre-
 paratiuum est orōnis deuotio
 Ps. Petierū tvenit coturnix
 et pane celi saturauit eos. Job
 iij. Anteq comedam suspiro.
 Hinc maria magdalena et alie
 deuote portabat aromata duz
 quererent corp⁹ iesu. Lu. xxvij
 Sic nobis accessuris ad cor-
 pus dñi plibanda est deuotio
 nis oratio vt q forte mā p-
 rati sumus p ieiuniū et pfectio-
 ne suppleat spūlū aromatu.
 id est oblationū oratio. ii. Da-
 rat. xxx. Magna ps populi q
 sanctificata no fuerat comedie
 phase. et orauit p eis ezechias
 rex dices. Dñs bonus plicia-
 bit cunctis q in toto corde re-
 qrunt cū et non imputabit eis
 q minus sanctificati sunt. Au-
 gust. Quānis qz pcto mordet
 at veniali. peccāti tñ no habe-
 at volūtate sati faciat lacrimis
 et orōibus. et fidēs de dñi mi-
 seratione accedat ad eucbari-
 stiā intrepidus et securus. Se-
 cundo modus nostre pparatio-
 nis considerat in hostia panis

e 3

Bernio

Sicut enim grana frumenti arte hūana gradatim perficiunt ad panis cōplementū, sic aia pecatric grā dei perficit ad bonum statū in q̄ licenter suscipiat cor pus dñicū. Grana ex q̄bus sit hostia significat statū peccato-ris ppter tria. Sunt enim dura et furfure operta et ab iniuice di- stincta, sic p̄tōr durus est in cor de q̄ non vult conuerti ad dulcē deum de sua iniuitate. Iere- v. Indurauerunt facies suas sup petras et noluerūt reuerti. Item peccator opertus est qua- ni furfure p̄tū deformitatem, ibi- dē, q̄. q̄ vilis facta es minū iter vi. c. Item peccator diuīsus ē q̄ primo suo caritatis p̄uatione D̄see. x. Diuīsum est cor eorum nunc interibūt, sed ḡna ad statū in q̄ sunt in hostia p̄ hunc modū sunt deducta. Primo. cō- trita est duricies eoz p̄ molā et in minimas p̄tes redacta. Se- cundo a furfure sunt mūdata. Tertio cōmixta est farina ad i- niuice p̄ aquā et ignē decocta et i- panem solidata, sic p̄tōr q̄ di- gnus erit corpus dñi sumere debet se p̄ tria q̄ in his signant p̄ pararc, scz p̄ cordis cōtritionē p̄ oris confessionem, et p̄ p̄ximi dilectionē. De p̄mo ȳla. xlviij. Tolle molam mole farinā, q̄si

diceret, fac in temolā spūalem de duobus molaribz conside- rando misericordiam dei et iusticiā ad emoliendū cordis tuū duri- ciā. misericordiā q̄si supiorēz lapidē q̄ nunc opatur et circūt sed post hanc vitā opari cessa- bit. Ps. Misericordia tua do- minū magna est sup me. Item p̄siderando iusticiā quasi infē- riorez lapidē que nunc iacet et quiescit, sed post hāc vitam ele- uatur opat et currit. Ezech. viij. Judicabo te iuxta vias tuas, nō parcer oculus meus et misere- boz. Math. xxi. Sup quē ce- siderit lapis iste p̄teret eū Ro- xi. Vide bonitatem dei et leue- tatem Job. xxiiij. Deus emolli- it cor meū et oipotēs cōturbat ut me, deus cui p̄prium est miser- eri sp̄ et parcere, oipotēs quez opoz̄ iuste iudicare, ps. Sa- crificiū deo spūs p̄tribulatus cor contritū et humiliatū de n̄ despecies. De secundo Amos ix. Ecce ego mandabo et cōcu- tiā domū israel, sicut p̄cutū i- cribro, ybi scz furfures separant a nucleis, impurū a puro, sic p̄ p̄fessionē mūdat aia a vili pec- catō, Ps. Confessio et pulcritu- do in p̄spectu ei⁹. i. Math. liij. dixit iudas et fratres eius, id ē cofitentes, ecce contra sunt in-

XVI

mici nostri ascendam nūc mū- dare sācta nostra. Eccl. iiij. Qui timent dñm p̄parabunt corda sua et in cōspectu illius sancti- ficiabūt anias suas. Blo. Felic- aia q̄ quotidie mūdat cor suū, vt suscipiat habitatorē suū de- um cuius possessor nullus egēt bono, quia oīm bonoz̄ aucto- rem in se habet. De tertio Be- nef. xvij. Accelerata tria sata si- mile cōmisse et fac subcinerice os panes, vt scz vitulum opti- mū cum illis comedērent, qui emi vitulum optimū, i. corp⁹ chri- sti vult sumere, p̄tius debet de- trib⁹ satis simile panē igne co- quendo solidare, i. ad tres ho- minū differencias, i. ad suplo- res, eq̄les, et inferiores verā di- lectionem p̄seruare, i. Lhoz. x. Unus panis et vnu corp⁹ mul- tis q̄ de vno pane et d̄ vno calice participam⁹. Aug. Qui accipit misteriū vnitatis et nō tenet vinculū pacis nō misteriū accipit pro se sed contra se. Mat. xxij. Intravit rex vt vi- deret discubentes et vidit vnu non habentē vestem nuptiale id est caritatem, et ait ministris, li- garis manibz et pedibz eius p̄- hice eum in tenebras extero- res, ibi crit fler⁹ et stridor denti- um. Itē quōd ioffers my- nus tuū ante altare, vade p̄us recōciliari fratri tuo, Blo. Si fratrē lesisti recōciliari ei, etia- si aduersari extiterat esto beni- uolus vt fiat amic⁹, et tūc offre- res mun⁹ tuū, vt sit deo gratū. Propter p̄dicta in p̄ane nota- da d̄r. Exod. xij. Azimā come- des sine fermēto, i. panez, et erit q̄si signū in manu tua, et q̄i mo- numentū ante oculos tuos q̄ scz significat in eo vt dictum ē cordis cōtrito, oris p̄fessio, p̄- ximi dilectio, q̄bus dcbemus nos p̄parare vt digni possim⁹ ad christi corp⁹ accedere et eo ad fruendum in celo cum an- gelis puenire Amen.

De p̄paratoe nostra et man- ducatoe spūali. Thema p̄prium Sermo. xvi.

Enite p̄medite panē meū vt s̄. Probet au- te seipsum bō et sic d̄ pane illo edat, i. Lhoz. xi. San- ctificamini cras comedēt car- nes P̄ii. xi. Ecce agn⁹ d̄i Jo. i. Hic dicendū est q̄li in figura agni pascal⁹ p̄siderat mod⁹ n̄re p̄paratois. De q̄ Exo. xij. legi- mus Hec figura in tres p̄tes ē diuidēda. Prima ps est ip̄e ag- n⁹ edēd⁹ Scđa ferula cū q̄bo ē comedēdus. Tertia psonaz̄ edēntū hū. In p̄ma dūcam⁹,

Hermo

preparari p fidei integratatem. In secunda p animi virtuositate. In tercia p vite honestate. Prima ps huius figure est ipse agnus qm legem maledicat. Et i boetia considerantur. Primo qm comedendus qz in nocte. Secundo qm crudus non coctus aq. sed assus igni. Tertio qd in eo comeditur. qz caput cum pedibus et intestinis. Et i bis fidei nrre integritas de corpore Christi figuratur. In primo scz qz agnus in nocte predicit cum res plene non videatur credendum significat qz corpus Christi nobis in pnti datur debuit non manifestum. sed in sacramento velut Thob. xij. Sacramentum reges abscondere bonum est. Reg. viii. Dominus dicit ut habitaret in nebula. nunc ei videmus in enigmata. in figura obscura quasi in nocte tunc sicut facie ad faciem quia in luce. In secundo scz qz non comedetur ex eo crudus significat qz non debet credere ppter puz hominem esse. Iste qz non comedetur aqz coctum significat qz non debeatus credere ppter km cōz hominū consuetudinem cōceptum aut natum. Item qz comedetur assus igni significat qz Christi incarnatione et eius corporis cōsecratio credenda est celebrari p

potentiam spissitatem. In tertio scz caput agni cum pedibus et intestinis vorari principis signatum est esse credendum qz in hoc sacramento totus Christus cum divinitate et corpore et anima continet et sumitur. Secunda ps huius figure sunt servula tria cum quibus solebant agnum maleducare. scz lactuce agrestes panes azimi. et sanguis agni. Ego. xij. Edent carnes agni et azimos panes cum lactucis agrestibus et sumunt de sanguine agni et ponent super utrūque postea et insuper luminaribz domoz. Primum ferculū. s. lactucc agrestes significat dolor de peccatis. Secundū. s. panes azimi intentione pura in opibz bonis. Terciū. s. sanguis agni. memoria et imitatione domine passionis quibus preparari debet anima fidelis. De primo Grego. Exod. xij. Au. xi. Lactucc agrestes valde amare sunt. carnes vero agni cum bis sunt edende. qz dum corpus Christi accepimus per peccatis compungiti debemus. ut amaritudo nostra absterget amorem pueris vite ysiae. xxviii. Recogitabo tibi oes annos meos in amaritudine aie mee. De secundo. i. Loz. v. Epulemur non in sermone veteri. neqz in sermone malicie et neqz. sed in azimis sinceritas.

XVI

qz sic redemptoris sanguinem accipit ut imitari passionem. cōz nec dum velut in vno tm postea sanguinem ponit. Itē in suplimentarii ponendus est sanguis agni. qz non tm in memoria sed in manifesto debet portari crucis passionis Christi. ad Gal. vi. Unde ab aliis gloriarunt nulli in cruce dominum nostri Iesu Christi per quem nihil mundus crucifixus est et ego mundo. Et ibidem statum post subditur. Ego enim stigmata domini Iesu in corpe meo porto. Tertia ps buius figure est habens sive tria sermone maleducat. qz opera misericordie sine peccatis committione exhibet ne pueris rapiat quod nisi recte dispiciat. vñ p Amos. iij. increpando dicit. Sacrificate de sermone laude de fermento em laude imolat qz deo sacrificium de rapina parat. De sermone neqz. Ego. xij. Qui comedunt sermentum pibunt anima eius de filiis Israël. Fermentum comedere est delectari pccati corruptione qz committit in se. Ps. Dixit iniustus ut delinqat in semetipslo. De tertio ferculo supra dicto Grego. Sanguis agni. i. christi super utrūque postea ponit quando non solū ore corporis. sed etiam ore metis bauris. et ad initato nem inieta mente cogitat. Nam

f

Berilo

scipit, voluptate domet, luxuria refrinet. Nec p̄paratio continente attendenda est, q̄tuꝝ ad tria hominum genera, scz coniugatos in continentia penitentes et spūales. Primi ante sacrā communionē seruare debet continētiā aliquantā. Secundi longiorē. Tertiū p̄tinua. De primo de ad dāuid, p. Re, xxi. Si in mundi sunt maxime a mulieribus manducent, scz panem sanctum. Respōduit dāuid. Si de mulieribꝫ agitur cōtinuum? nos ab heri et nudiustertī debet ergo ei sacerdos sanctifica tam panē. Exo, xix. Descendet dominus coram oī plebe super monte synai, scilicet in igne et nubibꝫ caligine. Estote ergo parati in diem tertium ne appropinquatis vixiō vestris si talis cōtinentia seruata est ad figuraz quanto magis seruanda erit ad suscipiendā corporis xp̄i veritatem. De secundo. Leui, xxii. Homo q̄ fuerit leprosus aut patiens fluxum seminis, i. peccātū incontinentia carnis nō vesceſ de his q̄ sanctificata sunt mihi donec sanet scz p̄ penitentiā. Hinc statim sunt an pascia quadraginta dies penitentie, ut hiis pactis in ieunio et exortationibꝫ et cōtinētiā et bonis

opibus tunc possint cōmuniūcare penitentes cum alijs bonis xpianis. Hinc sup illud, p. Lhoꝫ, xi. Si nosmetipſos dijudicaremus nō vixiō iudicaremur. remur dicit Aug⁹. Ab ipa mēte penitentis talis sententia pferat ut se indignū iudicet participationis corporis et sanguinis domini et ad temp⁹ p̄ ecclesiasticam disciplinaz a sacramento celesti panis separat. Indigne em accipit, si nūc accipit qn̄ debet agere penitentiā, i. qn̄ incipit, ergo p̄hus se iudicet et severitate penitentie se exerceat ut a se iudicatus nō iudices a dño. De tertio scz de cōtinentia cōtinua et sempiterna religiosorū et in sacris ordinibꝫ exultentibꝫ Lu, xiiij. Sicut lumbi vestri precinci et vos similes hominē exspectantibꝫ dñm suū, q̄ em̄ tales semper debent ad suscipiendū dominū vigilare et expectare et parati esse. Nuncq̄ debent solvere cingulum cōtinentie, sed oīmodā et ppetuam castitatem seruare. Leui, xxi. Sacerdotes sancti erunt dño suo et nō poluerent nomen eius. Incepimus em̄ domini et panes dei sui offerent et ideo sancti erunt, et ibi dem. Sit ergo sanctus quia et ego sanctus sum dominus q̄

XVI

sanctifico vos, de quo etiā venerabilis inquit Beda. Si veteris testamenti sacerdotes fūrū ordinem viciis sue intratur tēplum ad offerēdas legales hostias a p̄priis vixibꝫ oportuit abstinere. Et omagis nostri sacerdotes, q̄s ad cōsecrandū sacrosanctum corpus dñi paratos semper oportet continuam et sempiternam debent castitatem obseruare. Secundū p̄paratiū est exemploz patruꝫ custodia per calciamēta pedū figurata. Gregor⁹. Lalciamen ta in pedibus habere est mortuoz patrum vitam aspicere et nostra vestigia a peccati vulnere custodire. Lanc. vij. Quā pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia principis. Gressus sunt pfectus operum i calciamētis, i. in consideratō et vīte patrum. Tertiū p̄paratiū est correctionis disciplia in baculis manuum figurata. Baculus em̄ significat rectitudinē iusticie qua nosipſos debemus de nostris excessibꝫ an cōmunionē iudicare. p. 8. Virga directionis virga regni tui apprehendit disciplinā neq̄n do irascat dominus et pereat de via iusta, p. Lhoꝫ, xi. Qui manducat et bibit indignū, iu-

Sermo 17°

De tr̄splici māducandi mo-
do, et p̄mo de sacramētali tñ q̄
indigne manducant maluolū
et doloſi. Th̄ma p̄prium

Sermo xvii.

¶ Enite comedite, vt
a p̄ncipio, Itē the-
ma p̄prium. Quicqz
māducauerit vt bi-
berit calicē dñi indigne erit
corpis et languis dñi. L.oz.
¶ Quintum p̄ncipaliter cir-
ca sacramētu dñia corporis no-
rādū est modus māducātiōis
Et hic est triple, s. sacramētal
tñ, spūalis tñ, sacramētaliz et
spūalis simul. Ad hoc sane in-
tellēdū. Sc̄dū q̄ in cibo
altaris duo sunt, sc̄z sacramē-
tu et virtus sacramēti. Sacra
mentū vt d̄ Aug⁹ in duobus
cōst̄at, s. visibili pāis et vini spe-
cie, et invisibili carne et sanguine
christi. Virtus vo sacramēti ē
sanatio a dānatōe mortis eter-
ne. Hanc virtutē sacramēti cre-
diderunt et spūaliter gustauerit
oēs saluandi ab origine mudi
et q̄tudie gustant omnes boni
xpiani. Sac̄m̄ vo altaris, i. vi-
sibilem speciem panis cū car-
ne xp̄i manducant soli christia-
ni, et hoc tam boni q̄b mali, sed
modo dissimili, q̄b mali mādu-
cat sac̄m̄ tñ, i. sub visibili spe-

de panis corpus xp̄i, sed non
manducant virtutē sacramēti
spūalem, i. salutem et vitā eter-
nā. Boni vo manducāt vtrū
q̄ simul, s. sacramētū et virtutē
sacramēti. Et his patet triple
modus manducādi corp̄ xp̄i
Prīm⁹ sacramētalis tñ. Se-
condus spūalis tñ. Terti⁹ sa-
cramētaliz et spūalis simul.
Prīo modo manducant mali
christiani. Sc̄dū oēs saluādi.
Terti⁹ soli boni xpiani. Prīm⁹
māducant et non manducant.
Secundi nō manducant sed
tñ manducant. Terti⁹ mandu-
cant et manducant. Prīm⁹ mo-
dus manducādi corp̄ xp̄i est sa-
cramētaliter tñ q̄ mali chri-
stiani manducant, q̄r veneran-
dum corp̄ in mortali peccato
ore polluto sumētes cordis af-
fectum ad influētiā virtutē bo-
nitatis eius peccatis suis imū-
dis et dñs q̄i luto et lapide clau-
dunt. Ezech, xiiii. Posuerunt
mundicias suas i. cordib⁹ suis
et ydola sua scandalū iniqtas
sue statuerunt i. faciē sua. Isti
māducāt et nō māducāt. Mā-
ducāt qđem q̄r corp̄ xp̄i sacra-
mentaliter sumētes sed tñ nō man-
ducant, q̄r virtutē spūalei, salu-
tē aīe nō p̄cipiūt. Ecd, vi. Est
aliud malū qđ yidi sub sole et

XVII

¶dem frequēs apud hoīes vir-
eū dedit deus diuitias et sub-
stantiam et honorē nec tribuit
ei potestate ut comedat ex eo.
Heb, vii. Habemus altare de
quo edere nō habent potesta-
tem q̄ tabernaculo deseruiunt
.I. p̄tū carnalib⁹, L.oz, et nō
potestis bibere calicē dñi et ca-
licē demonior̄. Greg, Est qđē
in peccatorib⁹ et indigne sumē-
tib⁹ vera caro xp̄i et verus san-
guis videlic̄ p̄sentiali essentia
non salubri efficientia. Aug⁹.
Qui discordat a xp̄o nec man-
ducat carnem et nec bibit san-
guinē, et si tante rei sacramētu
q̄dū sumat, sibi tñ erit ad iu-
dicium. Discordat a xp̄o qui cor-
dis affectum ab eo auertēs ad
peccatū cōvertit. Et talis infē-
lix valde dici pot ad quē tātu
bonū freq̄nter venit et nullum
spūale lucrū inde p̄cipit. Hoc
modo, s. sacramentalē tñ man-
ducātiū tria sunt genera, Prī-
mi maluolū. Secundi doloſi, ter-
ti⁹ p̄sumptuosi. Prīm⁹ sunt qui
corpus xp̄i sumunt in peccādi
voluntate. Secundi sunt hypo-
crite q̄ foris boni apparētes oc-
culte sunt praui, et tanq̄ iusti ac-
cedūt ad altare. Terti⁹ sunt q̄
manifeste mali sunt tñ p̄sumunt
māducāre. De p̄mis duob⁹
potest hic dīti, et de tertīis in se-
quenti. De p̄mo genere dīci
ysa, xxix. Appropiat em̄ po-
pulus iste ore, cor aut eoz lon-
ge est a me. Appropinqt ore p̄
sacramēti sumptionē, sed cor
longē est p̄ peccati volūtatem.
Tales tria mala sequunt, sci-
licz p̄tū sui aggrauatio. A gra-
tia xp̄i sepātio. Ad eternam pe-
nā damnatio. De p̄mo Mat.
xv. Non est bonū sumere pa-
rem filior̄ et mutere canib⁹, id
est maluolis Aug⁹. Habētes
voluntatē peccādi variari ma-
gis dico eucharistie p̄ceptione
et purificari. De secundo Sa-
pien, i. Peruerse cogitatōes se-
perant a deo, qm̄ in maluolā
aiam nō intrabit sapiētia, nec
habitabit i. corpe subditō pec-
catis. De tertio, i. ad L.oz, q̄.
Quicqz manducauerit panē
vt biberit calicē dñi indigne.
reus erit corporis et sanguinis dñi
Amb. Indignus est q̄ nō duo
ta mēte accedit ad eucharistiā
aut i. peccādi volūtate manēs
hic reus ē corporis et sanguinis
dñi, i. acsi xp̄m occiderit punie-
tur. De secundo genere malorū
indigne cōicantū sc̄z de dolo-
sis siue hypocritis, i. Thimo.
ij. In nouissimis diebus ista
būt ip̄a p̄iculosa et erit hoīes
f 3

Berimo

scipios amantes habetētes qdē
specie pietatis, virtutē aut eius
abnegantes. Sermo. Specie pie-
tatis et religionis qdē sacra-
mēta hnt cū p̄q̄s, frumentis, cari-
tate abnegatētes, multa, s. mala
occulte ppetrātes et manifesta-
fallacī excusando. Tales sil-
tria mala sequuntur, qz socii iude-
pditoris efficiuntur. Loraz toto
mūdo cōfundentur. Extra b̄oꝝ,
p̄sortū, p̄ficienꝝ. De pmo Jo.
xvii. Qui māducat panē meū
leuabit p̄tra me calcaneū suū
Hoc dī de iuda et sibi s̄libo, et
de fiscis dñi amicis. Sermo. Qui
māducat panē meū nō vt, p̄si-
ciat sed vt lateat is me p̄culca-
bit, i. tradet. Qui ḡ vult latere i
pc̄is suis sub pulcra specie re-
ligionis et cōmunionis s̄lis ef-
ficat et soci iude pditoris. De
secundo Ecd. i. He sis incredi-
bilis timoris dñi et ne accesser-
is ad illū duplici corde nec fu-
eris hypocrita i p̄spectu hoīm
ne forte reueler deus absconsa-
tua et medio synagoge elidat
te qm̄ accessisti maligne ad do-
minū et cor tuū plenū est dolo
et fallacia. Haum. iij. Ecce ego
ad te mererit speciosa dī dñs
id ē aīa foris pulchra int̄ imū-
da et reuelabo pudēda tua i sa-
cie tua et ostendā genib⁹ nudis

tatez tuā et regib⁹ ignominiam
tuam et p̄jcia sup te abomina-
tiones tuas et p̄sumib⁹ affici-
am te. De tertio Matth. xxii.
Ve yob hypocrite qdē silib⁹ effi-
sculcris dcalbar⁹ qdē foris ap-
parēt boib⁹ speciosa int̄ autes
sunt plena ossib⁹ mortuorum et oī
spurcacia, i. putredine verme et
fetore. Sic et vos a foris appa-
ret, boib⁹ speciosi, int̄ aut effi-
pleni hypocriti, amore vane
laudis et inq̄tate, i. cupiditate
tempalium et odio veritatis. Et
ideo pmo dī Ve yobis, id est,
extra b̄oꝝ, p̄sortū miserabilis
pietatio. Lcui. vii. Anna pollu-
ta hypocrisi dī intelligi qdē ede-
rit de carnib⁹ hostie pacificor⁹
id ē corporis xp̄i qdē oblata ē dñi
p̄bit de populis suis, i. ejus
de saluādis ad dānatiōes mor-
tis ethi. Sed ecce h̄ tā magna
mala dat leue remedū diuina
clementia qdē est sp̄ualis quer-
sio sc̄z bonū fieri de malo. Ps.
Declina a malo et fac bonum.
Et ex freq̄nti bene agere fit bo-
nus b̄oꝝ. Et cū bon⁹ ē sequuntur
cū tria bona, sc̄z penitē debite re-
laxatio, diuile gre restitutio, et
ne glorie acq̄satio. De pmo. iij.
Reg. i. Si fuit vir bonus nec
vn⁹ qdē capill⁹ ei⁹ in terrā ca-
det, i. ab oī pena erit immunitus

Sermo XVIII

Ezech. xxxiiij. Si dixeris ipio
mortem morieris et egeris pñia, qdē
pc̄to suo, vita viuet et nō mori-
et. De secundo p̄s. Bñfac dñe bo-
nis et rectis corde. Prover. xij.
Qui bon⁹ ē hauriet salutem a
dño et grāz. De tertio Matth.
xxv. Euge serue bone et fi, qz i
pau. fu. fi. sup̄ ml̄ta te p̄st. in. i
gau. dñi tui. Euge qz bñ gau-
de serue bone. qz i pauca fuiſti
fideli, i. bonis qdē tibi cōmisi be-
ne negocial⁹ es, sup̄ ml̄ta te cō-
stituam, i. sup̄ bona ethi gau-
dij. vñ intra i gaudium dñi di-
tui vt. s̄oi tpe gaudio p̄fruaris
ysa, li. Veniet in syon laudan-
tes et leticia sempiterna sup̄ capi-
ta eoz, qz cā ethi leticie erit in
dñi di sui p̄teplatoe. Jere. xxii.
Veniet et laudabunt in mon-
tem syon et confluent ad bona
dñi tue letabilis virgo in choro,
iunenes et senes siml, virgo est
beata p̄go Maria p̄ntatrix in
choro celesti. Iunenes s̄ur oēs
beati. Senes angelii. Isti s̄il de-
um laudabunt et in bonis eius
sine fine gaudebunt Amen.

De secundo modo mandu-
candi spirituali tm̄ quo boni
manducant. Thēma propri-
um,

Sermo. xviii.

Enīte comedie pā
nē meū r̄c, vt s̄. Pa-
tres nr̄uoēs cādem
escā sp̄uale mandu-
cauerit. Chor, qdē est oēs bo-
ni veteres in mana cibū iuisi-
bile, s. tpm sp̄ualr̄ uelle exerit. cre-
diderūt, gustauerūt, et ab ethi
morte p̄ eū sanati sunt. Secū-
dus modus māducādixpm ē
sp̄ualis tm̄, et isto mō omes sal-
uati ab initio māducauerūt et
saluandi manducant. Isti p̄o
nō manducāt et tm̄ manducāt
Am̄. Hō māducans mādu-
cat et māducans nō māducāt.
qz sc̄z nō māducās sacramēta
ut aliquā māducat sp̄ualr̄, tecō
uerso. Ecd. vi. Est vir cui de-
dūt dīnitas substantia et ho-
norē r̄c, nec tribuit ei p̄iātē, vt
comedat ex eo, sed hō extrane-
us vorabū illō, s. cū magno de-
siderio sp̄ualiter māducando
Lirca sp̄uale māducātōes
tria sunt cōsideranda, sc̄z diffe-
rentia p̄sonarū sic manducā-
tūm, ratio spiritualiter man-
ducandi, et effectus māduca-
tionis huius. Prima triplex ē
sc̄z incipientium, p̄ficienꝝ et
p̄sectorum. Matth. xiiij. Mā-
ducantium fuerunt quinq̄mi-
lia virorum, excepsis mulieri-
bus et paruulis. In paruulis
f 4

Bermonsey

Signant incipientes, in mulieribus proficiens, in viris perfecti. Secundum circa idem considerandum est ro quo dicunt iam dici spiritualiter manducare. Unde sciendum quod per misericordiam incipientes manducant spiritualiter ratione fidei salvatoris. Secundi ratione bone conuersationis. Tertii ratione deuote meditacionis. Primi scilicet incipientes manducant spiritualiter ratione spiritus dei salvatoris. Abac. 11. Heb. 10. Justus ex fide viuet tanquam ex cibis spirituali. Aug. L. credere et manducasti. Credere enim in Christum est credendo in eum ire, ipsi corde inherere, in ipso dilectari, et per veram caritatem membris eius ignorari. Secundi, scilicet proficiens manducant spiritualiter ratione bone conuersationis. Ioh. 3. Ego cibum habeo manducare quod vos nescitis. Ne cibis est facia voluntate patris mei. Eccles. xv. Qui timet deum faciet bona regula, cibavit eum panem vite. Iste cibus bone conuersationis consistit ex tribus partibus quasi ex tribus servulis, scilicet innocentia, penitentia et misericordia. De primo postea, Per cibum sicut ut veniam et aruit cor meum, quod oblitus sum comedere panem meum, scilicet innocentiam, dum delectabor cibis malicie. Aug. Panem delectari spiritualiter manducare est innocentiam ad altare portare, debitoribus preciis dominis tere. De secundo postea. Surgere postquam sede, quod manu, pa. doloris scilicet pene, per precias Thob. i. Unde duca erunt panem in luctu et tremore memoras famone amos dies festi vestri. In gaudium in peccatis querentes in lamentationem et luctum postea. Cineretangos panem manducabam, cincre, scilicet pene. De tertio prouerbiis xi. Bonum ait super virum misericordis, quod dum pauper ab eo corporaliter reficitur per multo melius a deo spiritualiter pascitur. Apocal. iii. Ecce ego ad ostium et pulso scilicet in paupere, si quis appetuerit mibi intrabo ad eum et cibo non habbo cum eo et ipse mecum. Tercium scilicet proficiens manducant spiritualiter ratione deuote meditacionis et in hac mandatione tria erunt, scilicet in comedione corporali sustinente appetitus, masticatio, et delectatio. Primo enim debemus spiritualiter elutire Christum cibum nostrum intimo corde desiderando. Ne cibudo masticare magna distinctione cogitationis discutiendo. Tertio in eo delectari dulcedeni non enim ciuis diligendo. Primo debeamus spiritualiter elutire Christum ardenti desiderando. Job. xxi. si non dixerunt viri tabernacula, qd det ut dicitur caro eius sat, qd opta

XVIII

bant et desiderabant saturari.
Eccl. cxiiij. Qui edunt me ad
buc esurient. Bre. In deliciis
carnis appetit placet, epicuria
displacet, qz q magis sentitur et ga-
rum saturitas mente no replet
sed crucifero magis cognosci-
tur qd fastidiat. In spiritualibus o-
liciis saturitas appetitum parit,
qz quatuor magis caru sapor pci-
pius eo amplius cognoscitur qz au-
dius amet ysa. xxv. Dñe no-
m tuu et memoriale tuu in de-
siderio aie. anima mea desidera-
bit te in nocte. s. aduersitas. ps
Dñe aui te om. de m. et ge. ne.
Secundo debemus spiritualia ma-
sticare toni xpm scz membrorum et
caput. i. nolis posse et sanctos di-
et saluatorem mundi discreta di-
scussione cogitare nosipos dñu
dicando. sanctoz ritu ad imi-
tandu practicando et incarnatio-
nis bñficiu deuota mcte rumi-
nando. Primo pfecti masticat
scipios diligenter se examinando. p. Lhoz. x. Probet aut se
ipsum hoc et sic de corpe vel de
pane illo edat. Primo pbet. i.
examinet et purget scipm tonu
scz cor lingua manum zc. et sic
postea edat. Job. xiiij. Quare
lacero carnes meas denibus
meis et aiam mea porto in ma-
nibus meis ut scz spiritualis masti-
cem dijudicando pcam carnia
et spus. Secundo pfecti masti-
cant sanctos mortuos et bños
ad huc viventes rituz eoru ad
imitandu considerando. Dat.
xxij. Ecce prandiu meu para-
uit haui p mei et alia mea occi-
la sunt. venire comedite. thau-
ri. pphz et apli sunt q fortitudine
fidei et q cornu principiob mundi
resliterunt et ab eis passi virtu-
tum expla nobis reliqrur. Al-
tilia ab aleido dicta. piquig. lnt.
volatilia et significat sanctos i-
terna caritate saginatos et con-
teplationis pena supna petetes
occisa sunt. vel ab eo q fuerunt
p penitentia. xl p morte carnis
iam in reche posita. hec nobis
sunt spu alt masticanda. id est
ad imitandu diligenter considera-
da. Deus. xij. De qd mundu e
comedit. qcd morticinu est
ne vescamini et eo come mun-
dum. i. honestis vbris. opibz et
moribus comedere. in cord po-
nite ad imitandu qd mortici
nu est. i. pcto contumatum ne
vescamini et eo consentiendo
vel idem faciendo. Phil. iii. De
cetero fratres. qcuq sunt vera
quecuq pudica. quecuq lu-
sta. qcuq sancta. qcuq ambi-
tia. qcuq bone fame. si qua
vire illi q laus disciplicebet co-

Bernio

gitate qd auditis vel viditis in
 me Hec oia agite et de pacis
 triu vobiscum. Tertio pfecti ma-
 stificant spūal carnē spīscz in-
 carnatois ei sacramēta et bñfi-
 cia deuote meditado. Joh. vi.
 Qui māducat carnē meā et bi-
 bi sanguinē meū habet vitaz
 eternaz qd māducat vel spūalit
 bñ masticat. Aug. Hoc pñet
 ad pñtē sacramētu nō ad viss-
 bile sacramētu qsl diceret. mā-
 ducat intus hō foris qd mādu-
 cat mētēnd qd pñm dēge et hoc
 est qd aplius vigilanter dt mñ
 de bonis. Hes eandē escā spū
 alem māduauerūt. sic mādu-
 cauit et masticauit pñm aplius.
 vñ. i. Thymo. in. Dagnū pie-
 tatis sacrm qd manifestagū est
 in carne iustificagū est in spū. i.
 pñs iust⁹ ostensus est. qr de spi-
 ritu sancto pñcepit. apparuit an-
 gelis. pñdicagū est gentib. credi-
 cum est mñdo. vt tantū bñfici-
 um curen soluere deo. assum-
 ptum est in gloria. Ecc. i. Qui-
 tur sol et occidit. i. pñs i sua na-
 turate oris et occidit in passio-
 nez ad locuz suu reuertit. i. ad
 sepulcrum terre. Ibiqz reuui-
 scēs in resurrectō. girat p me-
 ridie in ascensiō. et lectur qd
 aqlonem illustrā curcta p cr/
 cuium i extremū iudicā discut-

labens lapis n. 27. condere
 Octido pñmo. pñ denotat actus de labori

XVIII

XVIII. <sup>in vulgo dicitur
a colom sed illi Amaran-</sup>
 lectat sed acutus intus pñorat.
 Job. xxi. ducit in bonis dies
 suos et in pñcto ad inferna de-
 scendunt. Et scđo ps. Hoc mag-
 remagnū et spacio manib.
 qr scz in hoc mñdo magna est et
 multa amaritudo. Jere. ix. Li-
 babo plim istū absinthio et po-
 tu dabo eis aquas fellis. Job.
 xiiij. Honar⁹ de muliere brevi
 mari qsl laetugēt. i. boni re-
 viues sperepleti mls miseris.
 Ps. Multe tribulatōes iusto
 rū. De tertio Math. xix. Dixit
 dñs cuida diuin. vade et qcun-
 qz habes vede et da paupib. et
 habebis thesauros i celo. et ve-
 ni sc̄re me. qd contristat⁹ in spbo
 abit merens. i. Reg. xxv. Dice-
 runt pueri dauid ad nabāl qd
 cūqz luenerit man⁹ tua da ser-
 uis tuis et filio tuo dauid. qd re-
 spondit tollam panes meos et
 aqz et carnes. et dabo viris qis
 nescio vñ sine. Ben. iij. Factū
 est post mltos dies ut offerret
 cayn de fructib. terre munera
 dño. qd resperat dñs ad eum
 nec ad munera eius. Hui⁹ cā-
 suit qd malc obsulit. scz de tristi-
 corde et facie. Et otra hec valet
 spūalis dulcedo. qr falsaz mū-
 di dulcedine facit ilipida gran-
 dens exhilarat faciez. i. L. oz.
 ix. Hilarem dñorez diligit de-
 us. Cetium circa spiritualem
 mandationem notandum ē.
 effectus huius manducatois
 Et hic ē triple. scilicet peccato-

1. spiritual
ministratio
sustentatio
& conforto

2. remissio

ab eterna morte salua.

3. vita corporis & ad salutem eternam participem etiatis causa decedat sine sacramento.

Berino 19

rum remissio ab eterna morte
saluatio verae corporis Christi ad sa-
lute eternam participatio, etiam si
causam decessat sine sacramento.
De pmo. Panem nostrum quidam
id est cibum spiritualium da nobis ho-
die, et dimittit nobis debita no-
stra. *Amb.* Qui manducat spir-
itualiter virtutem carnis et san-
guinis Christi dicunt sumere et ve-
re manducare, quod ipsam corporis
Christi efficientiam quotidie sumunt, id
est remissionem peccatorum. *De sec o*
Joh. vi. Hic est panis qui de ce-
lo descendit, ut si quis ex ipso ma-
ducatur, sicut spiritualiter non mori-
tur, sicut morte eterna. *Aug. sup*
aplin. Patres nostri eandem etiam
spiritualiter manducaverunt quia et
nos corporalem alteram, scilicet manu-
am significat Christus, et ideo cre-
dentes effecit. Alij vero qui non
crediderunt manducaverunt et
mortui sunt eternaliter, quod non mo-
ries et alii boni. Quare quia ci-
bum inuisibilem spiritualiter intel-
lexerunt spiritualiter esurierunt. spu-
aliter gustauerunt, ut spiritualiter sa-
narent, scilicet ab eterna morte surre-
nt nos spiritualiter manducan-
do ab eterna morte liberamur.

De tertio sup illud, j. Echoz.
Vetus panis et vnu corp' mul-
ti sumus qui de uno pane parti-
cipamus, dicit Aug. Nulli du-

bium est tunc quicquam corporis san-
guinisque domini participem fieri
qui membrum Christi efficiat nec ali-
nari ab illius panis/celicisque co-
silio: etiam si ante illius panem
edat de hoc seculo in unitate cor-
poris Christi constitutus abscedat,
quod illius sacramenti beneficio non
privat quodammodo in illo hoc quod sa-
cramentum significat inuenitur.
Inuenit autem hoc quod sacramen-
tum significat quoniam membrum Christi
efficit, et hoc efficit quoniam credet
deus et amando spiritualiter mandu-
cat, quia sic in corpus Christi
vere convertitur ut cum ipso eti-
maliter vivat. Amen.

*De tertio genere indigne co-
municantium, scilicet de pre-
sumptuosis. Thema proprium,*

Sermo. xix.

Enite comedite pa-
rem meum, et ut su-
pra. Item. Quicum
spiritualiter manducaverit hunc panem
et. *De tertio genere malorum*
indigne comunicantium est hic
dicendum, id est de presumptu-
osis, qui scilicet non timent co-
municare vel celebrare in ma-
gnis criminibus et manifestis,
De his propter ad Corinthios, xij.
qui manducant et bibunt indigne.

XIX

meus in domo mea facit scle-
ra multa, nunquam carnem sancte
auferent a te malicias tuas, quod
diceret non auferunt sed augmen-
tant. *Huius culpe triplex est*
scilicet pueris intentio, divini pre-
cepti transgressio, maria ingra-
titudo. Prima ratio culpe pueris
pruose coicantur est pueris in-
tentio, actionis enim voluntarise
triplex est radix sine principiis
vel natura, vel virtus, vel libi-
do mala est, sed eius quod est in pcc-
ato mortali scient et sumit cor-
pus Christi non potest esse radix, natu-
ra vel virtus, quod natura ne-
que virtus aliquo modo dicta-
ret, quod aliquis rem tam precio-
sam, tam venerandam in loco
vel vase imundo ponet. *Un-*
peccator qui corpus Christi su-
mens ponit in ore suo polluto
et corpore, radix non est natura
vel virtus, sed libido id est pra-
ua intentio vel luci rapalis vel
*vane laudis, vel alicuius dece-
ptionis. Secunda ratio culpe*
*istorum est divini pcepti trasgres-
sio. Sicut enim dominus in statu in-*
nocentie lignum vite ad eden-
dum concessit, et in statu culpe
probibuit, sic nobis in statu bono
corpus Christi pcedit, cum malo p-
*hibeat. *Math. vi.* Holice sancti*
dare canibus, imundis pceptis

Berno

Zenit. xxij. Homo q̄ habuerit maculā sc̄z p̄ctū nō offerat pa-
nes deo suo nec accedat ad mi-
nisterium eius. Tertia rō culpe istoz est maxima ingratisio-
do que em̄ pōt̄ esse maior q̄ si q̄s
habens dñm a q̄ accep̄set q̄c
q̄d boni haberet, et ip̄m insug-
morte sua de suspēndio eterno
liberaset, eundē dñm in stabu-
luz imūdissimū inimici sui tra-
dictiose duceret, et ibi culcaret
et tursum occideret, tanta igrā,
scidūne peccant q̄ corpus dñi
sumūt in peccato mortali, Ps
Retribuebat mala, p̄ bonis, et
odii, p̄ dilectionē mea et concil-
cauerit me inimici mei tota die
Heb. 5. Quanta putatis mere-
ti supplicia q̄ filii dei cōcula-
uerit et sanguinē testamenti pol-
luti dixerit in q̄ sacrificarē.
sc̄z in morte xp̄i. Ambro. Chri-
stū ille culcat q̄ libere peccat
absq; timore et penitētia et q̄ eo
indigne participat. Idē q̄ in-
digne xp̄m sumit idem ē acī in-
terficiat. Aug. q̄ temerarium
q̄s nephariū est cruentis ma-
nib; Intemerate & gnis tracta-
re filii, q̄s audir sustineret au-
riū. q̄s oculus nō cōfundereſ
ad intuitū, q̄ mens nō rapereſ
in excessum, vbi mundi p̄cium
mīciū in sterquilinū, non em̄ mi-

nus est detestabile in os pollu-
tum q̄s in lutū mittere dei filii
Secundū malū istoz est ma-
gna offesa dei. Zach. i. Ira ma-
gna ego irascor sup ḡtes opu-
lentas, q̄r ego irat̄ lūz p̄z xp̄i
ho adiuuerūt, q̄si diceret dñs,
q̄si parū irascor hoib; p̄t p̄ctā
q̄ comittunt in p̄ximū, sed ma-
xime, p̄ eo q̄ peccant in dñm. i.
Rega. Si peccauerit vir i vi-
rum placari ei pōt̄ de⁹, si aut̄ i
deū q̄s orabit̄ p̄ eo. Blo. Quā
to maior gloria tua, tāto ḡuor
offensa. Mal. i. Ad vos o sa-
cerdotes q̄ despiciūt nomē me-
um et offeritis sup altare meū
panē pollutū. Blosa, corripit
sermo diuin⁹ ep̄os et ministros
ecclie negligentes et oēs q̄ chri-
sti noīe censem̄t, cur nomen ei⁹
despiciāt, q̄bus ap̄t causas of-
fense q̄ panē pollutū offerunt
Polluit em̄ panē, corpus xp̄i
q̄ indignus accedit ad altare et
mensam dñi, si nō scelerata vo-
ce scelerato ope despiciūt, et dñ
sacramentū violat ip̄se cuius
ēsac̄m violat. Tertiū malum
istoz est multiplex plaga et gra-
uis ex iusta dei vindicta, sicut
em̄ ab antiq̄ filiis israel maxi-
mū erat p̄ctū, et pessimaz cau-
sa maledictionū q̄ p̄ ydolatri-
am dñi piecerunt, et postea iu-

XIX

deis imp̄is q̄ p̄ctū nō suscep-
runt, sic mō xp̄ianis maximū ē
p̄ctū et causa plagaz q̄ corp⁹
saluatoris indigne suscipiunt.
Gregor⁹ sup Deu. xvij. Crea-
tor oīm p̄ incarnatōis sue mi-
sterium iudeam visitare digna-
tus est, sed quia non cognouit
tempus visitatiois sue, ideo gē-
nibus frequenter in p̄dam da-
ta, nouissime romanis tradita
est. tvenerūt sup eā oīa genera
maledictionuz q̄ in libro legis
scripta sunt, similiter his q̄ gra-
tiam dei ingrati accipiūt certa
est damnatio. Si em̄ irriū q̄s
faciens legem moyſi, sine vlla
miseratione morit̄. Quāto de-
teriora mereſ supplicia q̄ filiū
dei culcauerit et sanguinē te-
stamenti pollutū duxerit. Nec
supplicia dici possūt duplices
plage. Prima multa dāna bo-
num tuorum et greges ouū, mī-
ter dominus super te famem et
csuriem, et intercessionem in
omnia opera tua. Hec plage
venient si audire nolueris mā-
data dei, scilicet precipue d̄ cor-
pore domini non indigne tra-
ctando, fī illud Leuitici vice
simop̄mo. Homo qui habue-
rit maculam peccati non offe-
rat panes deo suo, nec accedat
ad ministerium eius. Benes̄is
tertio. Quia comedisti d̄ ligno
ex quo tibi precep̄ram ne co-
mederes maledicta terra i ope-
re tuo, spinas et tribulos ger-
minabit tibi. De tercia plaga
p̄ma ad Lborinthios vnde ci-
mo, probet seip̄m homo et sic

Smo
XX

prīus, et cōsilarios tuos sic q̄. an-
tiq̄tus, sicut tpe Doyſi et ma-
chabeoz vocaberis ciuitas iu-
sti, vrbs fidelis.). Dach. iij.
et cogitauit iudas de altari ho-
locaustoꝝ q̄, pphetaꝝ erat q̄
de eo faceret, et incidit illi cōſilii
um bonum ut deſtruere illud
ne forte eſſet illis in opprobriū.
q̄a cōtaminauerūt illud gētes
et demoliti sunt illud et posuerūt
lapides in mōte dom⁹ in loco
apto q̄usq; veniret, pphā et re-
ſponderet de eis et acceperunt
lapides iugros fm legē, et edi-
ſicauerūt altare nouū fm illō
qd̄ fuit p̄us. Slosa ibidē alta-
re holocaustoꝝ eſt fides pura,
doctrina recta, et pueratio bo-
na xp̄i mīſtroꝝ, s; hoc altare ſi
pphanatū fuerit heretica p-
uitate, vt ſymonia vel alia, vel
ſecler imanitate, iā deſtruēdū
erit, ut ſacerdotij dignitate de-
ponēdū, ne forte opprobriū; ſi
ſancte ecclie q̄ babeat p̄uos et
ſacrorosos rectores q̄ dyabolo-
lica astutia ſeducti ſunt, yñ do-
minus ſuis diſcipulis ait, vos
etis ſal terre, q̄ ſi ſal euauuerit
i q̄ ſalier, ad nibilū valet vltra
nisi vt p̄yctia ſoris et cōculcet
ab boib, de poſito q̄ pphana-
to altari mīſtico reponi obent
lapides illi in mōtem dom⁹ in

Sermo. ix.

Enite comedite pa-
nē meū r̄c. Accipite
et comedite h̄c eor-
pus meū. Luce. xij.

Tertius modus māducandi
corpus xp̄i eſt sacramentalis et
spūalis ſimul q̄ ſoli boni chri-
ſtiani cōmunicant, et hoc facto
manducant et manducantur.
Unde circa hūc modum tria
poſſunt conſiderari. Primum
eſt multū do malorum nō cō-

Sermo

depane illo edat, q̄ em̄ mādu-
cat in digne iudiciū ſibi mādu-
cat et bibit, i, ad iudiciū mortis
ſe obligat, et multi aliꝝ ppter ſce-
lera vniꝝ ſepe feriunt. Vn seq-
tuar. Ideo int̄ vos mulci infir-
mi et iſecilles et dormiunt mulci-
les ſomno mortis, vel dei verbe-
re, vñ plioꝝ aduersitate. Hu. xj.
Adhuc carnes in dēib⁹ erant
et ecce furor dñi citat⁹ i popu-
lum peccati eū plaga magnani-
mis fed ecce cōtra has plagas
et oia iam dicra mala triplex: re-
medū ostendit ſcriptura. Pri-
mū eſt emendatio vñte p peni-
tentiam volūtariā. Secundū
correctio malicie p ſupioꝝ di-
ſiplinā. Tertiū mutatio incor-
rigibilis pſone p iuſtice diſtri-
ctionē. De pmo Johel. j. De
populata eſt regio luxi hum⁹
id eſt habitatores humi, q̄ pe-
rīt mēſis agri, i, bona tpalia et
ſpūalia, accingite vos et plora-
te ſacerdotes, vñluate miniftri
altaris, ingredimini et cubate i
ſacco. Slo, ſancti ſacerdotes q̄
comedunt digne paſca, accin-
gunt baltheo caſtatis, pecca-
tores q̄ ſe remordet pſcia dol-
oris ut plangant ſua et p̄li p̄ta
Accingite ḡ vos ſacerdotes et
miniftri altaris cingulo pñie et
plangite puro corde, vñluate i

Bermon

municātū. Secundū magni tudo felicitas bonoꝝ corpus christi sumentū. Tertiū rō remanducatiōis sic māducātū. Prūmū circa hunc modū māducāndi cōsiderandū est mul titudo maloꝝ nō cōmunicātū. Cum em̄ triplex sit modus cōicandi v̄l manducandi, s̄sa crāmentalīs t̄m quo mali chri stiani manducant et t̄m nō māducāt, spūalis t̄m quo boni n̄ manducant et t̄m manducant sacramentalis et spūalis simul quo soli boni christiani cōmu nicant et manducant vel man ducentur. Restat ad diuisiōis huiꝝ sufficiētiā multitudiō q̄dam maloꝝ q̄ nec māducant nec manducant, id est q̄ corp̄ christi nō suscipiūt, et id mor te eterna peribunt. Istoz tres species sunt ac turme, prūmū fideles, secūdū negligētes, tertū cōteptores. Infideli sunt q̄rum corda p̄ maliciā suā fallēte diabolo sic exēcata sunt vt nō possint cognoscere et crede re diuina sacramenta, p̄ salute mundi mirabili dei sapia insti tuta. Negligentes sunt q̄dam christiani q̄ t̄paliō lucris et se cularibꝝ negocibꝝ intātū se o cupant ut sacram cōmunionē ip̄e dēbito sumere negligant.

Lōtemptores sunt q̄ sceleribꝝ suis tāto amore inherēt q̄ cor pus dñi sumere penit̄ parui pendunt. De p̄mis Jobā, vi. Quomō potest hic nobis car nem suā dare ad māducāndū quasi diceret, nō credimus q̄ dare possit. Sap̄, v. Errauert impi, exēcavūt ei eos malicia eoz et nescierūt sacramēta dei Jobā, iii. Qui incredulus est si lio non videbit ritam, sed ira dei manet sup eū. De secūdō Math̄, xxiiij. Dūs rex seruos suos vocare iūnitatos ad nuptias dicens, Ecce prandium meum paraui venite ad nuptias. illi aut̄ neglexerunt et abie rūnt alius in villam suam, ali us ad negotiatiōē suaz. Slo. In villa ire est terreno labori imoderate insistere. Negocia ri p̄o terrenis lucris nūnis in hyare. Tales q̄ prandii diu ni sacramenti negligūt q̄uis fidem et q̄dam opa caritatis h̄re videant tamen nisi penitētē dānabunt. Jobā, vij. H̄si man duauerit carnē filiō hois et bi beritis eius sanguinem nō ha bebitis virtū in vobis, sup illō Ephe, iiiij. Oro vt possitis cōprehendere quic̄ sit sublimitas et p̄fundum, dicit glosa, p̄fundum caritatis sunt ecclēstiaſtr-

XX

ca sacramenta q̄ sunt profunda et īnvestigabilita et sunt funda mentū caritas, sine q̄bō nō valet caritas, i.e. exteriora signa ca ritatis nō valent ad salutē eter nam sine sacramentis ea negli gentibꝝ. H̄ue, ix. Si q̄s et mū dus ē et in ītinerē nō fuit, i.e. nō habet īpedimentū īstene cessitatis et nō fecit phasē, ceter minabit aia illa de populis suis, q̄i sacrificiū nō obtulit dñō tpe suo, peccatū suū ipse pora bit. De tertiijs, vij. Paral, xxx. Perreverūt cursorēs cū epifō lis regis ex regis ezechie impe rio et p̄ncipum eius in yniuer sam israel p̄dicantes. Reuerti mini ad dñm deū vestrū et ve nire ad sanctuarū eius sc̄z ad faciendū phasē, i.e. ad suscipien dum corpus dñi. Et q̄dam vi ti acq̄escentes cōsilio venerūt alius īridētō et subsanniantibus eos Jobā, iiiij. Hoc est iudi ciū q̄ lux venit in mundū et di lexerūt hoies magis tenebras q̄ lu ce, erāt em̄ eoz mala ope ra, q̄si diceret. Justo iudicio et cōmunicantur et cōdemnant q̄ plus diligūt peccatis suis ibe rere q̄ se p̄parare et cristū susci pere. Lanon. Qui p̄ sceleribꝝ suis duobus v̄l tribus annis nō cōicant exēcāndi sunt do nec penitentiā agant. La, viij. Nemo viorū illorum q̄ vo cati sunt et non venerunt gu stabunt cēnam mēā. Secundū circa hunc modum cō siderandum est magnitudo fe licitatis bonoꝝ corpus xp̄i di gne sumentū. Et probat hoc a tribus. Ab optime partē ele ctioē, a spiritu sancti vera par ticipatione, ab ipsiꝝ christi cer ta īhabitatione. Primo p̄ba tur felicitas digne cōmunicatiū magna ex optine partis electione, quia sicut beata virgo tribus sibi propositis sc̄licet esse matrem et non virgine. Vel esse virginem et non ma trem. Vel esse matrem et virgi nem yltinam et optimam par tem sc̄licet esse vtrūq; simul elegit. Sic isti īmodis cor pus christi manducandi op̄i mū modū elegit. Prūmū mo dus est manducare sacramen taliter t̄m et non spiritualiter. Secundus modus est man ducare spiritualiter t̄m et nō sa crāmentaliter. Tertiū est māducare sacramentaliter et spū aliter simul. Hanc yltinam et optimam partē sc̄licet de pri mo modo comedere sacramē taliter, et de secundo modo co medere spūalit eligant, et sic ex

Sermo

Vtrūq; pte qd̄ melius est comedū, et ideo multū felices sunt. Eccl̄, viii. Laudau ergo leticiā qd̄ n̄ esset homini bonū sub sole nisi qd̄ comederet & biberet atq; gauderet qd̄ d̄iceret xp̄i sum plurima genera gaudiorū & delectationū carnis et mūdi & hec oīa vanitas & error, et finis eoz meror et lucr̄ vñ laudau p̄ oīb̄ leticiā sc̄ veram. i. testimonium bone p̄fie et qd̄ nō esset homini bonū sub sole, id est melius in hoc mūdo, nisi qd̄ comederet, s. panem qd̄ de celo d̄scēdit. i. corpus xp̄i, & biberet sc̄ vinum qd̄ leuitat cor hominis, & sanguine dñi. Secundo p̄ba felicitas istoꝝ magna a spūllanci vera p̄cipiatione. Ps. De petra malle saturavit eos, qz sc̄ fideles sugunt de cor p̄pore xp̄i dulcedineꝝ spūllanci. Sap, xii. O qd̄ bonū et suauis est dñe spūs tuꝝ in nobis, qd̄ sc̄ fluit in nobis n̄ tuo corpe. Au gustin. Perceptio sanguinis & corporis xp̄i hō viuit nō sumēs tñ sacramētū qd̄ et mali faciunt sed prīngens v̄sc̄ ad spūs p̄cipiationem ut in corpe deo tanq; mēbrū maneat & cī sp̄iri tu vegetet. Tertio p̄ba idē ab ipsius xp̄i certa inhabitatione Job, vi. Qui māducat carue

mēa & bibit meū sanguineꝝ, in me manet & ego in eo. Hilarius. Accepta carne dñi & hau sto sanguine id efficiet ut nos in xp̄o & xp̄s in nobis sit et i nob xp̄s p̄ carnē dū eius carnē acci plū & sum in eo dū secū h̄ qd̄ nos sum in deo est. Tertiū circa hūc modū p̄siderandū ērō remāducatois digne māducātiū, i. q̄ rōne d̄r qd̄ tales māducant & māducañ, & hec est bu lūsmodi rō, qd̄ dū corpus xp̄i a fidelib⁹ digne māducaſ, nō ip̄sum vt alius cib⁹ in māducañ cōuerterit, sed ecōverſo, ve remāducās in illud spūaliter mutat. Hā māducantē se dñs sui corporis mēbrū facit & sibi in corporaſ p̄ caritatē vñit & imagi ni bonitatis sue sumilē efficit. Lbōz, x. Unū corpus multi sumus qd̄ de uno pane partici pamus. Ite, i. Lbōz, xii. Vos estis mēbruz xp̄i et membrum de membro. Qd̄ p̄ manducando corp̄ xp̄i nō illud i nob sed nos in illo cōuerterimur tr̄plici silitudine, p̄ba. Prima sumit de p̄ture nostri amoris. Secunda d̄ p̄ture rei maioris. Tercia de virtute surculi arboris. Prima silitudo sumitur d̄ virtute amoris nostri. Ecce cīm̄ vis amoris, transformari cor

XX

mantis in amatū, i. amati for tune, p̄spere & aduerso assimilari. Eccl̄, i. Amicus fixus, i. si delis erit tibi coequali, i. cōdot let tibi in aduerso & cōgaudet in p̄spes. Hugo. Ea vis amo ris ē vt calē te esse necesse sit qd̄ le illud est qd̄ amas vt cui per affectū p̄iugere in illius sumi litudine ip̄a quodāmodo dilectionis societate transformar. Lanc, viii. Done me vt signaculū sup̄ cor tuū, sup̄ cor tanq; sup̄ cerā calidam purā et molle aptā suscipe imp̄issaz ymaginē, sup̄ cor & calidū amore dei purū mundicia sui, molle pietate p̄imi corp̄ xp̄i vt signilluz ponit nō vt ip̄m qd̄ immutabile est in nos mutet, sed nos i una genē bonis eius trāsmutemur. Secunda similitudo ad idē sumit de p̄ture rei maioris, nā si ad gutta aq̄ magnuz vas vini fundat, virtute m̄ltitudis vini aq̄ ex toto in illō mutat. Sed virtus dñci corporis ineffabilē magnitudinis, & nos multum exigui respectu illi. Ps. Magnus dñs & magna p̄t eius et magnitudis eius nō est finis. Idē, substātia nostra tanq; nihil ante te, ysl, xl. Ecce gētes qd̄ stilla sūtule Magnitudo ita qd̄ virtutis & dulcedis xp̄i insu

sa exiguo & hūli corde nō v̄l̄cir illud et a se deficere facit & i illā querit, vt iā nō mūdanis hoīb̄, non nobisip̄is, sed ip̄si xp̄o in volūtate sermone et bona p̄ueratōe sumiles sum⁹, ps. Defecit in salutari tuo anima mea. Tertia similitudo ad idē sumit de virtute rami arboris. Hec est p̄prietas surculi bone arboris, si trūco inserat enī siluestri qd̄ ipsa naturali qd̄ vir tute p̄ualens illius amaritudi nē in suā dulcedinē & nobilitatē cōuerit, & similē sibi fructuz bonū p̄ferre facit. Sic corp̄ xp̄i nobis illū defectus nō ea euacuat, & in suā nos bonitatē trahit, & qles ip̄se frondes flores et fructū iusticie facit, tales & nos p̄ cū faciam⁹. Hinc spiritus iustitiae dicit Ezech, xvij, sumam de medulla cedri sublimis & ponā de vertice ramorum eius & plantabo in mōtem excelsum & trumpet in germen & faciet fructum. Cedrus sublimis ē d̄cus pater, rami eminētes anniq; patres, vertex ramorum brā p̄go, medulla cedri eterna sapientia dei, pars d̄ ramorum p̄tice caro christi sumpta de virginē, spūs ergo sanctus medullam cedri et partem de iumento ramo sumpli, qd̄ chri

Bernio. 21.

stī incartationē fecit. et hūc q̄si surculū nobilissimū plātūt in montem excelsū cū fideliō a terrenis desiderijs ad celestia elevat dñici corporis tribuit sacramentū. Hinc fructus erūpit. qz cor fidele virtute corporis domini p̄pria amaritudine relicta vītiorū similes xp̄o sp̄iales frondes flores et fructū virtutū et bonorū operū facit. Hinc dicūt Augustino Libo sum grandium. cresce et mandubis me. nec tu me mutabis ī te sicut cibum carnis tue. sed tu mutaberis in me. Lanti. iij. trahē me post te. me sc̄z mutando ī te violētia mee delectatio- nis magnitudine tue dulcedi- nis. virtute firme insertionis. ut nō maneat ī me radix ama- ritudinis. sed preualeat in me operando virtū et dulcedo tue bonitatis Gal. ii. Alio ego iā nō ego. vivit autem in me chri- stus. quasi diceret. nunc vt vi- xi male non vivo. sed vt chri- stus bene cogito loqr operor et viuo donec ad ipsum perue- nio. Amen.

Dē duodecim effectib⁹ cor- poris christi contra duodecim languores. Thema speciale.

Bernio. xxi.

Enite comedite pa- nem mēū r̄c. vt sup̄
Pater me⁹ vsc⁹ mō
opatur et ego ogo.

Joh. v. Itē aliud Altissim⁹ d̄ terra creauit medicinā. Eccl. xxxviii. Itē Bñdictus fruct⁹ ventris tui Lu. i. Itē Ascendā in palmarū. in cruce et apphē- dam fruct⁹ ei⁹ Lati. vii. Sec- tum p̄ncipale circa sacra- mentū dñici corporis notandū est effect⁹ bonitatis eius sive vir- tus sp̄ualis. Hā qz parētes p̄ mi p̄ vētū a deo pom̄i gustuz corrupti multas ī furore mi- serias suo generi necessariū su- it medicamento saluatoris mi- seris subuenire. Circa qd sc̄ē- dum q̄ nostre miserie tres sūt generales. sc̄z vicula culpe. de- fectus gratie. et mortis plage. De p̄mo Ps. Funes p̄tōrū. cīcūpētī sunt me. iij. Paral. i fine. Incuruat⁹ sum m̄to vīn- culo ferri. i. p̄tī. De secūdo ps. Impfectus mēū viderūt oculi tui. Itē Aia mea sicut terra si- ne aq̄ tibi. i. arida et sterili sine fluens grano et germine tria- ci. De tertio Ps. Circundē- runt me dolores mortis. Itē amoue a me plagas tuas. Job xvi. Hostis me⁹ irruit ī me q̄si gigas cōscidit me vulnere sup-

XXI.

vulnus. In q̄libet istar̄ trium misericordiarū generaliū intelligunt̄ q̄tuor mala specialia q̄si duo decim languores speciales ad q̄s curādos ordinant̄ dnode am dñici corporis fruct⁹ sive es- fect⁹. Apoca. xxii. Dñdit mīhi angelus lignū vite afferēs fru- ctus duodecim p̄ singulos men- ses. i. ad curādos n̄ros dnode am defect⁹ sive lāguores. Ps. Bñdic aia mea dño q̄ p̄picias dībō iniquitatib⁹ tuis. Isti duo- decim lāguores et fruct⁹ depin- gunt in duab⁹ figuris q̄i arbo- rib⁹ q̄ sanat̄ oēs iſurmitates tu- as. et post hoc de q̄tuor lāguo- rib⁹ p̄mis et de q̄tuor fructib⁹ dr. et de alib⁹ in sequēti. Prima mala n̄ra sive lāguores sunt q̄si vindicta culpe q̄bō multe strī- gunt anie. s. demonis tēptato. somius repugnatio. cordis ma- cula. creatoris offensa. Contrā hec q̄tuor valer fruct⁹ p̄ginius corpus saluatoris. De primo lāguore Eph. vi. Induite vos armaturā dei vt possitis stare aduersus iſidiās dyaboli. Ec- cle. xi. Multe sunt iſidiāe do- losi. quia. i. de diuerſis vīchis et multis modis tēptat. i. Ps. v. Vigilate qz aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugic⁹ cir- cūt̄ querēs quē deuoret. Slo. 1. P̄dīns et.

Berino

pōdus mēsurā et mēsura vtrū
q̄ abhominabile est apō dēcū.
Glo. Diuersuz pōdus et diuer-
sam mēsurā habet i domo sua
vt aliter sibi, alit p̄xio noceat
q̄ in suis semp actib⁹ q̄ lauden-
tur in p̄tinis q̄ viupent̄ q̄tio
sed et q̄ in tpalib⁹ sibi maiorem
p̄xio minorē mēsurā dare stu-
det, q̄ defectū dilectōis habet
deo displicet. **Silt** est d̄ eo qui
malo verbo v̄l facto primum
corrūtat ledit v̄l dānificat. De-
terio **Jere.** pxxi. **Dis** q̄ come-
derit vua acerba; obstupescet
dentes ei⁹. **Greg.** Quid ē vua
acerba nisi p̄tm **Vla** quippe
acerba est fruct⁹ an tēp⁹, q̄loq̄
ergo p̄sent⁹ vīte delectatib⁹ fa-
tiari desiderat quasi fruct⁹ an-
te tēpus comedere festinat, sed
q̄ vua acerbā comedit dentes
eius obstupescet, qz q̄ present⁹
mundi delectatōib⁹ pascitur
ūterni sensus eius ligant⁹. vt iā
spūalia sape neq̄anc hoc figu-
ratū est **Hu.** xj. in populo isra-
hel q̄ in egipto carnib⁹ cū alico
et cepis satiat⁹ fuerat et postea
in deserto talia 2cupiscens, pa-
nē celestē, s. māna dulcisnum
cū nauisca respiciebat, j. **Chor.**
ij. **Aialis** hō nō p̄cipit ea q̄ sū
lpus dei. **Aug.** **Aialis** dī cap-
nglis hō q̄ fert dissoluta lsa.

via a se sue, qm̄ intra natura līs
ordinis metas spūs rector nō
cōtinet co q̄ ipē deo regēdum
se nō subjcit. talis spūiale dul-
cedinē nō sapit. De q̄rto Gal.
vii. Sic stulti estis vt cū spū ce-
peritis nūc carne p̄sumamini.
Prouer. vii. Reliquit iter rectū
et ambulant p̄ rias tenebrosas
Lu. viii. Qui sup̄ petrā bū sic
q̄ cū audiūt p̄bum cū gaudio
fuscipiūt. sed radices nō habet
sq̄ stabilitatem firme voluntatis
quia ad tps credūt et in tpe tē-
ptationis recedunt. Lant. viii.
Dane surgam⁹ ad vineas et
videam⁹ si floruit vinea. si flo-
res fructus pturant. glōsa. nō
est intuendū si vinea floret. sed
si flores ad p̄tū fructū conua-
lescant. qr̄ nō mirū est si q̄s ho-
num inchoat. sed valde mira-
bile est si intentione bona. i bo-
no ope p̄seuerat. Cōtra hec q̄n-
tuor mala q̄ntuor secūdi fructū
corpis dñt q̄ nos hic in grā p̄-
ficiunt. Intellectū em̄ ad se co-
gnoscendū illuminat. volunta-
tem sive affectū in dīlectōe p̄t-
mi inflāmant. memorīa spūali
dulcedine delectat. et totū ho-
minē in bono p̄firmant. De p̄
mo fructu Prouer. xxiiij. Lo-
imede fili mel qm̄ bonuz ē. mel
est sapientia dei icarnata in ci-

XXI

bum dulcem nobis preparata,
hoc bonum est ad spūalem me-
dicinā. qz illuminat mentes. p.
Reg. viii. *Viditis qz illūna-*
ti sunt oculi mei co qz gustaue-
rum paululū de melle, ysa. vii.
Buitum et mel manducabit
oīs qz relictus fuerit vt scz sci-
at reprobare in malum et eligere
bonum. Ps. Dñs illuminatio
mea z sal² mea, accedite ad cū
z illuminamini. s. ad pgnatoe
nři. Prouer. xx. Lucerna dñi
spiraculū homis qz inuestigat
oia secreta ventris. Spiracu-
luz est illuminatio a dño data
homini ad cognitionē sui, vñ
glo. Diuini afflat illuminatio
cū in mente hoīs vencrit eā si-
bimet ipsi illuminās ostendit qz
ante cogitationes prauas z por-
tare poterat z pēsare bona ne-
siebat. De secūdo fructu dici-
tur ysa. vi. Qz angel² tulit cal-
culum de altari et tetigit eo os
ysiae. Calculus est carbunculus
sic dictus, qz ignis² vt car-
bo, z significat corpus dñi de
altari sumptū et caritate infla-
matū qd accedit amore corda
fidelium. Ps. Ignis a facie eius
exarsit, carbones succensi sunt
ab eo. Lant. viii. Lāpades et²
lampades ignis atqz flamarū,
quia int ardēt dei z p̄timi di-

Sermo

medicinā dulcē palato corporis
et qñqz nō sed palato mēt. q̄ q̄
uis n̄ gutturi. m̄ bñ sapit rōni
p eo q̄ dñi sanat mētē delectat
sic dñs dat suis fidelib⁹ dulce
sp corpus. sed dulcedinē suam
alio mō illis ostēdit. p̄t cūli-
bet expedire nouit. Hinc est q̄
qdā dulcedinē illā sapiūt p̄ af-
fectū zardentiori delectant̄ de-
uotioe. et alij eandē dulcedinē
sapiūt p̄ intellectū. et sufficienti-
tē recipiunt̄ vñlitate i eo q̄ credūt
et intelligūt p̄ hñc cibū sanctuz
verā vitā obtinere. Iḡi q̄uis
non sapit dulcedinē dñi p̄mo
mō. i. p̄ affectū intime deuotio-
nis. sapit m̄ scđo mō. s. p̄ intel-
lectū mulee vñlitas. De p̄mo
ysla. l.v. Audite audiētes me et
comedite bonū et delectabīt in
crassitudine aia vestra. Amb.
Panis cādidiſſime bñs oē de-
lectamēt̄. et. De scđo est illō
fruct⁹ eius dulcis gutturi meo
id est pie et fidelī mente q̄ crē-
dit et intelligūt hñc cibum scđm
esse sibi vñlissimū. vñ glo. dul-
cis fructus gutturi cordis q̄a i-
co intelligit aia cām vite dum
etiam corporib⁹ p̄cipit. Hec dul-
cedo valer̄ t̄ tria mala q̄ sunt i
mūdo. Requre sup̄ in sermone.
p̄ix. post medium. De q̄to fru-
ctu p̄s. Panis cor bois confir-
mat. q̄r. s. corpus xpi fideles su-
os in vita sua finalē confortat
ij. Re. xix. Comedit helyas pa-
ne quē sibi angelus intravit
et ambulauit in fortitudine cibi
illi⁹. xl. dieb⁹ et xl. noctib⁹ vñqz
ad mōtem dei oreb⁹. Oreb iter-
p̄taf mensa mons ḡ iste est mē-
sa dei et significat sanctitatē cele-
stis glorie. Panis vñqz corporis
xpi confortat nos in vita bona
et bono ope. xl. dieb⁹ et noctib⁹.
id ētoto tpe pñs pene vñqz ad
monte et mensam dei. uqulqz p̄
ueniam⁹ ad altitudinem securi-
tatis et sanctitatē dulcedis et
ne glie. De his dr. iij. Re. iij.
Helyeus incubuit sup̄ puez
posuitqz os suū sup̄ os eius et
oculos suos sup̄ oculos ei⁹ et
manus suas sup̄ manus ei⁹. et
calefacta est caro pueri. Fidel
aia p̄ puez. dñs p̄ helyseum si-
gnificat. qui sicut sigillum ce-
re. sic se ūnigit aie. oculos su-
os sup̄ oculos eius ponit. q̄r i
tellectū illūnat. carnē calefacit
q̄r affectū caritatis iſlāmat. os
sup̄ os ponit q̄r gustū memo-
rie dulcedine spūali delectat.
manus sup̄ manū ponit. quia
in bono ope vñqz in finē cōser-
uat. Et sic totum hominem p̄-
ficit et ad vitam eternam p̄du-
cit. Amen.

S. h̄ic def. S. mo. 22. p. 5

S. mo. XXIII.

*D*e q̄ttor fructibus tertij. Thema. p̄p̄ii. Sermo. xxiij.
Enite comedite pa-
meū et bi. et. vt su-
pra. Tertia q̄tuor
mala n̄a siue lan-
guores sunt q̄si mors plage q̄-
bus multe ꝑuant aie. s. debitū
mortis ethe. deflatus bone vi-
te. exilii mūdane miserie. inci-
neratio corporal matie. De p̄mo
lāguore Ro. vij. Ego carnalis
venundat̄ sum sub pctō. Pri-
mi em̄ parētes vendiderūt se et
totā p̄geniem suā ad ppetuaz
seruitē dyaboli. q̄d est ad et-
nam mortē p̄ modica delecta-
tionē pctō. Sēn. iij. De ligno sci-
entie boni et mali ne comedes
in q̄cunqz die comederis ex eo
morte morieris. i. te et posterita-
tem tuā ad eternā mortē obli-
gabis. Ro. v. Per vñū hoīem
in hñc munduz pctō intravit
et p̄ peccatuz mors. i. certitudo
mortis t̄p̄lis et debitum ethe
mortis. n̄isi subueniret redem-
ptio saluatoris. Ephe. ii. Era-
mus filij ire natura sicut et ce-
teri. i. debitorēs eterne mortis.
De scđo p̄s. Dies incī sicut vñ-
bra declinauerūt. Itē saluum
me fac de⁹. q̄m defecit sanctus
q̄m diminute sunt veritates a
filij hoīm. Benef. xlviij. Dies

p̄egrinatōis vite mee centū tri-
ginta annoz sunt pui et mali et
nō p̄uererunt vñqz ad dies pa-
trū meor. Itē Sēn. viij. Sēn
sus et cogitatio hūani cordis
ad malū p̄na sunt ab adolescē-
tia sua. Eccl. xix. Qui modica
spernit paulanum decidet. He-
bre. ii. Propterea oportet nos
abūdantius obseruare q̄ audi-
uimus ne forte pessuam⁹. De
tertō Sēn. iij. Emisit dñs adā
de padiso voluptas vt oparet
terrā eiecitz eū subaudi i exili-
um terrene miserie. Ps. Hui
me q̄r incolat̄ meus plongat̄
est Heb. xi. Juxta fidē abraaz
ysaac et iacob et oēs sancti anti-
q̄ defuncti sunt nō acceptis re-
promissionib⁹. sed a longe eas
aspicientes et salutātes et confi-
tentes. q̄r peregrini et hospites
sunt sup̄ terram. Qui em̄ h̄ di-
cunt significat se patriā inđre-
re et siq̄dez illius meminissent
de q̄ exierunt. habebant vñqz
tempus reuertēdi. nō aut̄ ape-
tunt meliorem. i. celestē. Hinc
flens canit ecclesia Salve re-
gina misericordie. ad te clama-
mus exiles filij eue et. Bloſa
sup̄ illō Jač. Ne indignem̄ si
mali in mūdo florēt si vos pa-
timini. q̄r non est xp̄iane digni-
tatis in t̄p̄libo exaltari sed po-

Hermo

quis deprimi, mali nihil habet
in celo. vos nihil in mundo. vñ
spe illius boni ad qđ tenditis
q̄cquid contingat in via gaudie
re debetis. De quarto H̄m̄. iij
In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. donec reuertaris in
terram de q̄ sumptus es. q̄a ci
nis es et in cinerem reuenteris.
Job. x. D̄cumento q̄lo q̄ sic lu
tum feceris me et in puluerē re
duces me. Hinc d̄r nob̄ in die
ciner̄. D̄cumento hō q̄ cinis
es et in cinerem reuenteris. Ec
de. xiiij. Q̄is caro veteras et si
cūt fenum et sicut foliū fructifi
cās in arbore viridi. Blo. Si
cūt fenu in terra et foliū in arbo
re nascit, crescit, virescit, matu
rescit, arescit et deejcit, ita caro
nostra nascit ex p̄genie parentū
crescit i puericia, florescit i ado
lescentia, maturescit in iuueni
te. arescit in senectute. deejctur
in morte sic ut in puluerem re
uertas, sed hoc sepe ante q̄s are
scat p̄ senectutē. q̄r etiā iuuenies
varijs mortib⁹ moriunt. Con
tra hec q̄tuor mala ordinātur
q̄tuor terrī fructus dñici cor
poris qui saluat nos a plagijs
mortis, ab eterna em̄ morte li
berat. merita bone vite multi
plicat. ad patriaz vite deducit
ad eternam vita corpus resu-

scit. De p̄mo fructu Joh. vi
Ego sum panis vite, p̄es ve
stri māduauerit manna i de
serto et mortui sunt. hic ē panis
de celo descendens ut si q̄s ex
ipso manduauerit nō moriat
Patrez q̄ māduauerit man
na oēs mortui sunt tam mali q̄s
boni sed dissimiliter, mali enī
q̄ in manna xp̄m nō intellexe
runt nec crediderūt mortui sunt
morte eterna q̄ est in inferno. bo
ni q̄ crediderunt etiam mortui
sunt q̄dam morte longa q̄ in li
bo q̄si in vmbra mortis eterne
detentī sunt et vsc̄ ad mortem
saluatoris ab eterna vita sepa
ti. Sed si q̄s māduauerit ex
hoc pane nō moriet, quia non
solum ab eterna morte q̄ est in
inferno sed etiam ab illa longa
q̄ fuit i lumbō v̄tute corporis xp̄i
liberaſ. Et in super hec breuis
mors corporis in vita eternam q̄
est in celo eidē cōmutat. O see,
xiiij. De manu mortis liberabo
eos. De secundo fructu Jo. vi.
Panis quem ego dabo caro
mea ē p̄ mudi vite, q̄si p̄ multi
plicādis meritis bone vite. Si
cūt em̄ parvulus p̄ cibum cor
poralē crescit magnitudine. ro
bore et decorē, sic fidelis p̄ cibū
sacramētalē pficit meritis bo
ne vite Joh. x. Ego suz pastor

XXIII

bonus, ego veni ut oues mee
vitā habeat et abūdantē habe
ant. P̄s. Utā p̄tūt a te et tri
buisti ei domie lōgitudinē die
rū. ut, pficiat d̄ claritatē i cla
ritatem, de virtute in virtutem
Itē multiplicabis in aīa mea
virtutē. Joh. xv. Qui manet i
me et ego in eo hic fert fructuz
multū. De tertio fructu Joh.
vi. Ego suz panis viu⁹ q̄ de ce
lo descendit. si q̄s manduauerit
ex hoc pane viuet in eternū, i.
deducā. cum de exilio p̄sentis
miseric ad celū vñ descēdi, vbi
est vita eterna. Ambro. Dñci
corpis figura p̄cessit qñ dñs i
deserto patrib⁹ māna pluit, q̄a
sicut ille panis populū p̄ deser
tum ad terrā p̄missiōis duxit.
Ita hec. esca celestis fideles hu
iis seculi desertū transcantes
in celū subuehit. vnde recte vi
atic appellat. q̄r i via nos re
ficiens in patriam vsc̄ p̄ducit
Iere. xij. Reducā virū ad he
reditatē suā. Prover. iij. Lignū
vite est his q̄ apprehendunt eas
Blo. Sicut in paradiso fuit li
gnū vite ita p̄ sapiam dei q̄ est
xp̄s viuificat ecclia, cuius nūc
sacramēto corporis et sanguinis
vite eterne accipit pignus, sic
ergo corp⁹ xp̄i sumptū pign⁹ ē
vite cōhe, et pign⁹ nō dimittit do
nec id, p̄ q̄ ūnp̄gnoratū est ac
cipit, p̄fecto p̄ id ad vitā ethiā
p̄ducimur. De q̄rto fructu Jo
bā. vi. Qui māducat meā car
nē et bibit meū sanguinē h̄z vi
tā eternā, et ego resuscitabo eū
i nouissimo die. Vez oēm ho
minez siue malus siue bon⁹
dñs suscitarib⁹. l. Loz. xv. Si
cut p̄ vñ hoiem mors. l. oīm.
ita et p̄ vñ hoiem. l. xp̄m resur
rectio mortuoz. l. hec erit val
de dissiliis. vñ feqtur. Q̄s q̄dē
resurgemus sed nō oēs ūmutabi
lē. Q̄s resurgemus q̄r vt di
ci. q̄. Loz. v. Q̄s nos mani
festari oportet aīi tribunal xp̄i
vt referat vñusquisq; p̄p̄a cor
poris put gessit siue bonū sit si
ue malū, sed non oēs ūmutabi
lē. q̄r soli electi. ppter corporis
xp̄i p̄icipationē. l. sacramētalē
vel sp̄ualē surgent sole pulcrio
res, led reprobi surget miseri i
firmi et deformes Dan. xij. qui
dormiūt in terre puluere euigi
labūt, alij i vita eternā q̄ et ful
gebūt siē splēdor firmamēt, et
alij in oprobriū sempitū q̄s
sc̄ vt d̄r ysa. xij. tortiōes et do
lores vt p̄turiens tenebūt et fa
cies cōbustē vultus eoz. q̄le se
men qđ cadit in terrā talis fru
ct⁹ de etra surgit. H̄l. q̄lis vita
ma ē dū moreris tal'suo tpe re
h̄ 3

Bermon 24

surrectio erit. Seminatur zizania et surgit ex ea deformati zodi bulis herba. Seminat triticum resurgent frumentum pulchrum et cleatum. Hec figurata sunt Gen. xii. In sonno regis septem spicce pullulabant in culmo uno plene atque pulcherrime et septem alie de stipula oriebant tenues et pusilli vredine, i.e. vento vren te quod scilicet eas infirmauit et denig uit. Septem spicce deformes significant oes reprobos cum magna deformitate in iudicio appetentes, septem pulcherrime oes electos cum gloriose corporibus resurgentibus. De primo Dan. vii. Ecce ego ad te malefica, i.e. universitas damnatorum de domino et reuelabo pudenda tua in facie tua et ostendam in gentibus nuditatem tuam et regnum ignominiam tuam. De secundo Phil. ii. Saluator expectam dominum item sum eum quod reformabit corpus humiliatus nostre figuratus corpori claritatis sue, i.e. Ebor. xv. Seminatur corpus in corruptione surget in incorruptionem. seminatur in infirmitate surget in virtute, seminatur corporis aiale surget spumale, seminatur in ignobilitate surget in gloria. Amem.

De tribus effectibus principaliibus et quilibet valet ad tria.

Bermon. xxiij.
Enite comedite panem meum, et cetera alia vestimenta super, vel similia defecuti vestrum fructu. Sacrosanctum corpus domini tres habent effectus principales. Primum est peccatorum destructione. Secundum bonorum spiritualium augmentationem. Tertius aiaz fortatio vel virtus eternae collationis. De primo Dan. vii. Videbas donec abscessus est de morte lapis sine manibus et percussus statuam, i.e. figura pectorum et communis eam, i.e. Job. iii. In hoc apparuit filius vestris dissoluerat opera dyaboli. De secundo Prover. xii. Qui bonus est hauriet sibi a domino grazias, quod si ipse est fons totius. Eccl. xxiiij. In me ois gracie et patitur, in me ois spes vite et virtus, transite ad me ois quod concupiscit me et a generationibus meis adimpleri. De tertio Ps. Panis cor hois confirmatus. Gen. xviii. Ponam bucellam panis et fortificare vestrum, et ceterum spiritum et effectus principalis corporis Christi est peccatorum destructione. Et hoc ad tria. Ad deinde maculam cordis, ad mitigandum stimulum carnis, ad resistendum cogitationibus peccatorum. De primo ps. Huius dealbabuntur et semper. Scimus mons dei est, et interpres

XXIII

tae umbra. Et sicut dicit glossa corpus Christi significat quod sic umbra fidei lumine et corpora ita in corpore Christi est lumen divinitatis et caro humanitatis. In hoc morte umbroso fideles super nimis de-albabuntur, quia virtute corporis Christi incompabilitate a macula peccatorum emundantur, ysaie, clvij. Ego sum ipse qui de leto iniuriantes tuas. De secundo Ego, xvi. Mane ros iacuit in similitudine pruine super terram. Panis celestis in similitudine rosis et pruine apparebat, quia corpus Christi a furore vitorum refrigerat nos. Tu dominus praetuli maris et ceterum. Da refecat multas miseras hois, motus fluctuum stimuluum carnis. De tertio Lant. i. Fasciculus mirre dilectus meus mihi. Virra seruat corpora a vermine incorrupta. sic corpus Christi corda fidelium a prauis cogitationibus illesea quod cum dilectum dominum suscipimus si fasciculus mirre, et amaritudinem passionis ei per piam mente cogitamus vermes malartu cogitationum a nobis repellimus. Secundus effectus principalis est bonorum spiritualium augmentationem. Et hoc ad tria, ad decorum castitatis, ad seruorem caritatis, ad saporem suavitatis. De primo Dan. primo. Apparuerunt

vultus eorum meliores pro omnibus pueris qui vescebant cibos regio. Glo. Vultus eorum quod paupers satiabantur qui de celo descendit apparuerunt meliores decorum, castitatis, unde et pueri illi casti erant. Lant. vii. Quod pulchra es et decora carissima in deliciis. Sicut enim bonum incrementum multum facit ad decorum corporis, sic delicie cibi spiritualis ad pulchritudinem castitatis. Ezech. xvi. simili et inde et oleum comedisti et decora scena es vehementer. De secundo Eccl. xxiiij. gemma carbunculi in ornamento auri. Glo. ardenti gemmam principatum tuum carbunculum sic de quod ignoramus vestis carbo fecit corpus Christi quod cor accipiter, et ornatus castitate et inflammat caritatem. nos, ignis a facie eius exarsit carbones succensi sunt ab eo. Hic. iij. Re. iij. belisque incubebat curvauit se super puerum et calcata est caro pueri. De tertio Gen. xlii. Aser pigius panis ei per ebrium dulcias regibus. Sap. xvi. angelorum esca nutriti plenam tuum et panem de celo perstiteris habetem oem delecta, et ois saporis suavitatem, substantiam enim tuam et dulcedine quam in filiis habes ostendit. cat. v. Premedi fave cum mel, meo, i.e. dulcedine carnis Christi cui ducet de divinitate, bibi vinnum meum b. 4

Sermo

cū lacte mco. i. dulcedinez san-
guinis xpī cū dulcedine spūa-
lis p̄solatiōis. Terti⁹ effectus
p̄ncipalis est aiaꝝ confortatio
Ethoc ad tria Ad belladū de-
monia, ad sustinendū aduersa
ad opandū bona. De pmo. i.
Re. xxx. Inuenerūt viri dauid
vix egip̄iū in agro, et adduxer-
rūt eū ad dauid, dederuntq; ei
panē vt comedēret et refocilla-
tus ē et adduxit dauid ad latrū
culos et p̄cussū eos. Vir egip-
cius significat p̄tōrem quē p̄-
dicatores adducūt ad xp̄m p̄
quæsiōez q; pane dñici corporis
cōfortat⁹ sūt dux christi exercit⁹
ad demōes debellādos Eph.
vi. Lō fortamini in dño et i po-
tentia p̄tūtis eius vt possis sta-
re aduersus iſidias diaboli. p.
Re. vii. Factū ē cū offerret sa-
muel agnū in holocaustū exte-
rūt dñs philisteū et celi sūt a fi-
līs israel. De secūdo. iij. Reg.
xxii. Minime vix iſlū in carce-
rē et sustentate eū pane tribula-
tiōis In carcerez mittit q; in h
mūdo aduersa patīt. panis tri-
bulatiōis q; sustentat⁹ est panis
etne vite q; ad sustinēda aduc-
sa cōfortat⁹. Act. xxvij. dī apls
Exstētib⁹ in magno pīctō ma-
ris rogo vos accipe cibū p̄ la-
lute vīra, et oēs sumpterūt cibū

et animeq;ores facti sunt phili-
pīj. Qia possum in eo q; me cō-
fortat⁹. De tertio P̄rouer. xxi.
Mulier fortis d nocte surrexit
deditq; p̄dam domesticis suis
et cibaria ancillis suis. Mulier
fortis est ecclesia de gētib⁹, hec
de nocte surrexit, q; p̄ audituz
verbidi⁹ d̄ tenebris p̄tōz ad
xp̄m se cōvertit, p̄daz domesticis
et cibaria ancillis suis d̄dit
q; sacramēta iudee missa q; su-
scipe noluit bec cu omni dēside-
rio rapuit, et de eis familiā suā
id est fideles pauit. Et h̄ vt eos
ad tria bona p̄fortaret, ad opa
misericordiaz, ad lucz aniaꝝ,
ad emptionē celestū diuinariū
Un̄ seq̄tūt post p̄dictū cibum
cōsiderauit agrū et emū cu. De
fructu manuum suaz plātauit
vincā. Primo ḡ p̄fortamur a-
bo dñi ad op⁹ bonum. Eccl.
xxiiij. Libaria et virga et onus
asino panis disciplina et opus
sermo, sicut pabulū p̄fortat aſi-
nū ad onera sua portāda Sic
panis celestis seruū dī ad opa
bona p̄ficiendū. i. Thī. i. Bras-
ago ci q; me p̄fortauit in xp̄o ie-
su Qui em̄ p̄e cōsiderat in hoc
sacramento ūmensā circa se dī
liberalitatē valde p̄fortat cum
ad p̄imi pieratē. Scđo p̄for-
tamur ad lucz aniaꝝ, vñ ibidez

Sermo XXV

vas electionis est mihi iste vt
portet nomē meū corā gentib⁹
nomē meū, si esum xp̄m q; si ce-
lestē oleū ad sanitatem aniaꝝ.
Lantā. Oleū effusum nomen
tuū, de pleno cordi xp̄i fluit ole-
um grē ad salutem aie. Tertio
p̄fortamur ad emptōez bono
rū celestū. Hinc sup̄ dictū est
q; mulier fortis post cibū cōsi-
derauit agrū et emū eu p̄tūb
scz et bonis opib⁹. Jere. xxij.
Agri pecunia ciment et scriben-
tur in libro et im̄p̄met signuz, et
testis adhibebitur. Agri cele-
stis hereditatis cimentur pecu-
nia virtutum et bonoz operuz
et scribens tam agri q; bonies
emptores in libro vite et im̄pri-
metur in cordi emporis signū
scz crucis christi et lumē imagi-
nis dī pro certo pignore, et ad
bibebebitur testis, quia in die iu-
dicij coram omnibus testis erit
dominus q; vere emisti regnū
celoz precio bonorum operuz
Vel tertius effectus principa-
lis dici potest vite eternae colla-
tio. Joh. vi. Si quis mandu-
cauerit ex hoc pane viuet in et-
ernum. Et hoc in trib⁹. In oīm
deliciaz p̄paratiōe, in oīm de-
siderioz iplectiōe, in oīm bono
rū secura et etna fructiōe, Req-
ue in ser. et in fine

De effectib⁹ corporis ch̄risti
sumpt⁹ ex trib⁹ vocabulis
Sermo. xxv.
Enite comedere pa-
nem meū t̄c. vñ alia
vt sup̄. Effect⁹ dñi-
ci corporis possunt su-
mi ex qbusdā noīb⁹ que solent
eide ascribi, noīaf em̄ qñq; ve-
rus panis, qñq; sacrificiū alta-
ris, qñq; sacrū caritatis De p̄
mo Joh. vi. Pater me⁹ dat vo-
bis de celo panē verū. De scđo
Mal. iij. Placebit dño sacrificiū
cū iuda et hierlm. De tertio. p.
Thīmo. iij. Māfeste magnū
ēpietatis sacrū qđ manifesta-
tū est i carne p̄ partū p̄gīs. p̄di-
cātū est gentib⁹ a sc̄tis aplis
credūt ē mō, i. p̄cessum fide-
lib⁹ in cibū salutis. vñ recte dī
sacrū caritatis. Scđo corpus
dñi noīaf panis verus, et fm̄
h̄ habet tres effectus. s. confor-
tat, satiat, et vitam cōseruat, sic
panis iste confortat animū ad
malū culpe deuincendū, q; q
carent corroboratiōe hui⁹ pa-
nis vincunt a vīchis. iij. Reg.
xxv. Rex babylonis et exercit⁹
eū ob sediū hierusalem et non
erat panis populo terre et oēs
viri bellatores nocte fugerunt
ad ortum regis, i. ad delicias
carnis et ad campitria solitu-

Berlio

dinis, i. ad vitam latam q̄ ducit ad mortem. De secundo p̄s, pa-
nis cor homis perficit ad in-
lum. s. culpe deuincendū vt iā
supra. Secundo satiat spiritus
ad fastidū mundi faciendum
Vñ p̄s. Paupes eius saturab-
bo panibus. Loplēda. Satiaſti
dñe familiā tuam munereb-
ris. z hoc ad fastidū mudi fa-
ciendū. Prouer. xxvij. Aia sa-
tarata calcabit suū. Hre. Su-
stato spū delipit ois caro. De
tertio q̄ seruat vitā ad deum
semp laudandū. Eccl. xxvij.
Panis egentū vita paupis ē.
Joh. vi. Ego sum panis vii.
q̄ de celo descendī. ego viuo p̄c
patrē z q̄ māducat me ipse vi-
uet. p̄c inc. z hec vita est ad de-
um ip̄ laudandū. p̄s. Lauda
aia nica dñm laudabo dñm i
vita mea psallam deo meo q̄
diu fuero. De his sup̄ sermone
ix. Scđo corpus dñi noīat sa-
crificium altaris. z fm hoc tri-
plicem habet effectū. s. in tripli-
ci statu fiduciū in hoc mundo,
in purgatorio, in celo. In p̄mo
statu peccata relaxat, in secun-
do penā alleuiat, in tertio glo-
riam augmentat. De p̄mo Le-
uitici. v. Aia q̄ peccauerit per
ignō. ānā offerat aricē imaci-
lū. Glo. i. Ep̄p̄ sine quo nō fit
remissio, nihil em̄, p̄dest caprā
id ē asperitate penitentie ymo-
lare nū studueris in xp̄i ymo-
latiōe planā fiduciā hre. Joh.
p̄mo. Ecce agn̄ dei ecce q̄ tol-
lit peccata mudi. Pascasi. Li-
cer oia peccata i baptismo sunt
donata, infirmitas tñ pctū. i. fo-
mes in carne remanet. Et q̄a
ad huc quotidie labūmū salte
in venialib⁹ ideo p nobis chri-
stus q̄tudie imolat. vt q̄ semel
mortēdo mortez deuicit q̄tudie
recidiua delictoz p hec sacra-
mēta relaxat. Ambro. Sicut
qđ vbiq̄ offerit vnū est corp⁹.
ita et vnū est sacrificiū. chri-
stus semel in cruce hostiam p
omib⁹ obtulit ipsam offerim⁹
z nunc, sed qđ nos agimus re-
cordatio est sacrificij illius, nec
causa sue infirmitatis repeatit,
sed nostre, quia quotidie pec-
camus. De secundo Zeui. xvij.
Dedi vobis sanguinem vt su-
per altare meum expietis pro
animab⁹ vestris. In hoc figu-
ratum est q̄ sacrificiū carnis z
sanguinis christi valet anima-
bus in pena purgatorij. Hinc
scienduz est q̄ tres sunt turme
aniȳ hinc decedētū. Prima
peccantū, secunda penitentū
tertia innocentū. Prima sacri-
ficiū nō adiūmat, secundaz a-

XXV

pena alleuiat, tertiam sine pe-
na p ignem ad celos subleuat.
De p̄mo. p. Re. iij. Juraui be-
ly q̄ nō expiet iniqtas domus
eius victimis z munerib⁹ vsoz
in eternū, domus eius. i. oīm
in peccatis p̄sistētū Jere. vij.
Quia locutus fū ad vos et nō
auditis z vocauī vos et nō re-
spōdistis, p̄ciam vos a facie
mea, p̄ciam. s. post hāc vitā ve-
stram malam in penam infer-
nalem, a facie mea, id est ab oī
bono quod est in celo z in ter-
ra, tu ergo noli orare p popu-
lo hoc, nec assumas laudem p
eis, id est sacrificium laudes et
obsistas mibi, quia non exau-
diā te. Prouer. vi. Qui adul-
ter est, amans z adherēs cre-
ature vltra mensurā iusticie, p
det animā suam, q̄ zelus z fu-
roz vīri non p̄cet in die vindi-
cte, nec acquiescerit cuiusq̄ p̄ci-
bus nec inscipiet p redemptio-
ne plurima quasi p̄ciosissimuz
christi sacrificiuz. De secundo
sup̄. Dedi vob sanguinem vt su-
per altare meum expietis pro
animabus vestris, sanguinem
id est sacrificiū corporis z san-
guinis christi, sanguis ponitur
p corpe z sanguine sunl, pars
p toto, z q̄ sanguis in altari n̄
est sine corpe nec corp⁹ sine san-

guine p anīab⁹, que sc̄ sunt in
purgatorio, Aug⁹. Oratōnib⁹
z elemosinib⁹, z c. Zach., xiiij. par-
tes due in terrā dispergit z de-
ficient i. infideles z mali chri-
stiani damnabunt, z tertia p̄s
relinquetur ea, id est penitētes
z ducam tertiam partem p ignē,
id est aias p̄nitētū p purga-
torij z vram eos sicut vīs ar-
gentum z probabo eos sic pro-
batur auz. Ipse inuocabit no-
men meum z exaudiā eū. Ipse
id est populus christian⁹ in ter-
ra derelictus inuocabit me ora-
tionib⁹ elemosinus et sacrificio
altaris p parte ducta p ignem
id est p aiabo q̄ sanctus purga-
torio, z exaudiā eūm alleuiā
do sc̄ penam illorum z brevi-
ando. De tertio Prouer. xxi.
Dūnus absconditū extingue-
iras, iras, s. dñi. i. penas purga-
torij extū ad aias innocētes
z in p̄fenti tribulationib⁹ z fla-
gellis satis purgatas. p̄s. Do-
mine ne in furore tuo arg. me.
neq̄ i ira tua corri, me. Qm̄ sa-
gitte tue ifixe sunt mibi. Furor
dci ardēt in inferno, ira in pur-
gatorio, sagitta sine correptio-
amor in h̄ mdo. q̄ ergo hic sa-
gitas correptōis dñi patēter
porat furorē iſerni z irā ignis
purgatorij dnce domino illeſtas

Smo
XXVI

poris xp̄i in tribus. in interiori cordis bonitate. in exteriori opis fertilitate. in superiori celestis regni hereditate. De pmo ps. De petra melle saturauit eos. qz. si fideles sugit de corpe xp̄i dulcedinem sp̄issit. Sap. xij. Qz bonus et suavis est dñe sp̄us tu in nobis. qz. de corpe tuo in nos fluit. Aug. Paricipatio corpis et sanguis xp̄i ho viuit no sumes in sacramentalie qd et mali faciunt. sed pertingens ysqz ad sp̄us participatioez. vt in corpe dñi tanqz mebz maneat et eius sp̄u vegetet. De secdo Jo. vi. Qui manducat carnem meā et bibit meū sanguine ī me manet et ego ī eo. Hylari. Accepta carne dñi rē. Est cū ī nobis xps p carnē dū ei carnem accepim⁹ et sum⁹ ī eo dū secū h qd nos sum⁹ ī deo ē. Joba. Verbum caro factū ēt hītauit in nob. dū ybū carnez assūplit in carne nostra hītauit. et dū nos ybum ī carnatū in cibū accipi mus ipm etiā hītat in nob. De tertio Jo. i. qd aut receperūt eū dedit eis p̄tatem filios di scribis q credunt ī noīe ci. id est deiformes et deo p̄m ymaginem similes. nec pot̄ creatura ad maius promoueri qz qz assumetur suo creatori. Assumatur aut̄ homo dō virtute cor-

ego iam nō ego. vivit aut̄ ī me xps. me. s. sibi assimilando interiori bonitate et exteriori bono ope. Hinc dictū est Augustio Libus sum grandius cresce et manducabis me. nec me mutabis ī te sicut cibū carnis tue sed in mutaberis in me. De tercio Joh. i. Quotqz aut̄ receperūt cum dedit eis p̄tates filios defier. g et heredes. Ro. viii. Si filij et heredes. heredes qdē dñi dcū. cohērēdes aut̄ xp̄i. p. Petri. i. Bñdīcē deus q rege neravit nos. i. dc filij dyaboli filios suos ī hereditate incorruptibile et incōtaminata et immarcessibile cōseruatam ī celis. Amen.

De effectibz sumptis ex tribus alijs corpis xp̄i vocabul. Thēma. xxvij.

Enīte comedite pānē meuz. rē. seu alia ut sup. Effect⁹ dñi.

ci corpis p̄t sumi ex trib⁹ alijs noīb suis qz sup. Dicit cū qnqz medicina sp̄ialis. qnqz māna. i. panis celest⁹ qndoqz eucharistia id ē bona grā aīe fidelis. De pmo Lcc. xxviii. Altissim⁹ de terra creauit medicinam et vir prudens nō abhorrebit eā. Aug. Suscepit xps de terra terrā. qz ca-

Sermo

quadet. ysa. xlviij. Noli timere seru⁹ meus cū p̄trāsier. p̄ qz tecū ero et flumia nō operēt te cū ambulaucris in lignē nō cōbureris. qz ego saluator tunc. Dan. iiiij. Angel⁹ dñi descendit cū Azaria et locis ci⁹ in forna cē. et fecit mediū fornacis q̄i vē tū roris flante et nō tetigit eos oīno ignis neqz tristauit. tūc laudabāt dcū dicētes Bñdīcē te dño q̄ eruit nos de inferno et liberauit de medio ardēt flamme. ysa. lv. In leticia egredimini et in pace deducemī inon tes et colles cantabūt corā vobis laudem. De tertio sup̄ nomina. s. q sacrificiuz altaris gl̄iam bītoz in celo qdāmodo augmentat. Leuit. x. Pectusculū sacrificij qd oblatū est rē. vt sup̄. ser. iij. Greg. Eodē momēto rapit in celū mīsterio angeloz cōsociandū corpori xp̄i et an oculos sacerdotis ī altari vide tur. rapit. s. corpori xp̄i cōsociandū. i. ad bīos letificandū. consumpsum⁹ dñne diuina mīsteria q̄ sicut tuis sanctis ad gloriaz ita nobis ad vitā p̄dēsse p̄fici as. Tertio corp⁹ dñi noīat sacramentū caritatis. et fm̄ hoc tres habet effectus. qz tria magna bona opa in nob. s. sp̄us sancti verā participatiōem. ipsi

Berlio

ro de terra est et de carne. Ma-
rie carnem accepit et ipsas nobis
ad salutem manducandam dedit.
De secundo Apoc. q. Vincen-
ti dabo manam absconditum, qsi
diceret q se parat p victoriaz
victoriarum illi dabo manam, i. celestam
panem, s. corpus meum in q secre-
te reconditum est multiplex bo-
num. Joh. vij. Hic est panis qui
de celo descendit. De tertio Ec-
cle. xxxii. Audi voces et p reue-
rentia accedit tibi bona gra, q
si diceret, pparate p auditum ver-
bi dei et obediens q taceas id e-
cesses a malo et seruens reueren-
tiam in benefaciendo, tu dabis ti
bi bona gra q grece dicitur eucha-
ristia, i. corpus Christi. Dicitur, iij.
sen. Sacrum altaris excellenter
dicitur eucharistia, i. bona gra, q i
eo non solum est augmentum vir-
tutum et grise, sed ille totus ibi su-
mit q est fons et origo totius grise
Primum corpus domini dicitur medici-
na spiritualiter et secundum hoc tres habet
effectus. Serpens quippe mali-
gnus et sup, ser. vi. Ignor-
antie enim tenebras illuminat,
morbū praevegetur, corruptientie sa-
nat et mortem destruendo trium-
phant. De primo ps. Paraui lu-
cer, crimeo. Lucerna est lumen i
dyaphano, i. glucido corporis, sic
corpus Christi est subiectum qd est lux

vera in munda carne q scilicet pel-
lunt a nobis tenebre ignoran-
tie Lu. q. Viderunt oculi mei
salutare tuum qd parasti auctu faci-
em omnium pectorum. Lumina ad reue-
latiōem gentium. Ps. Domini illius
natio mea et salus mea. accedi-
te ad eum et illuminamini. De
secundo psalmi. xxviii. Ita. iii. Reg.
xx. iussit viaias ut tollerent mas-
sam de fiscis et cathaplasmarēt
sugrū regis ut sanaret. vul-
nus siue vlt regis est percupisca-
tia carnis. Ps. Misericordia mea
domini quam infirmum sum sana in do-
mine. De tertio Luce. i. Unde
est fructus vestrum tuum, scilicet corpus Christi
qd est fructus vite valens ad cura-
tionem mortis eternae. Prover. iij.
Paratum est deinceps panem psti, et
de tertio Job. xxix. Quis mihi tri-
buat ut sim secundum dies quam secreto
debet erat in tabernaculo meo et pe-
tra fundebat miseri riuos olei. i.
gram pietatis ad bonum primi.
Prover. xxi. Thesaurus deside-
rabilis et oleum in tabernaculo iusti.
iij. Reg. iij. Offerebat vas et
miseris fundebat oleum, et ait heli-
se, vede oleum et redde creditori
tuo, tu autem et filii tui vivite de re-
liquo, ecce oleum in opere pietatis, pri-
mū reficit, debita soluit, nos ipsos
pascit, primū intelligit in eo
fundebat oleum in vase, pteroz, le-
cūdū in eo quod reddit p oleum de-
bita creditori, cūdū in eo quod ipsa et
filii de oleo vivent. Tertio corpus
domini dicitur eucharistia, i. bona gra.
Gra est influentia divinitatis bonitatis i.

XXVI

Opus enim mortali hominibus, cor-
dis suavitatem, primi pietatem, pri-
mū signat in frumento, secundum
in melle, tertium in oleo. De primo
Zach. ix. qd bonum et qd pulchrum
est et pulcher est in se et etiam in effectu
quod facit pulchrum, sic corpus Christi bo-
num et pulchrum facit honestate mor-
um. Dan. i. Apparuit vultus eo-
rum et vultus erat quasi panis
sanabatur quod de celo descendit. De
secundo Prover. xxiiij. comedere fi-
lii mel quam bonum est. Sap. xvi.
Paratum est deinceps panem psti, et
de tertio Job. xxix. Quis mihi tri-
buat ut sim secundum dies quam secreto
debet erat in tabernaculo meo et pe-
tra fundebat miseri riuos olei. i.
gram pietatis ad bonum primi.
Prover. xxi. Thesaurus deside-
rabilis et oleum in tabernaculo iusti.
iij. Reg. iij. Offerebat vas et
miseris fundebat oleum, et ait heli-
se, vede oleum et redde creditori
tuo, tu autem et filii tui vivite de re-
liquo, ecce oleum in opere pietatis, pri-
mū reficit, debita soluit, nos ipsos
pascit, primū intelligit in eo
fundebat oleum in vase, pteroz, le-
cūdū in eo quod reddit p oleum de-
bita creditori, cūdū in eo quod ipsa et
filii de oleo vivent. Tertio corpus
domini dicitur eucharistia, i. bona gra.
Gra est influentia divinitatis bonitatis i.

aliam p quam assimilata deo sit ci-
gta et vite eternae digna. secundum hoc
corpus domini huius tres effectus. similiter
deo aiam efficit, gratia et caritas
deo reddit, virtus eternam tribuit.
De secundo. Dei. Christus ppa-
glia sua et virtute maria preciosa
nobis promissa donauit, ut p huius ef-
ficiamus diuinis operes nae. i.
siles deo p veram bonitatem. De
secundo Lan. viii. quasi pulchra es
et decora carissima in deliciis. q
si diceret, quod dilecto cibo sponte
corpis et sanguinis Christi es enutri-
ta facta es multum decora. et idcirco
cogita deo. De secundo Jo. vi. Qui
manducat carnem meam et bibit
meum sanguinem huius virtutem eternam. Ita
corpus domini dicitur eucharistia, i. bona
gra, et secundum huius valde bonum huius esse
cum. quod cum illud manducamus non
ipsum ut alium cibo mutari in nos. sed
nos in illud mutantur ut iam dicimus
est, gra est influentia diuinie bo-
nitatis i. aliam p quam assimilamus
deo. Hec bona gra, s. corpus Christi
influit nobis bonitatem suam p quam
non ipsum nobis sed nos illi assumimur
et in eius bonitatem mutantur. Hec nostra in corpore mutatio
est, pbari similitudine triplici. Pri-
ma summa de virtute nostri amoris.
Secunda de virtute rei maiorum. Ter-
tia de virtute surculi arboris et
ut super, ser. xx. ante finem.

Bermon 27⁹

De consideratōe sanguinis
xpi trib⁹ modis. Et pmo vt in
cruce fundit.

Bermon, xxvij.

Enīe comedite pa-
nem, z̄c, vt s̄. Pro-
uer, ix. H̄is v̄bis
d̄ns nos inuitat ad
salutare cōuiūū in q̄ p̄para-
uit p̄ciosum abū z potū corp⁹
z sanguinē suū. Dicto itaq̄su-
pra de xpi corpe. diceudū ē hic
de sanguine. Hic est q̄ venit per
aquā z sanguinē xps iesus. p.
Ioh, v. Itē Lalice q̄dem me-
um bi. Math, x. Itē. Digu⁹
es dñe qm̄ redemisti nos i san-
guine tuo. Apo, v. vel aliud si
mille. Septimū principaliter cir-
ca sacrm̄ corporis dñi norādum
est cōsideratio sacri sanguinis.
Un̄ sciendū q̄ sanguis dñi tri-
bus modis p̄t cōsiderari. Pri-
mo vt in cruce p̄ omnū redē-
ptiōe fundit. Secundo vt i sa-
cramēto a fidelib⁹ sumit. Ter-
cio vt a saluandis spūaliter bi-
bitur. Primū est p̄ciositas; ma-
gne pbatio. Secundū tanti p̄
cij dādi rō. Tertiū virtus; san-
guinis magnitudo. Primo mo-
do cōsiderat ab inestimabili p̄
ciositate. circa quam quattuor
p̄cipue p̄nt notari. Primū cir-
ca p̄ciositatē sanguis xpi p̄ci-

pue notandū est p̄ciositas; ma-
gne pbatio. Et hoc pbaf a tri-
bus A virginali origine, a di-
gnitate innocentie, a dei vnu-
ne. De pmo Eccl, xxiij. Ego
q̄si vnius fru. sua, odo, et flo, in
fru. ho, z honestatis, fruct⁹ vñ;
sc̄ btē viginis vna et vinum, u
corpus xpi z sanguis. Unus
ergo honoris ortū de flore vñ;
est sanguis xpi p̄ciosus nat⁹
virginitate matris, multū itaq̄
cōmedat sanguis xpi nobilita-
tē z p̄ciositatē q̄ a nullā vt ali⁹
sanguis corruptiōe sed a virgi-
nal flore sumpsit originez. De
secundo p̄s. Laptabat in aiaz
iul, z san. ino, z denabūt. Quā
to sanguis innocentior tāto ra-
rior z p̄ciosior. p. Per, p. Non
corruptibilis auro vel argento
redempti estis, sed p̄cioso san-
guine quasi agni incotamati
z unaculati ielu xpi. De tertio
Ier, xij. Agglutinavi mibi o-
mnē domū israel dicit dñs, id
est inseparabiliter mibi vniū to-
tā hois naturā. s. animā corp⁹
z sanguinem. Heb, ii. q̄r pueri
cōcauerūt carni z sanguini et
ipse christ⁹ similiter participa-
vit eisdem. I. filius dei p̄ salute
hois habens carnem z san-
guinem, z ita vniuit ea sibi, et ho-
nestauit vt vere possint dicā ca-

XXVII

ro dei z sanguis. Act, xx. Po-
suimus spūs sanctus regere ec-
clesiā dei quā acq̄suiuit sanguine
suo. ergo sanguis christi vere ē
sanguis dei, z ideo tam precio-
sus q̄ vna gutta plus valet q̄
totus mūdus. Scdm circa p̄
ciositatē sanguis xpi p̄cipue
notandū est tanti p̄cij, p̄ hoie
dandi rō, et hec est triplex. Pri-
ma magnum debiti necessaria so-
lutio. Secunda magni amoris
demonstratio. Tertia magni
boni pdit recuperatō. Prima
rō tantū p̄cij dandi p̄ hoie. s. p̄
ciosi sanguis dei ē magni de-
biti necessaria solutio. Matio
enī debito obligat⁹ erat p̄m⁹
bō, q̄a tenebat deo satisfacere
p̄ se z p̄ toto genere hūano qd̄
rapuerat z occiderat pomū ve-
titū comedendo. vñ iussus est
cum oī p̄genie mitti in gehen-
ne carcerē donec redderet om-
ne debitu p̄ sufficientē hostia; z
Justū est enī fm p̄cti quāti-
tatem z illeſe maiestatis dignita-
tem fieri satisfactionē. Et h̄ po-
test trib⁹ gradib⁹ distigui. Pro
minori enī culpa minor, Pro
maiori maior, p̄ maxia satisfa-
ctio maria ē facēda. Hinc ita
tutū erat in lege dei p̄ trāgres-
sione diuersorū mandatorū pe-
cūs aliqđ deo offerri et occidi

i

229

Bermon

glosa interli. de morte, i. de plaga et debito etie mortis. Bern. Filius dei iubet occidi ut vulnus nostro p̄cioso sanguinis sui balsamo medeat. Agnosce alia q̄s grauia sunt illa vulnera p̄ q̄bus necesse est christū dominū vulnerari, nisi em̄ essent ad mortem eternā nunq̄ p̄ eis dei filius moreret. Secunda ratio tanti p̄cij dandi est magni amoris demonstratio, p̄. Jo. v. Tres sunt q̄ testimonium dant in terra. sp̄us aqua et sanguis. Sp̄us em̄ quem emisit de corpore pendens in cruce. aq̄ que fuit de latere et sanguis quem effudit de corde testes sunt dilectionis maxime. Ps. Ap̄d domini misericordia et copiosa apud eum redemptio, ut sc̄z pbaref amoris eius ad nos magnitudo Bern. Vt copiosa xp̄i redemptio, q̄r vndam sanguis per quinq̄ p̄tes corporis largit effudit cū p̄ redemptio generis humani una gutta p̄ciosa sanguinis eius sufficiat, sed data est copia ut magnitudine munera virtus innoveret diligenter, ut c̄m ostenderet q̄ntum se diligenter non aliū voluit q̄s mōndo te de morte liberare. Augustinus. O anima p̄ciosa n̄ au- ro redempta vel opibz, h̄agni

immaculati sanguine. attende q̄ntum valeas quid, p̄ te dāni sit cogita, noli te ipsam tradere in p̄ditionem, p̄ q̄ christus suū p̄ciosus effud sanguinem. Tercia rō tanti p̄cij dandi est magna boni perditi recuperatio. Et hec est triplex, sc̄ilicet, libertas a scrupitate dyaboli, introitus celestis regni, hereditas filiorum dei. De p̄mo Ier. xxxi. Redemit dñs iacob et liberauit eum de manu potentioris, ut dicit Petrus p̄cioso sanguine xp̄i. Joh. viii. Vos si filius liberauerit vere liberi erit. ps. Redemit eos de manu iniuriae Lu. p̄. Benedictus dominus deus israel quia visitauit et fecit redemptioꝝ plebis sue. De secundo Heb. ii. Christus p̄ p̄rium sanguinem introiit semel in sancta eterna redēptione inuēta, et infra. p̄. Habetes itaq̄ fratres fiduciam in introitu sanctoꝝ in sanguine christi. Iero. Sanguis christi clavis est paradisi. In passione em̄ domini celum diu clausum quasi soluto sanguine eius precio caput. Joh. xix. Unus militum lancea latus eius agnitus et continuo exiuit sanguis et aqua. Glosa, vigilanti verbo v̄sus ē, non dicit v̄gintiuit, sed apex

Sermo XXVIII

fuit, ut illic quodāmodo v̄rte hostium panderef vnde sacra menta ecclesie manauerūt sine quibus ad vitaz non intravit sanguis em̄ fusus ē in remissione p̄cij, aqua in lauacꝝ humānū genus, p̄ter debita p̄catorꝝ et deformitatem a paraclito celesti exclusuz necesse habuit ad redditum et p̄cio sanguinis xp̄i a debito absolui et aq̄ baptismi a sorde lauari. De tercio Levi. xxv. Si attenuatus frater tuus vendiderit posses sūnculam suam, si voluerit p̄ pinquias eius potest redimere quod ille vendiderat. Hoc fecit xp̄s exul p̄cio sanguinis hic legitur Flume. xxv. q̄ homi- cidis expulsio de terra sua nob̄ dabatur libertas redeundi nisi post mortem summi pontificis Jere. xij. Reducam virum ad hereditatem suam et ad terram iuam. Eccl. xxxij. Seruus fidelis sit tibi q̄si anima tua quasi fratrem sic cum tracta q̄ niā in sanguine comparasti cum, compatur em̄ in eo q̄ be- reditatem suam quam redime re non poterat sanguine tuo redemisti sibi, vnd̄ tracta eum q̄ si fratrem dividēdo secum hereditate. Hinc Luce. xxij. Clamat de cruce latro. Domine me

mento mei dum veneris in regnum tuum, et dicit illi Jesus Amen dico tibi hodie in cœcum eris in paradiſo. Amen.

De duobus alijs circa pre- ciositatem sanguinis christi.

Thema proprium

Sermo. xxviii.

Enite comedie pa- nem meum. Et ut supra. Eccl. xxv. circa preciositatē san- guinis christi ut consideratur in cruce fusus precipue notandum est virtus eius magni- tude. Et hec consistit in trib⁹, sc̄ilicet In diaboli destructio- ne. In mundi redēptione, et in dei reconciliatione. De pri- mo Job quadragesimo. I com- aliam litteram. Numquid capies leuiathan hamo supple- sic ego. Leuiathan siue cetus est dyabolus. Nam⁹ siue acu- leus in esca est dei filius in car- ne humana absconditus. ha- mo isto deceptus et captus est dyabolus. Quia dum carnez innocentis Iesu christi in cru- ce mordere et fundere sanguinem iniuste presumpsit latens aculeus divinitatis potestate

Berimo

Uli⁹ pforādo destruxit Amos,
q. Ego exterminauit amorem.
id est amatū inimicū, cui⁹ alti-
tudo cedroz altitudi ei⁹ z for-
nis ipse qsi quere⁹ Hoc figura-
tū ē Dan. viii. Erat draco ma-
guis in babulonez tulit dani
el picez z adipē z pilos et coxit
paniter z fecit massas et dedit i-
os draconis z dirupt⁹ est. Dix-
tū pili significant similitudinē car-
nis peccati. Adeps sanguinē
xpi, masse ex his sacra mēbra
saluatoris data in potestatem
hostis, sed dū hec iniuste mor-
dere nitū iuste p̄tās ei⁹ destrui-
tur. De scđo. i. Lboz. vi. Em-
pi estis precio magno Eph. i.
Habemus redēptionem p san-
guinē xpi in redēptionē p̄tōz
p. Pe. p. Hō corruptiblō re-
dempti est, sed p̄tōlo sanguine
iesu xpi. Hinc canit Eccl. Te
ergo q̄sum⁹ famulis tuis sub-
ueni q̄s p̄tōlo sanguine rede-
mili. De v̄troz Heb. ii. Quia
pucrī cōicauerit carni z sangu-
ni z ipse xpus sūlē participauit
eisdem vt p mortē obtrueret cū
q̄ habebat mortis impiū. d. dy-
abolū vt liberaret eos. Aug.
Quid fecit redēptor captiu-
tori v̄fo tecndi ei muscipulā
cruce suā, posuit ibi escā corp⁹
z sanguinē suum. Ille aut san-

guinē fidic nō debitoris p qd
iussus ē reddere debitorē, hic
canit ecclia. O crux glōsa per
quā dyabolus ē vicitur z mū-
dus xpi sanguine redēptus. De
tertio Eph. q. Vos qui aliquā
eratis lōge faciūt estis ppe i san-
guine xpi, ipse est em̄ pax n̄a.
id ē faciens nobis pacē cū deo.
Col. i. Christ⁹ est caput corporis
eccle pacificās p sanguinē cru-
cis siue q̄ in terris siue q̄ in cel-
sunt. Hinc post passionē z re-
surrectōz ondit discipulū crūe-
tas man⁹ z lat⁹ dicēs pax vobis
Hec pax cum deo siue recōci-
liatio sit p sanguinē xpi triplici
rōnes, rōne p̄tō sufficiens qd
in eo p nostris debitis soluti-
ratōne n̄fē formositatis q̄ nos
deo gratos fecit, rōne granissi-
me deo caritas quā i facto de
mostrauit. De p̄mo p̄s. Perse-
cūtū sunt me inimici mei iniu-
ste. s. vscō ad mortem crucis q̄
nō rapui, tūc exoluēbā. s. p̄tō
sanguinis p bono paci. Mat
theri. xxvi. Sāguis meus pro
vobis effundet in remissionē
p̄tōz. De secundo Eph. v. p̄s
dilexit nos z tradidit semetip-
sum p nobis oblationē et ho-
stiam deo i odorem su. iuitatis
q̄s hostia corporis xpi z sanguini-
nis extiit deo grata ad effectū

XXVIII

nōstre recōciliationis, cā mini-
me dilectōis. Nā si noe iustus
vt dī Eccl. plū, in tpe iracun-
die fac⁹ est recōciliatio, pppter
iusticiā, multomagis p̄s pro-
pter nūmā caritatē qua obtu-
lit p nobis deo, p̄riū sanguines
De tertio Roma. v. Justifica-
ti in sanguine xpi salui erim⁹ ab
ira p ipm z gloriamur in deo p
dominū nostr⁹ p quē recōcilia-
tionem accepim⁹. Itē. j. Dile-
ctis dei vocatis sanctis, i. chri-
sti sanguine tinctis grā vobis z
pax. Joh. viii. misit aquā i pel-
uum. Blo, sanguinē in terrā fu-
dit z cepit lauare pedes disci-
pulōz q̄s scz sanguine suo mun-
dū mundās nos fecit pulcros
z deo gratos. Apo. j. Christ⁹
dilexit nos z lauit nos a p̄tōs
nostris in sanguine suo, z fecit
nos regnum deo z sacer. Ecce
peccatores dñs sanguine suo la-
uit z formosos ac roseos et dō
gratos fecit, z in eo sic recōcili-
avit vt in curia dei p̄ncipes et
reges efficeret. Quartū circa
p̄clositatem sanguinis xpi p̄tō
p̄tō notandū est redēptorūz
multitudi. Tres em̄ exercitus
magñi sanguis eius sunt redē-
pti. s. manifesti inimici, antiqui
iusti, dubij amici. Primi d̄ rū-
culo p̄tō, secundi de limbo in

i 3

Berimo

manu cruceta renocat pectorem
ysa. xlvi. Ego sum vocans ab
oriente aum quasi de longe. si
de statu peccati renocans ista
bilis et refugam anima. Secun-
do de pedib fudit sanguinem
et antiquos iustos de libo in-
fernii educendos demostret
et ad patriam celestem deduce-
ret. De pmo Tre. Torsular
calcauit dñs virginis filie iuda
arbor et tortura torsular signi-
ficat passionē xpī in ligno cru-
cis. qui vere in torsular calcat
sanguinem vne pedibus fun-
dit et multos ex eo letos facit.
Christ ergo virginis iuda tor-
sular calcauit. qz i passione cru-
cis de pedib sanguinem fudit et
iustos in fide incorruptos de i-
ferno liberas letificauit Zach.
ix. Tu qz in sanguine testame-
ti tui eduxisti vincitos tuos de-
laci in quo no crat aqua. s. ce-
lestis refrigerij. De secundo. s.
vt eductos de iferno ad patri-
am deduceret. Heb. ix. Chri-
stus assistens pontifex futuro-
ru bonoz p. p̄m sanguinez
introiuit semel in sancta. et hoc
non solus sed cum magno ex-
ercitu iustorum quos de infer-
no eriens secum duxit. Und
p̄s. Ascendens in altum capti-
ua duxit captiuitate. ysa. lxiij.

Dicunt angeli qz est iste q ve-
nit de edom tintis vestib de
bosra. Iste formosus in stola
sua gradies in multitudine for-
titudinis sue id est ascendens
cum multis fidelibus quos d
inseris potenter eduxit et ad ce-
los secum vexit. Tertio fudit
sanguinem de vulnere lateris
sui et cordis ut discipulos in si-
de dubios et alios iustos in si-
de et bone vite stabilitate tem-
ptatos. et ideo frigidos et qua-
si mortuos calefaceret et reui-
ficaret et sic reuiificat suo san-
guine iter celeste signaret. ut p
ipm seruenter current. De p
mo Joh. xix. Unus milicū la-
cea latus eius aperuit et conti-
nuo exiuit sanguis qz est ca-
lidus et in q est vita hominis.
ut eo frigidos in fide caleface-
ret et quasi mortuos i vita bo-
na reuiificaret. p̄s. Similis
factus sum pellicano solitudi-
nis. Pelicanus quis est pullos
mortuatos et tra eam se erige-
tes occides et mortuos triduo
deplorans. tunc rostro lat p
p̄m fodit et sanguinem in eos
fundit et ex eo reuiiscunt. Sic
xp̄s frigidis in fide et peccatis
mortuis subuenit sanguine cor-
dis. De secundo q reuiificatis
ad instar scere vulnerate iter ce-

SSmo XXIX

leste suo sanguine sighat et seqn
dū demōstrat. Lanc. iij. Vul-
nerasti cor meū soror mea spō
sa. qz diceret. Attende me vul-
neratum ppter te. vide sangu-
inem meum et sequere me. Jo.
xx. Venit iesus et ostendit di-
scipulis manus et latus suum
cruentum. nō solum ut eos in-
fide cōfortaret. sed ut q se mul-
tas tribulatiōes sequendū de-
monstraret. De qz. Christus
passus est p nobis robis reli-
quens exemplū ut sequamini
vestigia eius. Heb. xij. Chri-
stus ut sacrificaret p suū san-
guinem populum extra castra
passus est. exeam ergo ad euz
extra castra scilicet delicias car-
nis fugieres et passionē eiū imi-
tantes. Lanc. in fine. Fuge di-
lecte mī et assimilare capre hī-
nuloz ceruoz. qz diceret. cur-
re coram nobis ut fera corde
vulnerata et sanguine tuo cele-
stem semitas nobis demōstra-
donec te comprehendamus et
in te delicias eternas capiam.
p. Choz. ic. Sic currite ut co-
prehendatis. Amen

De consideratione sanguis
christi secundo modo scilicet ut
in sacramento sumitur.

Sermo. xix.

Enite comedite pa-
nem mcū rē. vt sup
Math. xxvi. Bibi. A. 26.
te et hoc oīa hīc est
em sanguis meus. Sanguis
dñi tribo modis potest cōside-
rari. Primo ut in cruce ab infi-
delib fundif. Secundo modo
ut in sacramento a fidelib su-
mis. tertio ut ppter sacramētum.
ad saluandū spūaliter bibitur.
Primo modo cōsideratus cō-
mendatur ab inestimabili p̄ci-
ositate. Secundo mō a multi-
plici utilitate Tertio mō a spi-
rituali suauitate. Quātū ad p̄.
mū modū semp est memora-
bilis. Et ad secundum mo-
dum venerabilis. qz ad ter-
tium desiderabilis. De primo
Apocal. v. Dignus es dñe ac
cipere librū et aperire signacā
eius. qm occisus es et redemi-
sti nos in sanguine tuo. De se-
cundo. bibite hic ē sanguis me-
us noui testamēti. De tertio. i.
Choz. c. Qd̄s p̄fes nr̄i eundē
potum spūalem biberūt. De p̄
mo modo cōsideratois iam su-
pra dictū est duob sermonib
Secundo itaqz cōsideratur san-
guis christi ut in sacramento
a fidelib sumit. Et circa hī tria
requruntur. Primo. quia sacra-
mentoz altaris dat sub specie

Berino

Duplici, sub specie cibi et poti? siue panis et vini. Huius triplex est ratio. Prima ad regalis coniuncti punctionem, secunda ad redemptoris corporis nostri et animarum simul significacionem, tertia ad memorie passionis domini maiorae representationem. De p. Hester, p. Rex assuerus tertio anno impo sui fecit grande coniunctum cunctis principib[us] et plurimi suis, cibi interferebant vinum quoque ut magnificentia regia dignus erat. Rex iste significat ipsumque non primo vel secundo anno, hante legi, vel sub lege, sed tertio, atque gratie facit coniunctionem magnis et pluis fidelibus cibi et potus, ut enim ornatum et perfectionem coniuncti sui et mente demonstraret sub specie panis et vini simul sacramentum altaris amministrat, nam ubi alterius decesserit multum laudabile coniunctum non esset. De secundo p[ro]p[ter]o, Tu es sacerdos in eter, em ordinem melchii quod scilicet obtulit in signum panem et vinum, in pane significans futuram nostorum corporum redempti[on]em in vino animarum. De gratiis sententia. Quare sub duplia specie sumuntur sacramentum altaris, cu[m] sub alterutra totus sit ip[s]i, ideo scilicet ut ostendatur tota humana natura, id est corpus et anima assumptum se et tota summa redemissa, panis enim ad carnis refecti quasi nutrit, vinius ad animam, quod vinius operatur sanguinem in qua sedes anima a phicis esse debet. Unde si sub alterius modi specie sumeretur, ad alterius modi corporis vel aie non ad utriusque pariter liberationem valere significaret. De tertio, i.e. Eboracum, p[ro]p[ter]o. Hic est calix noui testamenti in meo sanguine, hoc facite omnes in die commemorationis meam commemorationem, sanguinem meum bibentes in memoria mee passionis, expissus enim passio Christi ad memorias reducit per considerationem huius sanguinis corporis. Exodus, xxiij. Erit sanguis robi in signum in edib[us] quibus eritis, in signum scilicet agni sine manu occisus est in liberatore Israel de egypto, sic sanguis Christi propterea et expissum memoriale est passionis sue, iij. Reges, viij. Unde deruit moabite agri rubras, quod sanguinem diceruntque sanguis est gladius, pugnauerunt reges, et se et celi sunt mutuo reges, scilicet et diabolus ille belli, hic superbo, pugnates in passione domini quod eo hoic ad suum seruitum obtineret, ambo sunt grauitate yulnerati. De primo Job, xvi. Hostis meus irruit in me quisque grygas.

XXIX

coſcidit me vulnere ſup vuln^o
De ſcđo vſa. h. Flungd nō tu
dñe pccuſiſti ſupbū, vulnera-
ſtu dracone. vulnerauit itaq;
vulnere graui qz cū xpi carnez
innocentē mordere proumpſiſ
latēs aculeus diuinitatis poie-
tiam malicie ei^r proorādo ener-
uauit, et quē captiuuz tenebat
boiem de manu tyranidis ei^r
liberauit ſrecte igu dafz ſacrm
altaris ſub ſpecie duplići, qz non
ſolū ſub ſpecie panis corpz xpi
ſed etiā ſub ſpecie vini ei^r ſan-
guis ad expoſſi memoriale dñi
ce paſſionis Secundo qriſt: qz
repopulus nō accipit ſanguine-
m ſicut ſacerdos ſub ſpecie
vini. Et hec eſt triplex re. Pri-
ma eſt ad habendū vas progru-
um tanti ſanguis pretium. Se-
unda ad vitadū effuſiois pi-
culum, Tertia ad procauenduz
erroris piaculū. De proma rone
Sicut enī vini vas ſpeciali^r
z diligenti^r preparatiū qz ſerue-
tur ergo ſpanus: ſic ſanguis
xpi ſub ſpecie vini ſumendo lo-
lis ſacerdotibz concedit tanq;
vasiſ dñi ad hoc ſpeciali^r con-
ſcratia: ſacra religio coſtri-
ctio: ſunt virtutū pulcritudie pre-
cellent^r pornatis Hinc ſpan-
tur in ſcripturz tripli ſavi ele-
cio. ſaltari coſecrato. crathere

f. 8mo.
XXX

Sermo

De tertio Eccle. Sacerdos magnus q̄si vas auri solidum ornatum oī lapide p̄cioso. i. om̄i genere p̄tutum dicit glosa, tale utaq; vas exigitur speciale relectum ad suscipiēdū sub specie vini sanguinē dñi p̄ciosū. Se cunda rō est ad vitādū effusionis p̄iculum, cū em̄ popul⁹ xpianus in solēnitatib⁹ ad suscipiēdū sacramētū conuenit xp̄ter multitudinez circa altare se exp̄mit ita q̄ vīc corpus dñi sine metu deflux⁹ cape possit. Unde multo magis si de calice sanguinē sumeret sine p̄clo effusionis nō esset. Hinc est q̄ dñs aplis in cena paucis ⁊ vt suis sacerdonib⁹ nō solū corp⁹ in specie panis, sed ⁊ sanguinē suā in specie vini dedit. Multitudini p̄ hoīm i. deserto pa nem sine potu distribuit. Ter tia rō est ad p̄cauendum erro ris placulū. Si em̄ p̄lūs ru dis suscipit sanguinē sub specie vīc crederet illū eē sub specie panis, cū tñ veraciter sit sub vīraq; specie, nā sicut sub specie vīni consecrati sanguis xp̄i ē p̄ transubstantiationē ita corpus ibi est p̄ annexionez, et sicut sub specie panis corp⁹ xp̄i est p̄ transubstantiationem, ita ibi sanguis eius veraciter sic

ligit p̄ annexionē. Nec em̄ duo corpus christi et sanguis, imo bec quattuor corpus sanguis ⁊ anima ⁊ deitas xp̄i iam ultra nō possunt separari. Unū sicut sacerdos suscipit sanguinem xp̄i sacramentaliter de calice, sic populus sumit ei intellectualiter sub specie panis de ipso xp̄i cor pore, ⁊ est eis tam vīlis ⁊ tam dulcis vt sacerdonib⁹ q̄ sumunt cum sub specie vīni de calice. Lanti. j. Botrus ap̄ri dilect⁹ meus mibi q̄si sc̄z in botro sumo duo, vīnam, i. corpus dñi i. cibū, ⁊ ex vīa succū dulce san guinē in potū. Deut. xxvij. Cō stituit cum dñs vt sanguinem vīe bīvere mercissimū. Per hunc potū reficit dñs alaz do nec p̄ducat ad vitā etiam. Iob. vij. Qui bībit meū sanguinem habet vitā eternā. Amē

De effectu sanguinis xp̄i sacramentaliter Thēma xp̄rium.

Sermo, xx.

Enīte comedite pāne meū tē, ⁊ alia vt supra. Que vīlitas in sanguine meo. Iob. vij. Qui bībit sanguinē meū h̄z vitā etiam. Tertio q̄ritur de sanguine xp̄i vt in sacra mēto a fidelibus sumit que sic

utilitas eius sine effectus. Ad hoc sciendū q̄ sic sumptū possumus p̄siderare trib⁹ modis. vt sc̄z potū aque vīue, vt vīnū sp̄uale, vt sacrosanctū misteriū ecclie. **D**e p̄mo Ps. Percussit petrā ⁊ fluxerūt aq̄, sicut petra significat corpus xp̄i, ita aq̄ ille sanguinē ei⁹, q̄r est vīc ⁊ vīnū p̄t̄ anīc. **D**e sc̄do Pro uer. ix. Venite bibite vīnū qđ miscui vobis, i. sanguinē christi multa dulcedine plenū ⁊ cō ditum. **D**e tertio Heb. xiiij. Jesus extra portas passus est vt p̄ suū sanguinem sanctificaret populu, ergo sanguis xp̄i res sanctificans est ⁊ sacrosancta. Cōplenda, q̄sumus dñe vt sa crosancta mīstera p̄sens reme diū nobis esse facias et futurū Juxta p̄sideratiōem ⁊ similitudinem cuiuslibet istoz triū ha bit sanguis xp̄i triplice effectū. Primo p̄t̄ p̄siderari sanguis xp̄i p̄t̄ vt potus aq̄ vīue, sed potus vt dicunt phīci ē humectans aridoz, extincrītūs incensoz, et delatūs ad mēbra ciboz. Secundū potus sanguis vt significat p̄ aquā tres babet et effectus in alia fidelis, arida cūs humectat ⁊ riungit, male incēsa refrigerat ⁊ extinguit, cibum verbi dī ad membra vebit vt bene operari possint. **D**e primo vīla, cīm. Effundā aquaz sup sūcītē ⁊ fluēta sup aridaz, vt sc̄z alia q̄si puluis arida ⁊ facile flura ⁊ ad malū, p̄na, potū san guinis xp̄i p̄fusa, cōiungat, cōglūnet ⁊ roboretur ad bona. **P**s. Nō sic imp̄h nō sic sed tāc puluis quē p̄p̄cīt vīent⁹ a facie terre, q̄r temptatō dyabolē sp̄gūt cogitatōes eoz ⁊ desideria, locutōes ⁊ opa p̄ diuer sa vītā. **E**xodi. v. Dispersus ē populus p̄ vīnū etiam terram egip̄t ad congregandas paleas sc̄z mundi vanitates. **E**cōtra Ioh. xi. Jesus morientus erat supple et sanguinem suum daturus non tm̄ pro gente sed vt filios dī qui dispersi erant cōgregaret in vnum sc̄z p̄ cordis vītōne lingue refrenatōez sensuū ⁊ mēbroz disciplinā, vīte religionē, ⁊ supnā dilectōez p̄. **L**hoz. v. Sūns noua p̄spēs sicut estis azimi. Quia sicut estis azimi, id est per baptismū a vītis sinceris facti, ita sitis as persione sanguinis christi quāsi pasta in noua et bona vīta compacti. **D**e secundo effec tu, psalmista, Percussit petram et fluxerunt aque ad refrigerandum sc̄licet praeū sitis ardorem, Habetur etiam,

Bermon

Eccl. viii. Ignē ardētēz extinguit
 aqua, q̄r sanguis xp̄i figurat p̄
 aquā destruit feruorē ire au-
 racie z prauī amoris z cōcupi-
 scētie. Aug⁹. Dñe iēsu christe
 scribe i cord meo vulnera tua
 p̄cioso sanguine tuo vt legā in
 eis tuum dolorē z tuū amorez
 tuum dolorē ad sustinendū p̄
 te oēm dolorē tuū amorem ad
 cōtemuendū p̄ te oēm prauiz
 amore. Et sic apparet q̄ sanguis
 dñi ad instar aq̄ cōtra mala in
 nobis incensa valet. De tertio
 effectu. iiij. Re. xix. Helyas co-
 medit z bibit aquā z ambula-
 uit trīginta dicto et noctib⁹ in
 fortitudine illius q̄usq; p̄uenit
 ad montē oreb. potus abū ad
 mēbra detulit z ad eundū siue
 opandū monit. sic pot⁹ xp̄i ci-
 bū verbī dei siue p̄ceptū ad cor-
 da defert vt v̄ires aie z mēbra
 corporis fm̄ illud v̄iuant regant
 z bñ open̄. fm̄ illud. Prouer.
 ix. Comedite z bibite relinqte
 infantā z viuite z ambulate p̄
 vias prudentie. comedite abū
 verbī dei z bibite sanguinē xp̄i.
 q̄ sc̄ p̄ceptū ad cor. ad sensus.
 z ad mēbra deferat. z praua re-
 linqre z bona p̄ficerē moneat.
 Secūdo potest considerari san-
 guis xp̄i vt vinus sp̄uale. z fm̄
 hoc trea habet effectus. q̄ la-
 nat. calefacit. letificat. lauat so-
 des culpe. calefacit corda car-
 tate. lenificat sp̄uali dulcedinc.
 De p̄mo Ber. pl. x. Expectatō
 gentiū lauabit in vino stolam
 suā z in sanguine vue palū suū
 id est fidelē aīam. Job. i. Si
 in luce ambulam⁹ societate ha-
 bemus adiuicē z sanguis ie-
 su fili⁹ dei emundabit nos ab
 oī p̄ctō. Heb. ix. Si sanguis
 h̄ircoz et thauroz aspersus in
 q̄natos sanctificat ad emunda-
 tionē carnis. q̄nto magis san-
 guis xp̄i emundabit p̄sciam no-
 stram ab opib⁹ mortuis ad set-
 uiendū deo viuenti. Apo. xxii.
 Bñ q̄ lauāt stolas suas i san-
 guine agni. vt sit p̄tās eoz in li-
 gno vite. De scđo Deut. xxxii.
 Lōstītūt eū vt confederet me-
 dullā trītici. i. dulce corp⁹ chri-
 sti z sanguinē vue biberet me-
 racissimū. i. purum z calidum
 p̄uz a macula iniqtatis. cali-
 dū in effectu caritatis Hester.
 i. Assuerus. i. bñ post nimia
 potationē incaluit mero. i. ac-
 census ē caritate. Lanç. q̄. In-
 troduxit me rex in cellā vinari-
 a in ordinavit in me caritatē.
 Cella vinaria est eccl̄ia vbi p̄-
 pinat calidū vinū sanguis xp̄i
 ad accendendū corda dilectio-
 ne dei et px̄imi. Mat̄. xxvij.

XXX

Accipiens iēsus calicem dicit
 bibite hic est sanguis me⁹. ca-
 lic est calida p̄tio q̄si calidum
 vinū. calidus sanguis dñi ca-
 lefacit̄ eō cor ad amorē dei z px̄i
 mi. De tertio Ps̄. Vinū lenifi-
 cat̄ eō boīs. Eccl. xxxi. Exul-
 tatio aie z cordis vinū mode-
 rate potatum. i. sanguis christi
 sumpt⁹ cū mēsura fidei. Lanç.
 p̄. Botrus cypri dilect⁹ meus
 mibi q̄ sc̄ sumo cū suo sanguine
 dulcedinem sp̄ualis leticie. ad
 obliuiscendū dolorē presentis
 p̄ouer. xxxi. Date sicerā me-
 rencko z vinū his q̄ amaro sūt
 anio. bibant z obliuiscant̄ ege-
 stas sue. Tertio potest cōside-
 rari sanguis xp̄i vt sacrosac̄tū
 misteriū eccl̄ie. i. vt res sacra. et
 secreta in q̄ magna virt⁹ dei ck̄
 abscondita. z fm̄ hoc tres ba-
 bet effectus sup̄naturalē. de
 mones em̄ triūphat. graniā di-
 sperat. in vita bona cōseruat
 donec ad vitaz etham p̄ducat
 De p̄mo Exo. xii. Lū r̄iderit
 dñs sanguinē agni in sup̄lū
 nari. id est. in mente fidei nō si-
 net p̄cūsorē igredi domos ve-
 stras z ledere. Crisost. Hic san-
 guis abigit demones et longe
 facit esce. p̄. Mach. vi. Ostēde
 runc elephātib⁹ sanguinē vne
 z moū ad acuendos eos in p̄-

Bermon 31.

Qui bibit meum sanguinem
babet vitam eternam. Amen.

De consideratione sanguinis Christi tertio modo.

Bermon. ppxi.

Enite comedite panem meum, et alia ut supra. i. Cor. x. Pa-
tres nostri oes eun-
dem potu spualiter biberunt. Au-
gust. Biberunt potum spualiter
eundem quem et nos Corpalem
pro alteru, quod aqua que fluxit de
petra et fuit signus sanguinis Christi
quem nos etiam spualiter bibi-
mus. Tertio modo considerant san-
guis Christi ut per sacramentum
a saluandis spualiter biberetur, et ar-
cta hoc tria possunt inquiri. Pri-
mo locus ubi iste potus inue-
nitur, secundo iesus ad quem pertinet
tertio suauitas gratie quod de iesu
eius exoritur. Primo quod est sit
locus ubi potus spualis sanguini-
nis Christi inuenitur. Ad hoc di-
cendum quod sunt loca quot Christi
vulnera. Ps. percussit petra
et fluuerunt aquae, sicut ex for-
minibus petre iudei aqua ita si-
deles ex vulneribus Christi hauriunt
spualem eius sanguinem. Zach.
xiiij. Quid sunt plage iste in me-
dio manuum tuarum. Respondeo

ut scilicet sanguinem ex eius sanguine
spualem per piam passionis me-
ditationem iesa. xij. Haurientis
aqua de fontibus saluatoris, id
de vulneribus Christi spualiter sangui-
nem ad simile malorum desiderio
ru extinguerat. Sed ad quod
est vulnus lateris. iesa. ix. Filiu
tui de longe veniet et filie tue de
latere fligent. Slosa, quod profor-
to latere Christi in cruce effluxit sa-
guis redemptoris. Filius ergo de lon-
ge veniet, quod electi de peccatis per-
nitentiam agent et filie de late-
re fligent, quod de cuncte aie de vul-
nere lateris Christi spualiter devo-
tionis sanguine bibent. Hinc
in locis quibusdam a dextris cru-
cifixi depingit puella bilari et
pulchra facie et coronata desig-
nans ecclesiam quod sanguinem Christi
in calice reuerteretur suscepit et a
sinistris synagoga oculis pan-
no ligatis trahi facie inclinans
caput et corona decidente que
ipsius sanguinem fudit atque ad-
buc permanet, in quo figuratur
quod hec et omnes mortaliter peccatis
tria bona perduntur, sicut gratia,
gaudium conscientiae, corona glo-
rie. Hinc de Treni in corone Je-
remie. Ue nobis quia pecca-
tum ideo obtenebrati sunt
oculi nostri mactu facili est cor-
nostru, cecidit corona capitis

XXXI

Nostrum, pulchra in dextris sanguini
Christi in calicem suscepit
quia fidelis anima cor mundum
vulneribus Christi applicans
sanguinem eius spualiter cum
omni deuotione sumit unde lu-
men verum cordis gaudi et
eternae glorie coronam acquirit.
Secundo queritur quis sit iesus
ad quem sanguis Christi que-
ritur. Et dicendum ad animam
totam cum tribus potentias sui
scilicet intellectu, voluntate et me-
moria profundendu atque potandum.
Exod. xij. Fasciculum iesopi can-
gitate in sanguine qui est in limi-
ne et aspergit ex eo suplimina-
re et vtruncus postea. Fasciculus
iesopi significat perfectionem et i-
tegritatem fidei. Lumen domini
est humilis Christus per quem
coceditur ad celum introitus.
Fasciculum autem iesopi tingente
in sanguine qui est in lumine est
fidem rectam sanguine passio-
nis Christi decorare et confirmare,
sed debemus eo vtruncus po-
stem et superliminare asperge-
re, id est intellectum, affectum
et memoriam ita sanguine Christi
perfundere et spiritualiter i-
nvigilare. ut intellectus huius san-
guinis circa genus humanum
virtutem recognoscatur, affectus
tam ingerens erga se beneficius

Berimo

me decoctus, ut lac in mammis mulieribus habet colorē albūz et maxime coct⁹ nigrū, sic spūa lis influentia sanguis dñi operatur in aīa q̄si in paradiſo dei flores virtutū varij coloris, sc̄z rosas caritatis, lilia castitatis, et violas būilitatis. De pmo Eccl. I. Justus q̄si flos rosa in diebus vernis, qz, rutilat roſeo sanguine xp̄i virtute caritatis. Lanc. vii. Come capis tui ſicut purpura regis, qz, tinct⁹ ſanguine cuiusdam animalis, come capitis ecclie, i. xp̄i ſunt fidèles, bonis cū morbo decorantib⁹, hi ſunt vt purpura regis, qz ſpūali xp̄i ſanguine p̄fusi rubent ut roſa virtute caritatis. De ſecundo, Eccl. I. Just⁹ qua ſi lilia que ſunt in trāitu aq. qz ſc̄z candet castitate ex bene decocti in corde ei⁹ xp̄i ſanguinis irrigatione. Apoca. vi, lauerunt ſtolas ſuas et dealbauerūt eas in ſanguine agni. Lanc. v. Oculi eius, i. fidèles in futurū ſibi puidētes ſicut colubē q̄ late ſunt lotes, ſicut ſimpliſum q̄ ex bene cocti i. mamillis cor diſ coz xp̄i ſanguinis dealba nt ſunt et caſti faci. Osce. xiij. Ego q̄si roſa et iſrael germina būt quāliliū. De tertio Lanc. ii. Jā hyens trāſiſt flores ap-

paruerunt in terra noſtra. Flores p̄mi poſt h̄yemē ſunt viole nigri coloris, pulcre, boni odoris et terre vicane. H̄i flores ſignificat anias hūiles ex p̄ſide ratio e ſanguis xp̄i in paſſione multū torti quālī denigratas. id est ſibi viles et coraz ſupbis ſpectas. Ezech. xxxvii. Fligre ſcere faciā ſtellas ccl. i. arden tes ſpū caritatis et lucētes verbo veritatis, nigrefcere faciam ſanguine xp̄i ut nigras et pulcras violas virtute būilitatis. Lanc. p. Fligra ſū ſed formo ſa filie hielufale. De biſ tribus generib⁹ et colorib⁹ florū para diſ dr Treniū. Lādidiōres naſarei eius, id est floridi niue nūdiōres laſte, quia ſimilantur lilio in eaſtitate, rubicundi ores ebore antiquo, quia ſimi latur roſe in caritate, ſaphiro pulciores, quia ſimilant viole in humilitate. Secundo ex ſpūali p̄fuſione ſiue potu ſanguinis oriunt in anima quālī in paradiſo dei frondes bonorum et dulciuz eloquior. Job. xij. Lignum habet ſpē ſi p̄ciū ſuerit in terra radit eius ad odorem aq̄ germinabit et faciet comam quālī cum p̄mu plantatū eſt. Eccl. xxix. Florēt flores et fronde-

XXXI

ſe in grāiam, qz ſc̄z electi nō ſolum flores virtutū, ſed etiā fo lia verboz bonorū p̄ferunt ex potu ſanguis chriſti ad tripli cem grāim, i. ad p̄coz pueri nem, ad inūnicorū recōſiliati nem, ad mēſtorū cōſolationem. Hic arbores irrigate triplicia p̄ferre legunt ſolia, ſc̄z medici nalia, pulcerrauna et virida. De pmo Apoc. xij. Ezech. xvij. Folia ligni ſc̄z paradiſi dei ad medicinā et ſanitatē gētium, i. p̄coz, quia aque et de sanctu ario egredinn̄, aqua ſanctuarij ſpūalis potus ſanguis xp̄i efficiat ſolia ſancte p̄dicationis ad ſalutē peccatoris. Prover. xjv. Lingua mollis frāgile du riciam, Mal. ii. Lex veritatis ſuit in ore eius et multos auer ſit ab iniqtate. De ſecundo Da niel. iiiij. Ecce arbor et ſolia pulcerrauna et ſubter eā habitabūt aſalia et bestie, et in ramis eius volucres celi, qz diceret ſub fo lio pulcro anialia ſibi inūmica ut lupus et agnus columba et niſus pacificata erant, qz ſyba ſapientum inūmicos reconcili ant. Eccl. xl. Thibie et psalteri um ſuaue faciūt melodiā, id est cōcordiam vocū et ſup vtra et lingua ſuaue faciēs concordiam inūnicorū. Itē, vi. Ver

bum dulce m̄tiplicat amicos et mitigat inūmicos, et signa eu charis, et bone gratia in bono homine abundabit. De tertio Jere. xvij. Benedic⁹ vir q̄ cō fidit in dño et erit tanq̄ lignuz qđ transplata ſuper aquas et erit ſoliū eius viride. Viridis color inspectus maius in her bis et folijs oculos turbatos re parat et confortat. Unde p̄ hu uimodifolia bonoz verba ſignificantur, que tristes et miſeros consolant. Eccl. xl. Gra niā et ſpeciem deſiderat ocu lis et ſuper hec virides ſatōes Prover. xvij. Ungento et va rjs odorib⁹ delectat cor et bonis amici consilijs anima dul cat. Eccl. xlviij. Ezechias cō ſolatus eſt lugentes ſyon uſq; in ſempiternuz. Job. xxix. Lū ſederem quālī rex, etiam nī me rentium conſolator. Roma. i. Deſidero videre vos ut aliqd impariar vobis gracie ſpiritu lis ad p̄ſolandoſ vos. Jobel. iii. In die illa ſtillabunt mon tes dulcedinem et colles fluēt lacte ſc̄z ſacré cōſolatiōis. Ter cio ex ſpirituali potu ſanguis chriſti oriunt in anima quālī in paradiſo dei bonorum operū fructus. Eccl. xxij. Rigabo ortu m̄ plantationum et inebrī

Sermo³²

abo partus mei fructū, rigabo sanguine xp̄i ortum aie et inebriabo fructum bonoz operū celesti dulcedine, i. boni irrigāti potu sanguinis christi faciat dulcē fructum bonoz operuz celesti dulcedine ad vilitatem xp̄i, quem etiam ip̄i comedent in retributōe celesti. Amos. ix. Facient ortus et comedent fructus eoz in p̄sentī scz spūali p̄gustatōe et in futuro plena fru-
tione. Amen.

De tripli potu sanguinis
christi Thema speciale

Sermo, pp̄ij.

v Enite comedite pa-
nem meuz t̄c, et alia
vt. s. Joh. vi. Sā-
guis meus vere est
potus. Potus sanguis christi
triplex est vt ex iam supradictis
patet. Sacramentalis, intelle-
ctualis et spūalis. Sacra-
mentalis q̄ a solis sacerdotibz sumi-
tur sub specie vini d̄ calice. In
intellectualis q̄ a solis christiis
sumit sub specie panis de ipso
xp̄i corpe. Spūalis q̄ ab oībz
saluandis sumit de passionibz
christi pia meditatiōe. Primo
mō sumptus peccata q̄tida-

na relaxat Secundo mō, fidelē
mentē dulcedine sua delectat.
tertio modo totā aniam irrigā-
do fecundat. Primus potu san-
guinis xp̄i est sacramentalis q̄ a
solis sacerdotibz sumit de cali-
ce altaris. Matth. xxv. Acci-
piens iesus calicē benedixit et
dedit eis dicēs, bibite ex h̄ oēs
hic est em̄ sanguis meus, oēs
scz aplū. q̄ si soli sacerdotes, iste
potu digne sumptus peccata qui-
diana relaxat, et hoc tripli rō-
ne. q̄ tria mala sunt in pecca-
to veniali, scz q̄dā macula con-
scientie, quedam pena tristicie
et q̄dam aduersitas diuine of-
fense. Cōtra hec tria p̄prise va-
let potus sanguinis xp̄i q̄ ē pu-
rus, lenis, p̄ciosus. Rōne puri-
tatis lauat, rōne lenitatis sanat,
rōne p̄ciositatis placat. Lauat
dico conscientiam anie maculaz
remouendo, sanat penā tristie-
cie corda fideliū cōsolando,
placat offendam diuine iusticie
p nobis interpellando. De p̄
mo Heb. ix. Sāguis ei enū-
dabit sciam nostrā. Genesis.
xlii. Expectatio gētū lauabit
in sanguine vne palū suū, id ē
anias nr̄as. De secūdo Zach.
x. Letabitur cor eoꝝ quasi a vi-
no, vinum sanguis est vne et si-
gnificat sanguinē christi quez

XXXII

bibimus in altari, iste potu cor
bonoz letificat, q̄ conferendo
solaciū spūalis leticie sanat a
tristitia culpe. Ps. Laliz me⁹
inebr. q̄ p̄clarus est. De tertio
Hebre. xii. Accessitis ad san-
guinis aspercionem mediū lo-
quentem q̄ abel, q̄ scz sāguis
abel clamat ad deum p̄tra pec-
catoroz vindictam, sanguis xp̄i
postular p nobis et iperat in-
dulgentiā. Bern. O sanguinē
christi sume reuerendū in alte-
ri poculuz in celo p nobis ad
deum patrem aduocatū. Sci-
enduz hō q̄ tria genera homi-
num grauitate arguunt in scri-
pturis q̄ nimis peccant in san-
guine saluatoris. Primi sunt cor-
poze immundū, secundi corde
indurati, tertii peccatores pra-
ui. Primi sanguinē xp̄i in ma-
gnis pctis idigne sumit. Scdi
ad h̄tū sanguis xp̄i a pctis
suis querit nolit. Tertiū lucrū
de sanguine xp̄i ad prauos v-
sus querunt. De primo. Lō-
rinth. x. Non potestis bibere
calicem dñi et calicem demoni
orum, calix diaboli est luxuria
carnis et mudi. Deut. xxv. Fel-
draconū vinum eorum q̄ hoc
potu turbido et imundo in-
ebriantur et sup eum sanguinez
christi possunt emolliri, et a
sua prauitate conuerti. De

Berimo

terio Iere. xxiiij. *Ue q̄ edificat domū suam in iniustia et ape rit sibi fenestras et facit laquea ria cedrina, pingitq; sinopide sc̄z rubeo colore, i. sanguine xp̄i d̄t glosa Qui domū materialē edificat de male acq̄sitis v̄l or nat sup̄flue, sanguine xp̄i, i. de rebus ecclesie acq̄sitis sanguine xp̄i grauiter peccat, sed multo graui² q̄ domū sp̄ualem id familiā prauaz vt prauas mulieres filios et filias quasi par tes dom² vt fenestras p̄ q̄s diabolus et fures intrant et laqua ria q̄si laquicos diaboli iniuste edificat et pingit, i. vestit pascit et ornat sanguine christi, bis di cī v̄c. i. grauis icrepatio et ceter ne pene cōminatio. Secun dus potus sanguis xp̄i est utel lectualis qui a populo christiano sumū sub specie panis de ipso corpore salvatoris. Nam sic sub specie vini p̄secrati sanguis xp̄i est p̄ transubstantiationē et corpus p̄ annexionē. Unde si cur sacerdos suscipit sanguinē xp̄i sacramentaliter de calice, ita fidelis populus sumit cum intellectualiter de ipso xp̄i cor pore. Job. xxxix. Pulli aquile lambūt sanguinē, pulli sūt sub dī ecclēsie, bū lambūt sanguinem xp̄i non de calice sed d̄ ip so xp̄i corpore, hic potus fide lem mentē dulcedine sua dele ctat. Lanc. i. Botr² cypri dile ctus me² mibi. In botro duo sumi. Quia in cibū, et i. rūa dul cis sanguis i. potū, ps. De pe tra melle saturauit eos Sicne petra corpus xp̄i incorruptibi le sic mel d̄ petra significat dul cem sanguinē quē sugunt fide les de xp̄i corpore Hec dulce do tria bona facit. Contēpm̄z vñtioz, gratiam bonoz eloquo rum, desideriū eternoz. De p̄mo Prouer. xxvij. Dia saturata calcabit fauū. q̄ em d̄ petra corporis xp̄i melle sanguis eius saturati sunt oīs p̄cti suauitē p̄ennunt. Jud. ix. Dicit ar bor fucus in persona fidelis aīe, nunq̄d possum deserere dulce dinē meā vt iter cetera ligna p mouear, q̄si diceret, p̄tēno glo ria et delectameta mudi p̄ dul cedine dei. De scđo Lanc. iij. Fau² distillans labia tua met et lac sub lingua tua, q̄i diceret qz sub lingua, i. in corde plena es sp̄ualē dulcedie, idcirco ab undans v̄tili et dulci locutōne Math. xij. Ex abundantia cor dis os loquit, sicut de vase ple no sic est d̄ corde, vas plenum felle effundit amaritudinē, ple nū melle dulcedinē. Lu. vi. bo*

XXXII

aus homo de bono thesauro cordis sui pfert bonū. De t̄cio Eccl. xxiiij. Qui bibit me ad huc sitiet. Greg. In corporib⁹ appetitus placet, experientia di splicer. sp̄ualis p̄o dulcedo qn̄to plus bibit tanto ampli² siti tur, qz sc̄z dū ex pleno fonte celestis dulcedinis stillatim mūdo cordi degustāda illabit ei² plenitudo potanda magis desi derat. ps. In stilicidij s̄i le tabitur germinans, vñ Sicut aīa mea ad deū fonte rūū. Tern² pot² sanguis xp̄i est sp̄i ritualis qui ab omnib⁹ saluandis sumū, de passiōis xp̄i pia meditatōe. j. Lox. i. Pres nostri oīs eundē potū sp̄ualē biberūt, sicut pres boni de foraminib⁹ petre aquā biberūt et i illa sanguinē passiōis xp̄i figurati credidcrūt et p̄ fidē sp̄ualē gustauerunt. Sic boni xp̄iani de vulnē xp̄i pia meditatōne sanguinem eius solent sp̄ualē biberē. ysa. lx. Filij tui deloge venient et filie tue de latere su gent. Hic pot² totā aniam q̄si ortū dei irrigādo fructu bono secundat. Eccl. xxiiij. Rigabo ortū plantationū et inebriabo part² mei fructū, i. fideles anic irrigate sanguine xp̄i fructū ope ris boni. Loh. pmo. In oī bo no ope fructificantes, fructus bonoz ope r triplex est, i. honeste p̄uersatiois, sacre deuotōis et iocunde pietatis, de p̄mo p̄scit hō seipm, de secūdo deum de tertio proximum. De p̄mo Eccl. xxiiij. Ego q̄si viris fructificauit suavitatē odoris et flores mei fructus honoris et honestatis q̄si honeste p̄uersatio nis Eph. v. Fruct² lucis est in oī bonitate et iusticia et veritate. Que aut in occulto fuit a filijs tenebrarū turpe est dicere. Matth. vij. Qis arbor bona fruct² bonos facit, fructu bone vite pascit q̄sib⁹ seipz. Prouer. xxvij. Qui seruat sicū p̄medet fructus eius, ysa. iij. Dicite iusto qm̄ bñ qm̄ fructū adiuue ti. iū suaz comedet. Prouer. xv. Secura mens q̄si iuge cōuiuū. secura ex honesta vita. ij. Lhoz. i. H̄la nr̄a bec est testi moniū p̄scie nr̄e q̄ in simplici tate et sinceritate dei et nō in sa plentia carnali p̄uersati sumūt hoc mō. De scđo Lanc. iij. Or² cōclusus soror mea, emisiōes tue padisus maloz p̄unis cor cū pomoz fructib⁹, emissōes iste s̄t fruct² deuotōis. vñ sequit, nard², croc², et cynamo mū q̄ sunt species aromaticae et p̄fodorē bonū et p̄fumē suā si

Bernio 32°

gnificant fideliū deuotōe q̄b
fructib⁹ pascitur d⁹ deo grātā
q̄ p̄sistit in sacris desideriis, in
varijs p̄tinib⁹, fletib⁹, geminib⁹
et orōnib⁹. H̄is fructib⁹ pascit
fidelia aīa dñm, vñ seq̄tur ibidē
Ueniat dilectus me⁹ in ortu
sūi, vt comedat fructū pomo-
rū suorū. Eto. xxx. Sume aro-
mata boni odoris faciesq; thi-
miana p̄cipias. Thimiana ē
cōfectio boni odoris ad incen-
sum, s. cult⁹ dī. Greg. Thimia-
na ex aromatiib⁹ faciūt cū i al-
tari cordis virtutū multiplici-
tate redolemus. Prouer. viii.
Delicie mee esse cū filijs homi-
q; s. delectat in amore et devo-
tione nra q̄scere. De tertio fru-
ctu. s. pietatis q̄ reficit primus
P̄s. Ego q̄i oliua fructificau-
i in domo dei. Oliua portat ole-
um, alijs ad lucendū, alijs ad
sanandū, alijs ad reficiendū et
significat op' pietat⁹ qd̄ impē-
dit primis. Prouer. xxi. The-
saurus desiderabilis et oleū in
tabernaculo iusti ad refectiones
scz. primi. Lu. x. Samaritan⁹
qdam videns spoliatus quasi
pauperē et vulneratū qsi subli-
dio egente, misericordia mor⁹ est et
appropians alligauit vñcre-
cius, subuenit necessitatib⁹ ei⁹
infūdens oleū et vinū qsi abū

et potū et curā eius egit. i. Thi-
iū. Exerce teip̄ ad pietatē. pi-
etas em̄ ad oīa vñl est pmissi-
onē h̄is vite q̄ nūc est et future
Ad quā nos pducere dignet
Iesus xp̄s dñs nr̄ bēt et glorio-
se p̄ginis fruct⁹ et fili⁹ q̄ viuit et
regnat cum deo p̄e in vñitate
spūllanci deus p̄ oīa secula se-
culorum. Amen.

Expliūt sermones de sa-
cramēto corpis et sanguis dñi.

Motula et doctrīa mltū vñlis

¶ Sacramēto eucharisti⁹ notaþ qnq; sūt
et esse vñl necessitate ipsi⁹
sacrū. sacerdos, intentio sacer-
dotis p̄ficiens forma p̄bōi⁹
videlicet, hoc est corp⁹ meū, pa-
nis de frumento et vinū de vite.
Letera sunt ad h̄i esse et ad so-
lenitatem sacri p̄mitēta. vt. xxvi.
crucesq; sūt septem vicib⁹ qnq;
corp⁹ xp̄i p̄secat⁹. Pr̄o em̄ sū-
unt tres crucis, vt significet q̄
oēs p̄secentes raccedētes ad
corp⁹ xp̄i debet h̄i tria, videli-
cet vera p̄tritione, purā cōfessi-
ōne, voluntaria satiſfactionē. Se-
cūdo sūt qnq; crucis, vt signifi-
cet q̄ in vendictōe illius cui⁹
corp⁹ hic cōsecat⁹ fuerūt qnq;

.26. crucis.

plone, s. persona vendens, scz iu-
das, persona vēdita, s. xp̄s, et tres
psone emētes. s. scribe, pontifi-
ces et pharisei. Tertio sūt due
cruces, vt significet q̄ hic duo
mutant scz panis in corp⁹ xp̄i
et vinū in sanguinem. Quarto
sunt qnq; crucis, vt significet
q̄ ille (cui⁹) corpus hic cōsecat⁹
babuit qnq; vulnera i suo cor-
pore. Quinto sūt tres crucis
vt significet q̄ tria petum, qnq;
corpus xp̄i p̄secat⁹. scz, vt di-
es nros viuam⁹ in pace, vt li-
beremur ab etia dānatōe. vt
iter sanctos et electos deince-
remur in dñico grege, hac ecclia
petitione canonis, dies qnq; nros
in tua pace disponas. Et Secun-
do sūt qnq; crucis, tunc enī
accipit sacerdos corpus dñi et
facit tres crucis sup calicez. vt
significet q̄ suscipies corp⁹ do-
mini portare debet crucē vñl ca-
licem passionis sue, ita q̄ elonga-
get se a tripli malo qd̄ est in
mō. q̄a oēqd̄ in mō est sic
dt. Job. aut est cōcupiscentia
oculorū, aut carnis, aut supbia
vitē. Septimo dicit sacerdos
Pax dñi sit semp vobiscū, et si
unt tres crucis, vt significet q̄
triplet pax ē nobis necessaria
videlicet p̄. p̄. in p̄sciti liberās
nos a culpa, pax in morte libe-

Memo. q. s. pro.
pro. te.
di.
di.

- 1. passionis
- 2. propinationis
- 3. reconciliationis
- 4. dictationis
- 5. vocationis

Alphabeticā
Tabula

Q. Tabula huius opis brevis
et multū utilis incipit feliciter.

a.

*Ecedere volentes ad corpus xp̄i quō pp̄a-
ri debemus patet ser-
mone*

*Agnus pascalis significat cor-
pus xp̄i sermonē*

*Beati in celo habebūt triplex
bonum de corpe xp̄i.*

*Liber spūalis indigemus ne de-
ficiamus*

*Corpus christi compatur tri-
plex cibo*

*Corp̄ xp̄i excellit sacrificia le-
galia in trib⁹*

*Corpus xp̄i ex trib⁹ cōstat sc̄ ex
aia corpe et deitate.*

*Corpus xp̄i datur velutū pro-
pter quartuor*

*Corpus xp̄i datur sub specie
panis pp̄ter multa;*

*Corpus christi comparat pa-
ni*

Itē p̄gas tritico

*Corp̄ xp̄i manducat sed non
minuitur.*

*Corpus christi digne mandu-
catū augmentat*

*Corpus xp̄i figurat p̄ agnum
pascalem*

*Loueris peccatorib⁹ tria bo-
na eueniunt*

Corpus xp̄i bonis pficit ma-

lis nocet

*Corpus christi compat pani
pp̄ter tria*

*Corpus xp̄i in mūdo peccare
relaxat, in purgatorio penas
alleviat et in celo gloriam au-
gmentat*

*Corpus xp̄i est medicina con-
tra triplex malū hoīs*

*Corpus xp̄i dicitur māna et cucha-
ristia*

*Corp̄ xp̄i dicitur sub duplia spe-
gesc̄ panis et vini*

*Diccor corporalis abscondit tri-
bus modis*

*Diabolus hominem corrum-
pit in anima et in carne et in vtro-
q̄ simul.*

*Digne volens communicare
immetur grana ex quibus co-
ficiatur hostia vera. Sermo-
ne*

*Digne cōicantū magna est fe-
licitas*

*Dona que dedit hominibus
gradatum*

*Duricia couerti nolentū cau-
sat in ex trib⁹*

*Duplex est corpus misticū sc̄
xp̄i et dyaboli.*

*Dulcedo spūalis valet contra
triplex malū mūdi*

*Duodecim fructus cōtra duo
decim defectus generis būa-
ni*

pp̄ter, pp̄ter, et pp̄ter,

Tabula

Dulcedo sanguis xp̄i tria bo-
na facit.

Effectus corporis xp̄i est multi-
plex

Effectus et utilitas sanguinis
xp̄i est multiplex

Felicitas digne cōmunican-
tium

Fugere fratrem p̄secutoris debe-
mus et iustus abscondere de-
bet personam suam propter
tria.

Fructus corporis christi duo
decim pp̄ter, et pp̄ter, et pp̄ter, p̄ totū

Fudit xp̄s sanguinem pro tri-
plex hoīb⁹.

Fructus bonorum operum est tri-
plex

Gradus diuinæ largitatis

Homo assimiliatur deo in tri-
bus

Induratōis triplex est causa

Juiciplentes pficientes et pf-
fi signant p̄ trinū.

Jindigne cōicantū tria sunt
genera.

Jindigne cōicantes tria mala
incurrunt

Jindignam cōmunionem tria
causant.

Jindigne cōmunicantū tres
sunt plague.

Profoprite p̄pter indignam com-
munionem triplex malū in-
currunt.

Preparatio ad corpus xp̄i di-
gne sumendū

Presumptuose cōicantes tri-
plex malū incurrit.

Tabula

- Pulcritudo corporis abscon-
 ditur ppter tria. viii.
 Quare sanguis christi sit effu-
 sus p huius genere. xxvij.
 Quare sanguis xpi nō dat co-
 mūbu sub specie vini. xxvij.
 Quomodo sub taz pua specie
 panis tam magnū corp' con-
 tinctur. viij.
 Quomodo uno eodemq; mo-
 mento idz corpus christi sit
 in multis locis. viij.
 Quo diuisio sacro corpus xpi
 manet indiuisum. viij.
 Quo preparari debem⁹ ad cor-
 pus xpi digne siuēdū. Ser-
 monē. xv. 7. xvi.
 Quo digne māducantes con-
 vertunt in māducāti. x.
 R. Remedium triplex cōtra pec-
 cata. xvij. 7. xix.
 S. Sacrificia antiquæ erant insuf-
 ficiēt ppter tria. iij.
 Sacrificia legalia qd valebat
 cur sunt instituta quid signi-
 ficabant. viij.
 Sacerdotes comparātur tri-
 pli vasi. xxix.
 Sanguinis christi preciosi-
 tas. xxvij.
 Sanguinem christi non acci-
 piunt communes sub specie
 vini. xxix.
 Status peccatorum compa-
 ratur granis ex quibus con-

ficitur hostia. xv.
 Scnsus nostri falluntur i cor-
 pore xpi. et cōplo ysac. viij.
 Sub specie panis datur cor-
 pus xpi multiplici rōne. ix.
 Criticum est semen nobilissi-
 mu. ppter tria. x.
 Triplex malū mūdi. xix.
 Tria genera hominū arguin-
 tur ppter sanguinē xpi. xxix.
 Uelatum datur corpus chri-
 sti. ppter quattuor. viij.
 Verbo dei oīa facta sunt. q.
 Utilitas seu effectus spūalis
 māducātiōis ē triplex. xvij.
 Xps sanguinem fidūt p tripli
 cib⁹ hominib⁹. xxvij.

Operis huius tabula finis
 feliciter.

+ x. Deo ḡm̄s
 Be. Semper